

Hatáskör és illetékesség

Az uniós jog meghatározhatja, hogy melyik bíróság kezeli az ügyet, amikor a vitában részes mindkét fél eltérő uniós tagállamban eljárást indít.

Például egy németországi és franciaországi lakosokat érintő közlekedési baleset után előfordulhat, hogy az érintettek a saját lakóhelyük szerinti tagállamban perlik egymást kártérítés iránt.

Az egymással ütköző határozatok elkerülése érdekében az uniós jog meghatározza, hogy az ügyet melyik tagállam melyik bíróságának kell tárgyalnia. A pert főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti tagállamban kell megindítani. Konkrét esetekben egyéb joghatósági szabályokra is lehet hivatkozni alternatívaként ezen kívül, például az egyik fél szerződésszegése estén. Így a szerződésszegő fél ellen kereset nyújtható be azon a helyen, ahol a vitatott szerződéses kötelezettséget teljesíteni kellett volna (többek között az a hely, ahol a megvásárolt árut át kellett volna adni). Egyes csoportok – fogyasztók, munkavállalók és biztosítottak – védelme érdekében különös szabályokról is rendelkeztek.

A családjogban uniós szintű szabályok határozzák meg, hogy a házasság felbontásával, a szülői felügyeleti joggal és a tartással kapcsolatos jogvitákban melyik tagállam rendelkezik joghatósággal.

Ha szeretne részletesebben tájékozódni valamelyik tagállamról, válassza ki a kívánt ország zászlaját.

A joghatósággal rendelkező tagállam meghatározását követően a gyakorlatban hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróságot kell megtalálni.

A Polgári Ügyek Európai Igazságügyi Atlaszának weboldalán megtalálható a polgári és kereskedelmi ügyekben hatáskörrel rendelkező és illetékes tagállami bíróságok (elsőfokú bíróságok, fellebbviteli bíróságok stb.) megnevezése és címe, valamint illetékességi területük.

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

Utolsó frissítés: 18/01/2019

Hatáskör és illetékesség - Belgium

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [fr](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#).

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 [Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz \(például munkaügyi bírósághoz\) kell-e fordulnom?](#)

- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Nem értelmezhető.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Bevezetés

Tekintettel a belga jogrendszer sajátosságaira, az egyértelműség kedvéért együttesen kell foglalkozni az 1. és a 2.1. kérdéssel.

Először is különbséget kell tenni a hatáskör (tárgyi kategória) és az illetékesség (területi kategória) között.

Minden követelésnek van tárgya és sok esetben pénzürtéke is. A jogalkotó a hatáskör terjedelmét azon követelések jellegének és értékének meghatározásával állapítja meg, amelyekkel az adott bíróság foglalkozhat.

A hatáskör leírását az 1. és a 2.1. kérdésre adott válasz tartalmazza.

A bíróságok nem illetékesek Belgium egész területén. A törvény illetékességi területekre (alkerületekre, kerületekre stb.) osztotta fel az országot. Minden bíróság csak a saját területén illetékes. Ezt nevezzük (területi) illetékességnek. Ennek leírását a 2.2. kérdésre adott válasz tartalmazza.

Teljes illetékesség: elsőfokú bíróság (rechtbank van eerste aanleg).

Az elsőfokú bíróság „teljes illetékességgel” rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság más bíróságokkal ellentétben valamennyi ügyben eljárhat, többek között azokban is, amelyek más bíróságok illetékessége alá tartoznak.

A Perrendtartás (Gerechtelijk Wetboek) 568. szakasza előírja, hogy az elsőfokú bíróság minden ügyben eljár, kivéve azokban, amelyek közvetlen a fellebbezési bíróság, illetve a Semmitűszék elé kerülnek. Az elsőfokú bíróság ezért feltételesan teljes illetékességgel rendelkezik. A teljes illetékesség annyiban feltételes, hogy az alperes kifogást emelhet az illetékesség ellen egy másik bíróság illetékessége alapján. Az elsőfokú bíróság ezen kívül több szempontból is kizárólagos hatáskörrel rendelkezik. Számos jogvita esetében ehhez a bírósághoz kell fordulni, még a 2 500 EUR-nál kisebb összegű követelések esetében is, például a személyes állapotra vonatkozó követelések ügyében.

A többi bíróság

A többi bíróság felsorolása és hatáskörük rövid leírása az alábbiakban található.

a) Békebíró (Vrederechter)

A Perrendtartás 590. szakasza értelmében a békebíró általános hatáskörébe tartozik valamennyi olyan követelés, amelynek értéke kisebb mint 2 500 EUR, azokat kivéve, amelyeket a törvény egy másik bíróság hatáskörébe utal. Ezen az általános hatáskörön túl a békebíró a követelés összegétől függetlenül számos esetben különleges (lásd a Perrendtartás 591., 593. és 594. szakaszát) és kizárólagos hatáskörrel (lásd a Perrendtartás 595. és 597. szakaszát) rendelkezik. Különleges hatáskörrel rendelkezik például a bérletre, a társulajdonra, a szolgalmi jogra és a tartásdíjakra vonatkozó jogviták esetében. A békebíró emellett hatáskörrel rendelkezik az örökbefogadási igazolások és az eskü hatályával bíró nyilatkozatok kiállítása ügyében. A sürgős kisajátítás és zár alá helyezés szintén a békebíró kizárólagos hatáskörébe tartozik.

b) Rendőrbíróság (Politie rechtbank)

A Perrendtartás 601a. szakasza értelmében az összegtől függetlenül a rendőrbíróság foglalkozik a közúti balesetből származó valamennyi kártérítési igényvel. Ebben az esetben kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

c) Kereskedelmi bíróság (Rechtbank van koophandel)

A Perrendtartás 573. szakasza értelmében a kereskedelmi bíróság foglalkozik első fokon a kereskedők közötti jogvitákkal olyan ügyekben, amelyek a törvény értelmében kereskedelmi ügynek minősülnek és nem tartoznak a békebíró általános illetékessége vagy a rendőrbíróságok illetékessége alá.

Az a személy, aki nem kereskedő, és eljárást indít valamely kereskedő ellen, a kereskedelmi bíróságon is indíthat pert, de a kereskedő nem indíthat eljárást a kereskedelmi bíróságon olyan személy ellen, aki nem kereskedő. A kereskedelmi bíróság jár el a váltókra és a saját váltókra vonatkozó jogvitákban is, ha a követelés értéke meghaladja a 2 500 EUR összeget.

Az általános hatáskör ezen esetein kívül a kereskedelmi bíróság számos különleges és kizárólagos hatáskörrel is rendelkezik. A különleges hatásköröket a Perrendtartás 574. szakasza tartalmazza. Többek közt ide tartoznak a kereskedelmi társaságokkal kapcsolatos jogviták, valamint a tengeri és belföldi hajózással kapcsolatos követelések. A Perrendtartás 574. szakaszának (2) bekezdése ismerteti a kereskedelmi bíróság kizárólagos hatáskörét: a közvetlenül a csődeljárásokkal és a bírósági felügyelettel zajló átszervezéssel kapcsolatos követelések és jogviták tartoznak ide – a csődeljárásról szóló, 1997. augusztus 8-i törvény és a vállalkozások folytonosságáról szóló, 2009. január 31-i törvény értelmében –, amelyek tekintetében a vitarendezésre vonatkozó információkat a csődeljárásra és a bírósági felügyelettel zajló átszervezésre vonatkozó rendkívüli jogszabályok tartalmazzák.

d) Munkaügyi bíróság (Arbeidsrechtbank)

A munkaügyi bíróság a legfőbb rendkívüli bíróság, és elsősorban különleges hatáskörrel rendelkezik. Ezeket a hatásköröket a Perrendtartás 578. és azt követő szakaszai tartalmazzák:

- munkaügyi jogviták;
- üzemi balesetekkel és foglalkozási ártalmakkal kapcsolatos jogviták;
- társadalombiztosítással kapcsolatos jogviták.

A munkaügyi bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az 578–582. szakaszban említett törvényekben és rendeletekben, valamint a bizonyos szociális törvények megsértése esetén kirott közigazgatási pénzbírságokról szóló törvényben meghatározott közigazgatási szankciók alkalmazása, illetve a kollektív adósságrendezzéssel kapcsolatos követelések tekintetében.

e) A bíróságok elnöklő bírói – közbenső eljárások

A Perrendtartás 584–589. szakasza előírja, hogy a bíróságok (elsőfokú bíróság, kereskedelmi bíróság és munkaügyi bíróság) elnöklő bírói ideiglenes határozatot hozhatnak minden sürgős esetben a hatáskörükbe tartozó ügyekben. Ennek feltétele, hogy sürgős ügyről legyen szó, és a határozat csak ideiglenes természetű, és nem érinti az ügy érdemét. Ide tartozik például a szakértői vélemény elkészíttetése, a tanú meghallgatásának elrendelése stb.

f) Lefoglalási ügyekkel foglalkozó bíróság (Beslagrechter) (lásd a Perrendtartás 1395. szakaszát)

A tartási követelésekkel foglalkozó osztálynak a Pénzügyminisztériumon belül történő létrehozásáról szóló, 2003. február 21-i törvényben említett, a tartási követelésekkel foglalkozó osztály általi előzetes lefoglalással, valamint a végrehajtási eszközökkel és beavatkozásokkal kapcsolatos keresetekkel a lefoglalási ügyekkel foglalkozó bírósághoz kell fordulni.

g) Fiatalkorúak bírósága (Jeugdrechtbank)

A Közösségek (azaz a Belga Szövetség tagállamai) rendelkeznek hatáskörrel a fiatalok védelmével kapcsolatos ügyekben, de a fiatalok bíróságai továbbra is szövetségi ügyként kezelendők, és a fiatalok védelméről szóló, 1965. április 8-i szövetségi törvény (Federale Wet betreffende de Wet op de Jeugdscherming) szabályozása alá tartoznak. A fiatalok bírósága az elsőfokú bíróság részlege, amely a fiatalok védelmével kapcsolatos ügyekkel foglalkozik. A fiatalok bírósága ezenkívül néhány polgári jogi ügyben is hatáskörrel rendelkezik, mint például az örökbefogadási engedélyek, a szülők közötti, a szülői felügyeletet és a láthatási jogot illető jogviták stb. vonatkozásában.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A belga jogrendszer a felperes szabad választási jogán alapul. Az általános szabályt a Perrendtartás 624. szakaszának (1) bekezdése tartalmazza. A felperes általában az alperes vagy az egyik alperes lakóhelye szerint illetékes bíróságon indít pert.

Mi történik akkor, ha az alperes jogi személy? A jogi személyek esetében a lakóhely a központi iroda helyszíne, azaz a székhely, ahonnan a vállalkozást vezetik.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Main text (aligned to the left) (Alapszöveg (balra igazítva))

Please put the answer here. (Kérjük, ide szúrja be a választ.) Do not change the font style and size. (Ne változtassa meg a betűtípust és a betűméretet!)

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A felperesnek számos esetben jogában áll, hogy másik bíróság előtt kezdeményezzen eljárást. Ezt többek között a Perrendtartás 624. szakaszának (2)–(4) bekezdése ismerteti. Az alperes vagy egyik alperes lakóhelye szerinti bíróságon kívül, a felperes választhatja az alábbiakat:

- az azon hely szerint illetékes bíróság, ahol a jogvita tárgyát képező egy vagy több kötelezettség felmerült, vagy ahol ezeket teljesítik, teljesítették, vagy teljesíteni kell;
- az azon lakóhely szerint illetékes bíróság, amelyet az előterjesztés végrehajtására kiválasztottak;
- az azon hely szerint illetékes bíróság, ahol a bírósági végrehajtó személyesen beszélt az alperessel, amennyiben az alperes vagy adott esetben az egyik alperes nem rendelkezik lakóhellyel Belgiumban vagy külföldön.

A jogrendszer emellett feltételezi, hogy közbenső eljárás esetén az ítélet végrehajtásának helye szerint illetékes bíróság elnöklő bírója rendelkezik illetékességgel.

A tartás vonatkozásában a Perrendtartás 626. szakasza előírja, hogy a tartási követelések (az 591. szakasz (7) bekezdése) benyújthatók az alperes (azaz a tartásra jogosult szülő) lakóhelye szerint illetékes bíróságon.

A 624. és 626. szakaszban foglalt rendelkezések azonban csak kiegészítő jellegűek, és a felek eltérhetnek tőlük. A felek így minden jogvita esetében megállapodást köthetnek az illetékességről, ami azt jelenti, hogy első fokon csak meghatározott bíróságokon indítható per.

A szabad választásra vonatkozó alapelv alól ugyanakkor vannak kivételek.

A jogalkotó például számos olyan esetet megállapít, amikor a felperesnek nincs választási joga. Ezeknek az eseteknek a felsorolását a Perrendtartás 627–629. szakasza tartalmazza. Például:

- Munkaszerződésekre vonatkozó jogviták (a 627. szakasz (9) bekezdése): az azon hely szerint illetékes bíróság jár el, ahol a bányá, gyár, munkahely, raktár vagy iroda, illetve általánosságban a vállalat üzemeltetésének, a munka elvégzésének, illetve a társaság, egyesület vagy szervezet tevékenységének helye található.
- A házasság felbontása iránti vagy a különválás iránti, bizonyos tényeken alapuló kérelem vagy a különválásnak a házasság felbontására változtatása iránti kérelem (a 628. szakasz (1) bekezdése) esetében: az utolsó házastársi lakóhely vagy az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság jár el.

A választás szabadsága azonban ezekben az esetekben sem teljesen korlátozott. A Perrendtartás 630. szakasza előírja, hogy a jogvita felmerülését követően a felek közös megállapodással eltérhetnek a jogszabályi rendelkezésektől. A jogvita létrejötte előtt megkötött megállapodások azonban jogilag érvénytelenek.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Számos esetben, amelyeket a Perrendtartás 631–633. szakasza részletez, csak egyetlen bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel. A felperesnek így nincs választási lehetősége, és sem a jogvita keletkezése előtt, sem utána nem köthető az illetékességre vonatkozó megállapodás. Többek között az alábbi esetek tartoznak ide:

- Csődeljárás (a Perrendtartás 631. szakaszának (1) bekezdése): az azon hely szerint illetékes kereskedelmi bíróság jár el, ahol a kereskedő székhelye található a csőd bejelentése, illetve a kereset benyújtása napján, vagy jogi személy esetén, ahol a székhelye található. Másodlagos csődeljárás: az azon hely szerint illetékes kereskedelmi bíróság jár el, ahol a csődbe ment személy kérdéses telephelye található. Több telephely esetén az a bíróság illetékes, amelyikhez az felperes először fordult a kérelmével.
- A bíróság közreműködésével történő átszervezés (a Perrendtartás 631. szakaszának (2) bekezdése): az azon hely szerint illetékes kereskedelmi bíróság jár el, ahol az adós tevékenységének fő helyszíne található a kérelem benyújtásának napján, illetve jogi személy esetén, ahol a székhelye található.
- Az adótörvény alkalmazásával kapcsolatos jogviták (632. szakasz): az a bíróság illetékes a fellebbezési bíróság székhelyén, amelynek illetékessége alá tartozik az az iroda, amely az adót behajtja vagy amelynek az adót be kellene hajtania, illetve ha a jogvita nem függ össze az adóbehajtással, az a bíróság, amelynek illetékessége alá tartozik a vitatott határozatot hozó adó- és vámhivatal. Ha azonban az eljárás nyelve német, az eupeni elsőfokú bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.
- Az előzetes lefoglalással és a végrehajtással kapcsolatos követelések (633. szakasz): a lefoglalás helye szerint illetékes bíróság jár el, ha a törvény másként nem rendelkezik. Harmadik fél általi lefoglalás esetén a lefoglalásban érintett adós lakóhelye szerint illetékes bíróság jár el. Ha a lefoglalásban érintett adós lakóhelye külföldön található vagy ismeretlen, a lefoglalás helye szerint illetékes bíróság jár el (lásd még a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 22. cikkének (5) bekezdését).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Ahogy már fent megállapításra került, a 624. és 626. szakasz rendelkezései kiegészítő jellegűek, és a felek eltérhetnek tőlük. A felek minden jogvita esetében megállapodást köthetnek az illetékességről, ami azt jelenti, hogy első fokon csak meghatározott bíróságokon indítható per.

A Perrendtartás 627–629. szakaszában leírt esetekben a jogvita keletkezése előtt nem köthető megállapodás az illetékességről. Ugyanakkor a 630. szakaszból arra lehet következtetni, hogy a jogvita keletkezése után köthetők ilyen megállapodások.

A Perrendtartás 631–633. szakaszában leírt esetekben nem köthető megállapodás az illetékességről.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Az erre a kérdésre adott választ az 1. és a 2. kérdésre adott válasz tartalmazza.

Linkek

A perrendtartás vonatkozó szakaszai: [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

- Kattintson a Geconsolideerde wetgeving/Législation consolidée (egységes szerkezetbe foglalt jogszabályok) linkre.
- Válassza ki a Gerechtelijk Wetboek/Code judiciaire (Perrendtartás) listaelemet a Juridische Aard/Nature juridique (A jogszabály típusa) listából.
- A Woorden/Mot(s) (Szavak) mezőbe írja be az alábbi számot: 624.
- Kattintson az Opzoeking/Recherche (Keresés) gombra.
- Kattintson a Lijst/Liste (Listázás) gombra.

* Kattintson a Justitie van A tot Z/Justice de A à Z (Jog A-tól Z-ig) pontra.

* Válassza a Hoven: bevoegdheid/Cours: compétence (Bíróságok: illetékesség) pontot.

Segítség az illetékes bíróság megtalálásához: [Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

- Kattintson az Illetékesség gombra.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami

hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 06/11/2015

Hatáskör és illetékesség - Bulgária

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A Bolgár Alkotmány értelmében a bírósági szervezet a Legfelsőbb Bíróságból, a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságból, fellebbviteli bíróságokból, regionális bíróságokból, katonai bíróságokból, valamint kerületi bíróságokból áll. Jogszabály alapján különbíróságok felállítására is sor kerülhet. Rendkívüli bíróságok kialakítása nem lehetséges. Az igazságügyi hatóságokról szóló törvény szerint a közigazgatási bíróságok székhelye azonos településeken található és illetékességi területük is megegyezik. Közigazgatási bírósághoz akkor kell fordulnia, ha egy hatóság határozatát szeretné módosítani, visszavonni vagy megsemmisíteni, vagy amennyiben azt kívánja elérni, hogy bíróság kötelezzen egy hatóságot egy adott határozat meghozatalára, amennyiben úgy véli, hogy a hatóság jogsértően járt el, vagy jogsértő módon elmulasztott eljárni, kivéve, ha ügye a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság hatáskörébe tartozik. Más különbíróságok nincsenek. Ha Önnek polgári jogvitája van, ügye rendes polgári bíróság elé tartozik. A polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv értelmében külön eljárási szabályok vonatkoznak a sürgősséggel tárgyalt ügyekre, a házasságra, a családi állapotra, a cselekvőképtelenségre, a vagyonomosztásra, a birtokvédelemre és az eredeti birtokállapot helyreállítására, az okiratokra vonatkozó ügyekre, valamint a közérdekű keresetindításra. A polgári perrendtartás külön szabályokat állapít meg egyes nemperes eljárásokra, mint amilyen például a végrehajtási okirat iránti kérelem. A kereskedelmi törvény ezen felül külön rendelkezéseket tartalmaz a fizetéseképtelenségi eljárásokra, amelyekben a regionális bíróságok kereskedelmi tanácsai járnak el, amennyiben az eljárás első fokon a regionális bíróságok hatáskörébe tartozik.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A bolgár polgári perrendtartás szerint a kerületi bírósághoz (*rayonen sad*) kell fordulni, kivéve, ha az ügy olyan típusú, amelyben első fokon a regionális bíróságok (*okrazhen sad*) járnak el.

Regionális bíróságok járnak el első fokon a következő ügyekben: az apaság, illetve anyaság megállapítása, illetve vélelmének megdöntése iránti perekben, az örökbefogadás felbontása iránti perekben, a cselekvőképtelenség megállapítása, illetve megszüntetése iránti perekben,

- tulajdonjogi vagy tulajdonon fennálló egyéb vagyoni értékű joggal kapcsolatos perekben, amennyiben a pertárgy értéke az 50 000 BGN-t meghaladja,
- olyan polgári vagy kereskedelmi ügyekben, amelyekben a pertárgy értéke a 25 000 BGN-t meghaladja (kivéve a tartási követeléseket, a munkajog hatálya alá tartozó igényeket, valamint a jogosulatlan kifizetések megtérítése iránti igényeket),
- gazdasági társaság elfogadhatatlan, érvénytelen vagy hibás bejegyzésére vonatkozó olyan perekben, melyeket jogszabály megyei bíróság hatáskörébe utal első fokon,
- más jogszabály szerint a regionális bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben,
- a pertárgy értékétől függetlenül a regionális bíróságok hatáskörébe tartozó egyetlen keresetben egyesített követelések esetén, ha azokat egy eljárásban kell tárgyalni.

Amennyiben cég tagjaként fennálló jogait kívánja megvédeni, cég tagjainak határozatát kívánja megtámadni, cég bejegyzésének törlését, illetve működésének megszüntetését kívánja elérni, vagy felszámolási eljárást kíván indítani, akkor ahhoz a regionális bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén a cég ügyvezetésének helye található.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Annak a kerületnek (*rayon*) a területén illetékességgel rendelkező bírósághoz kell fordulni, ahol az alperes lakóhellyel rendelkezik, vagy ahol ügyvezetésének helye, illetve székhelye található.

Amennyiben jogvitája kormányzati intézménnyel vagy jogi személlyel szemben áll fenn, ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén annak központja vagy székhelye található. Amennyiben egy cég fióktelepével áll jogvitában, ahhoz a bírósághoz is fordulhat, melynek területén a fióktelep található.

Amennyiben a bolgár állammal szemben kíván polgári eljárást indítani, a jogvita keletkezésének helye szerinti kerület bíróságához kell fordulnia, amennyiben pedig a jogvita Bulgária területén kívül keletkezett, a szófiai bíróságokhoz.

Ha olyan személlyel szemben kíván eljárást indítani, akinek a címe nem ismert, ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amely területén annak ügyvédje vagy jogi képviselője található, amennyiben pedig ez nem lehetséges, az Ön lakóhelyén működő bírósághoz kell fordulnia. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha e személy Bulgárián kívül lakik. Amennyiben az Ön lakóhelye is Bulgárián kívül van, a szófiai bíróságokhoz kell fordulnia.

Amennyiben kiskorú vagy cselekvőképtelen személlyel szemben kíván eljárást indítani, ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek illetékességi területén annak jogi képviselője található.

Öröklési ügyben, végrendelet teljes vagy részleges érvénytelenségének vagy hatálytalanságának megállapítása iránt indított perben, hagyaték megosztására vagy hagyaték önkéntes megosztása érvénytelenségének megállapítására irányuló perben ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek illetékességi területén a végrendeletet nyilvántartják. Amennyiben az örökhagyó bolgár állampolgár, de a végrendeletet Bulgárián kívül tartják nyilván, ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén az örökhagyó utolsó bulgáriai lakóhelye volt, vagy ahhoz, amelynek illetékességi területén a hagyaték található.

Hatóság határozatával szemben a hatóság székhelyén található közigazgatási bírósághoz (*Administrativen sad*) kell fordulni. Amennyiben ez Bulgárián kívül található, az ügyben a Szófiai Városi Közigazgatási Bíróság (*Administrativen sad – grad Sofia*) illetékes.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Szerződésen alapuló pénzügyi igény érvényesítése iránti per a másik fél jelenlegi lakóhelyének bíróságánál is megindítható.

Tartásra kötelezés iránti per az Ön állandó lakóhelyének bíróságánál is megindítható.

Fogyasztói igény érvényesítésére irányuló per az Ön jelenlegi vagy állandó lakóhelyének bíróságánál is megindítható.

A munkavállalók munkáltatójukkal szemben a munkavégzés szokásos helye szerinti bíróságon is megindíthatják keresetüket.

Az olyan külföldi személyek, cégek, vállalatok, akik/amelyek ügyvezetésének helye Bulgáriában van, valamint az általuk Bulgáriában alkalmazott külföldi munkavállalók közötti munkaügyi jogvitákban a munkáltató ügyvezetésének helye szerinti bíróság illetékes, kivéve, ha a felek másképp állapodnak meg.

Bolgár munkáltató számára Bulgária területén kívül dolgozó bolgár állampolgárságú munkavállalók munkaügyi jogvitáiban, amennyiben a keresetet a munkáltatóval szemben nyújtották be, a szófiai bíróságok illetékesek, amennyiben pedig a munkavállalóval szemben nyújtották be, a munkavállaló bulgáriai lakóhelyének bírósága illetékes.

Jogellenes károkozás esetén a kártérítési per az előtt a bíróság előtt is megindítható, amelynek illetékességi területén a kár bekövetkezett.

Amennyiben különböző bíróságok illetékességi területén lévő felekkel szemben kell eljárást indítania, vagy amennyiben ügye olyan vagyontárgyra vonatkozik, mely több bíróság illetékességi területén található, elegendő az egyik, illetékességgel rendelkező bírósághoz fordulni.

Amennyiben Ön vagy az Ön által képviselt szervezet hatósági határozattal összefüggésben érvényesít kártérítési igényt, ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén lakóhelye vagy ügyvezetésének helye van, kivéve, ha kártérítési igénye mellett egyúttal a hatósági határozattal szemben is fellebbezéssel élt.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Amennyiben ügye ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogra, ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetésére, ingatlan határainak megállapítására vagy birtokvédelemre vonatkozik, az ingatlan helye szerinti bíróság illetékes. Az ingatlan tekintetében illetékes bírósághoz kell fordulni az ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogok létesítéséről vagy átruházásáról szóló végleges megállapodás megkötésére irányuló keresettel, valamint az ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogokról rendelkező megállapodás felbontására, megsemmisítésére vagy érvénytelenségének megállapítására irányuló keresettel is.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Vagyonjogi perekben ugyanakkor a felek eltérhetnek az illetékességi szabályoktól, és írásos megállapodásban kiköthetik egy adott bíróság illetékességét. Erre azonban nincs lehetőség, ha az ügy ingatlanon fennálló vagyoni jogra vonatkozik, közös tulajdon megszüntetését, vagy ingatlanon fennálló tulajdonjog megállapítását, illetve terjedelmét érinti vagy ingatlanról rendelkező okirat megerősítésére, felbontására vagy érvénytelenítésére vonatkozik, amely esetekben jogszabály kizárólagos illetékességet állapít meg.

Fogyasztóvédelmi vagy munkajogi jogvitákban a felek illetékességi kikötése csak akkor lesz érvényes, ha a megállapodást a jogvita keletkezését követően írták alá.

Pénzügyi követelések esetében Ön és a másik fél megállapodhatnak az ügy választottbíróság útján való rendezésében, kivéve, ha az vagyoni értékű jogokat, ingatlant, tartási kötelezettséget vagy munkajogot érint. Választottbírósági eljárás igénybevételéhez az érintett feleknek külön eljárási megállapodást (*arbitrazhno sporazumenie* vagyis választottbírósági megállapodás) kell kötniük. A választottbíróság figyelembe vehet minden vonatkozó nemzetközi jogforrást, valamint egy külön bolgár jogszabályt: a nemzetközi kereskedelmi ügyekben folytatott választottbíráskodásról szóló törvényt (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*). E törvény értelmében a választottbírósági megállapodás azt jelenti, hogy az érintett felek felkérik egy választottbíróságot, hogy bírálja el a közöttük lévő valamely szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban felmerült vagy a jövőben esetlegesen felmerülő összes jogvitát vagy e jogviták egy részét. A megállapodás megköthető egy másik szerződésben szereplő választottbírósági kikötés vagy külön megállapodás útján is. A választottbírósági megállapodást írásba kell foglalni. A választottbíróság lehet állandó jelleggel működő, vagy az adott jogvita elbírálására létrehozott intézmény. A választottbíróság akkor ülhet össze Bulgária területén kívül, ha a felek egyike általában Bulgárián kívül tartózkodik, vagy alapító okirata szerint ügyvezetésének helye vagy központi irányításának helye Bulgárián kívül van.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Bulgáriában polgári ügyekben csak a közigazgatási bíróságok minősülnek különbíróságnak.

Valamennyi közigazgatási per a közigazgatási bíróságokhoz tartozik, kivéve azokat, amelyekben a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság jár el. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság első fokon akkor jár el, ha az eljárás tárgya: az önkormányzaton kívül más közigazgatási szerv által kiadott rendelet, a minisztertanács által kiadott rendelet, a miniszterelnök, miniszterelnök-helyettes,

miniszter által kiadott rendelet, a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács határozata, a Bolgár Nemzeti Bank rendelete, illetve minden olyan rendelet megsemmisítése, amely esetében jogszabály a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság hatáskörét állapítja meg első fokon.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 27/09/2018

Hatáskör és illetékesség - Csehország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A cseh polgári jog nem határoz meg egyes típusú ügyekre vonatkozó különös hatáskörű bíróságokat. A polgári jogi ügyekben főszabály szerint az általános bíróságok rendelkeznek hatáskörrel. E hatáskör úgy került megfogalmazásra, hogy a polgári bírósági eljárásokban a bíróságok tárgyalnak és döntenek minden jogvitában és más, magánjogi jogviszonyból származó jogi ügyben (a polgári perrendtartásról szóló módosított 99/1963. sz. törvény 7. cikkének (1) bekezdése). Emellett a Cseh Köztársaságban 2014. január 1-jén hatályba lépett a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény. E törvény szerint a bíróságok tárgyalnak és döntenek minden, e törvényben meghatározott ügyben.

Egyes esetekben külön jogszabály a közigazgatási szerveket bízza meg fel a polgári ügyekben való eljárással. Ez esetben azonban a közigazgatási szervek határozatait a polgári perrendtartásról szóló módosított 99/1963. sz. törvény ötödik része (244. és azt követő cikkek) szerint polgári bíróság felülvizsgálhatja.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A Cseh Köztársaságban az első fokon eljáró bíróságok járásbíróságok (*okresní soud*) és a regionális bíróságok (*krajský soud*), valamint – kivételes esetben – a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (*Nejvyšší soud České republiky*).

1. Első fokon a járásbíróságok tárgyalják az ügyeket, kivéve, ha jogszabály kifejezetten kimondja, hogy az ügy tárgyalására a regionális bíróság vagy a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogosult.

2.

a) A 99/1963. sz. törvény szerint első fokon a regionális bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az alábbi ügyek tárgyalására:

- a nyugdíjbiztosítási túlfizetés, betegbiztosítás, állami társadalmi támogatás és anyagi szükségletekre irányuló támogatás túlfizetésére vonatkozó kölcsönös megállapodás, illetve a betegbiztosítási jogosultság miatt fizetett regresszív kártérítésre irányuló kölcsönös megállapodásokra vonatkozó jogviták,
- a sztrájk vagy kizárás jogellenességére vonatkozó ügyek,
- diplomáciai mentességet és kiváltságokat élvező külföldi államot vagy személyeket érintő jogviták, amennyiben az ilyen jogviták elbírálása a cseh bíróságok joghatósága alá tartozik,
- a választottbíróság kollektív megállapodásból származó kötelezettség végrehajtására irányuló határozatának érvénytelenítésére vonatkozó jogviták,
- a kereskedelmi vállalkozások, alapítványok, adományok és alapok létrehozásával kapcsolatos jogviszonyokból származó ügyek és a kereskedelmi vállalkozások és azok partnerei vagy tagjai, valamint a partnerek és tagok egymás közötti, kereskedelmi vállalkozásban való részvételükre vonatkozó jogviták,
- az üzleti vállalkozások, azok partnerei és tagjai, valamint a szabályozó testületeik vagy felszámolóik közti jogviták, ha a jogvita a szabályozó testület tagjainak vagy a felszámoló hivatalának gyakorlására vonatkozik,
- a szerzői jogra vonatkozó jogviták,
- a tisztességtelen versennyel vagy a verseny jogellenes korlátozásával okozott jogsértésekre vagy veszélyeztetett jogok védelmére vonatkozó jogviták,
- a jogi személy nevének vagy hírnevének védelmére vonatkozó jogviták,
- a pénzügyi biztonságra vonatkozó jogviták és a váltókra, csekkekre és befektetési eszközökre vonatkozó jogviták,
- a tőzsdei áruügyletből származó jogviták,
- a Tulajdonosok Egyesületének közgyűlésével kapcsolatos ügyek és az azokból származó jogviták,
- a vállalkozások és szövetkezetek átalakítására vonatkozó ügyek, ideértve a külön jogi szabályozás szerinti kártérítési eljárásokat,
- az üzemek vagy azok egy részének értékesítésére vagy bérletére vonatkozó jogviták,
- a meghatározott határértéket túllépő, építkezésre irányuló közbeszerzésekre vonatkozó jogviták, ideértve az e szerződések végrehajtásához szükséges eszközöket is.

b) A 292/2013. sz. törvény szerint első fokon a regionális bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az alábbi ügyek tárgyalására:

- a jogi személyek státuszát érintő ügyek – ideértve a megszüntetésüket és felszámolásukat, a szabályozó szerveik tagjainak vagy a felszámoló kijelölését és felmentését, szerkezetátalakításukat és az általában előnyös státuszukat érintő ügyeket,
- a jogi személyek letétjére vonatkozó ügyek,
- a kereskedelmi vállalkozásokról szóló törvény vagy a vállalkozások és szövetkezetek átalakításáról szóló törvény szerint hozott bírósági határozatok alapján több személynek juttatott ellenérték vagy kártérítés nyújtására vonatkozó kötelezettség teljesítéséhez szükséges letéttel (a továbbiakban: kötelező letét) kapcsolatos ügyek,
- a tőkepiacot érintő ügyek,
- a verseny védelmére irányuló esetekben a vizsgálatok lefolytatásához szükséges előzetes hozzájárulásra vonatkozó ügyek,
- a Cseh Ügyvédi Kamara vagy az Adójogi Tanácsadók Kamarája képviselője hozzájárulásának helyettesítése egyes dokumentumok tartalmának megismerése érdekében.

3. A Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a nemzetközi magánjogról szóló 91/2012. sz. törvény 51. cikke szerint első fokon kizárólag a házasság felbontására, különválásra, házasság érvénytelenítésére és a házasság létrejöttének megállapítására vonatkozó külföldi ítéletek elismerésekor járhat el, ha legalább az egyik fél a Cseh Köztársaság állampolgára. Nem ezt az eljárást

kell alkalmazni azonban azokban a más uniós tagállamok ítéleteinek elismerésére vonatkozó eljárásokban, amelyekre a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2201/2003/EK tanácsi rendelet vonatkozik vagy amelyek tekintetében két- vagy többalanyú nemzetközi egyezmény a cseh jogtól eltérő jogot rendel alkalmazni.

A nemzetközi magánjogról szóló 91/2012. sz. törvény 55. cikke szerint a Legfelsőbb Bíróság rendelkezik hatáskörrel emellett az anyaság vagy apaság megállapítására vonatkozó külföldi ítéletek elismerése tekintetében is.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

Az eljárások megindításakor fennálló körülmények határozzák meg a hatáskört (lásd a 2.1. kérdést) és az illetékességet. Az e körülményekben később beálló változások (pl. az alperes lakóhelyének megváltozása) – egy kivétellel (az illetékesség átszállása a kiskorúak gondozására, felügyeletére és jogképességére vonatkozó ügyekben) – nincsenek hatással az illetékességre.

A polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 105. cikkének (1) bekezdése szerint a bíróság főszabály szerint kizárólag az eljárás megindításakor – az előkészítő eljárás végéig, vagy ha nem kerül sor előkészítő eljárásra, az ügy érdemben történő tárgyalását megelőzően, vagyis addig, míg fel nem szólítja a felperest, hogy az eljárásban terjessze be keresetét, vagy a tárgyalás nélküli eljárásban meg nem hozza határozatát – vizsgálhatja illetékességét. Ezt követően az illetékességet csak akkor lehet vizsgálni, ha nem került sor előkészítő eljárás lefolytatására és a fél az első lehetséges alkalommal kifogással élt az illetékességgel szemben. Egyes esetekben lehetséges, hogy több bíróság is illetékes az ügyben. A felperes választhat az általános illetékességű és a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 87. cikke szerint meghatározott bíróság (pl. a munkahely szerinti bíróság vagy kártérítési ügyekben a kár bekövetkezettének helye szerinti bíróság) között. A felperesnek legkésőbb a kereset benyújtásáig kell választania – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynél az eljárás először megindult.

Az illetékességet különös jogi ügyekben a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény határozza meg.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az illetékességre vonatkozó alapvető szabályokat a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 84–86. cikke és a 292/2013. sz. törvény 4. része tartalmazzák. Fontos megjegyezni azonban, hogy egyes esetekben az illetékességet közvetlenül alkalmazandó uniós jogszabály határozhatja meg, amely elsőbbséget élvez a nemzeti jogszabályokkal szemben (lásd a 44/2001. sz. rendelet egyes rendelkezéseit, amely nem csak a nemzetközi joghatóságot, hanem az illetékességet is szabályozza), ennek következtében pedig a cseh jog illetékességi szabályai nem mindig érvényesülnek.

A polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvényben meghatározott főszabály szerint az alperes szerinti rendes bíróság az illetékes bíróság. Mindig a járásbíróság a rendes bíróság. Amennyiben első fokon regionális bíróság rendelkezik hatáskörrel (lásd a 2.1. kérdést), az a regionális bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az alperes szerinti járásbíróság található. Amennyiben a követelést több alperessel szemben nyújtják be, bármelyikük szerinti rendes bíróság illetékességgel rendelkezik.

A természetes személy szerinti rendes bíróság az a járásbíróság, amelynek területén a személy lakóhelye található, ennek hiányában az a bíróság, amelynek területén tartózkodik. A lakóhely az a hely, ahol a személy az állandó jellegű tartózkodás szándékával él (lehetséges, hogy több ilyen hely is van, ez esetben minden ilyen bíróság a személy szerinti rendes bíróságnak minősül).

Az üzleti tevékenységre vonatkozó ügyek tekintetében az üzleti tevékenységet végző természetes személy szerinti rendes bíróság az a járásbíróság, amelynek területén az üzleti tevékenység végzésének helye található (az üzleti tevékenység végzésének helye a közjogi nyilvántartásban nyilvántartott cím); amennyiben nincs az üzleti tevékenység végzésének ilyen helye, az a járásbíróság, amelynek területén a személy lakóhelye található, ennek hiányában, a bíróság, amelynek területén tartózkodik.

A jogi személy szerinti rendes bíróság megállapításának alapja a jogi személy bejegyzett székhelye (lásd a polgári törvénykönyvről szóló 89/2012. sz. törvény 136–137. cikkeit).

A vagyonkezelő feladatának ellátása során a vagyonkezelő szerinti rendes bíróság az a járásbíróság, amelynek területén bejegyzett székhelye található.

Külön szabályok vonatkoznak az állam szerinti rendes bíróságra (az a bíróság, amelynek területén a külön jogszabály szerint illetékes állami szervezeti egység bejegyzett székhelye található, amennyiben a területi illetékességgel rendelkező bíróságot nem lehet e módon megállapítani, úgy az a bíróság, amelynek területén a követelést megalapozó körülmények bekövetkeztek), a település szerinti rendes bíróságra (az a bíróság, amelynek területén a település található), valamint a felsőbb közigazgatási területi egységek szerinti rendes bíróságokra (az a bíróság, amelynek területén ezek igazgatási szerveinek bejegyzett székhelye található).

Amennyiben a cseh állampolgár alperes szerint nem állapítható meg rendes bíróság vagy e személy szerint nincs a Cseh Köztársaság területén rendes bíróság, az a bíróság illetékes, amelynek területén e személy utolsó ismert lakóhelye található. Azzal a személlyel szemben, akinek nincs a Cseh Köztársaság területén rendes bírósága, a tulajdonjogot a személy vagyonának helye szerinti bíróságon lehet érvényesíteni.

A külföldi személlyel szembeni keresetet (az eljárás megindítására irányuló kérelmet) ahhoz a bírósághoz is be lehet nyújtani, amelynek területén a személy Cseh Köztársaságon belüli fióktelepe vagy annak szervezeti egysége található.

A különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény 4. részében szereplő rendelkezések szerint a törvényben meghatározott ellenkező rendelkezés hiányában aszerint a személy szerinti rendes bíróság illetékes, akinek érdekében az eljárás folyik. A teljes jog- és cselekvőképességgel nem rendelkező kiskorú szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a kiskorú – szülei által megállapodásban, a bíróság által határozatban vagy egyéb döntő körülmények által meghatározott – lakóhelye található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az alperes szerinti rendes bíróság illetékessége mellett létezik különös illetékesség is, amely a) választott különös illetékesség (lásd a lenti 2.2.2.1. kérdést) és b) kizárólagos különös illetékesség (lásd a lenti 2.2.2.2. kérdést). Kereskedelmi ügyekben emellett az illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodás kötésére is lehetőség van (lásd a 2.2.2.3. kérdést).

Ezen túl a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény 5. cikke szerint a kiskorú felügyeleti jogára, gyámságra vonatkozó eljárásban és a jogképességre vonatkozó eljárásban az illetékességet meghatározó körülmények megváltozása esetén a bíróság átteheti az illetékességet más bírósághoz, ha ez a kiskorú vagy a gyám érdekét, illetve annak a személynek az érdekét szolgálja, akinek jogképességét az ügy érinti. Az illetékesség e rendelkezés szerinti átruházása minden esetben a bíróság mérlegelésétől függ.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Ez az úgynevezett „választott különös illetékesség”, amelyet a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 87. cikke szabályoz. A felperes megválaszthatja, hogy keresetét az alperes szerinti rendes bírósághoz vagy másik, illetékességgel rendelkező bírósághoz nyújtja be. Az illetékesség szabályait azonban be kell tartani – amennyiben első fokon regionális rendelkezik hatáskörrel, a felperes köteles keresetét a regionális bíróság előtt benyújtani. A kereset bírósághoz való beérkezését követően a felperes nem változtathat a döntésén. Amennyiben az illetékességet a nemzeti jogszabályokkal szemben elsőbbséget élvező közvetlenül alkalmazandó uniós rendelet szabályozza (lásd a 44/2001. sz. rendelet egyes rendelkezéseit, amelyek nem csak a nemzetközi joghatóságot, de az illetékességet is szabályozzák), a cseh jog szerinti választott különös illetékességet nem lehet alkalmazni.

Az alperes szerinti rendes bíróság helyett a felperes azt a bíróságot választhatja, amelynek területén:

- az alperes állandó munkahellyel rendelkezik;
- a kártérítési jogot megalapozó körülmények bekövetkeztek;
- az alperes természetes vagy jogi személy vállalkozásának szervezeti egysége található, amennyiben a jogvita ezen egységet érinti;
- a szabályozott piacot szervező vagy multilaterális kereskedelmi rendszert működtető személy bejegyzett székhelye található, olyan kereskedelmi jogvita esetén,
 1. amely az e személy által szervezett szabályozott piacot vagy ilyen vállalkozás rendezését vagy
 2. az e személy által működtetett multilaterális kereskedelmi rendszert vagy ilyen vállalkozás rendezését érinti,
- a kifizetés helye található, amennyiben a váltóra, saját váltóra vagy más értékpapírra vonatkozó jogot érvényesítenek;
- az árutőzsde székhelye található, árutőzsdei ügyletre vonatkozó jogvita esetén.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Ez az úgynevezett „kizárólagos különös illetékesség”, amelyet a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 88. cikke és a különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény egyes rendelkezései szabályoznak. Amennyiben egyes ügyek tekintetében a kizárólagos különös illetékességet alkalmazzák, az illetékességet nem lehet az alperes szerinti rendes bíróság vagy a választott bíróság alapján meghatározni.

Amennyiben az illetékességet a nemzeti jogszabályokkal szemben elsőbbséget élvező közvetlenül alkalmazandó uniós rendelet szabályozza (lásd a 44/2001. sz. rendelet egyes rendelkezéseit, amelyek nem csak a nemzetközi joghatóságot, de az illetékességet is szabályozzák), a cseh jog szerinti kizárólagos különös illetékességet nem lehet alkalmazni.

A polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 88. cikke szerint a kizárólagos illetékességet elsősorban az alábbi esetekben kell alkalmazni:

- a házastársak közös vagyonának vagy más közös vagyontárgyainak rendezése, illetve a lakás, házasság felbontását követő közös használatának megszüntetése esetén – a házasság felbontásáról döntő bíróság rendelkezik illetékességgel
- az ingatlanra vonatkozó jogokkal kapcsolatos eljárás (az eljárásnak közvetlenül az ingatlanra vonatkozó jogra kell irányulnia – ezek elsősorban a dologi vagy bérleti jogok) – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek illetékességi területén az ingatlan fekszik, feltéve, hogy az eljárás nem a házastársak közös vagyonának vagy más közös vagyontárgyainak rendezésére, illetve a lakás, házasság felbontását követő közös használatának megszüntetésére irányul (amely eljárás tekintetében a házasság felbontásáról döntő bíróság rendelkezik illetékességgel – lásd fent)
- hivatalos jóváhagyásra irányuló eljárásokkal kapcsolatos jogvita eldöntésére vonatkozó eljárás – a hivatalos jóváhagyásra irányuló eljárást lefolytató bíróság rendelkezik illetékességgel

A különös bírósági eljárásokról szóló 292/2013. sz. törvény különösen a következő eljárások tekintetében állapít meg különös illetékességet:

- a házasság felbontására irányuló eljárás, a házasság létrejöttét megállapító eljárás és a házasság érvényességét vizsgáló eljárás – a 373. és 383. cikkek szerint az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén a házastársak utolsó, Cseh Köztársaság lévő lakóhelye található, feltéve, hogy legalább az egyik házastárs e kerületben él; amennyiben nincs ilyen bíróság, aszerint a házastárs szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel, akivel szemben az eljárást megindították, ennek hiányában pedig az eljárást megindító házastárs szerinti rendes bíróság
- hivatalos jóváhagyásra irányuló eljárás – a 98. cikk szerint az a bíróság jár el, amelynek illetékességi területén az elhunyt bejegyzett állandó lakóhelye, tartózkodási helye, az elhunyt ingatlana található vagy a halál bekövetkezett (e követelmények egymásnak alárendeltek)
- *a gyermek jogellenes külföldre vitelére vonatkozó ügyek (gyermek visszavitele)* a 479. cikk szerint az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek illetékességi területén a gyermekek nemzetközi jogi védelmével foglalkozó iroda bejegyzett székhelye található – vagyis a brnói városi bíróság.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 89a. cikke szerint csak a vállalkozások közti, üzleti tevékenységből eredő jogviták esetén állapothatnak meg a jogszabályban meghatározott illetékességtől eltérő illetékességben (ügynevezett illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodás), feltéve, hogy a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény 88. cikke alapján az ügy tekintetében nem kerül sor a kizárólagos illetékesség meghatározására (lásd fent). Az illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodást írásba kell foglalni. Amennyiben a felperes a meghatározott bírósághoz nyújtja be követelését és a illetékesség kiterjesztésére vonatkozó megállapodásra hivatkozik, a megállapodás másolatát (hiteles formában –azaz lehetőleg az eredeti példány vagy hiteles másolat formájában) csatolnia kell a keresethez, bár a jelenleg hatályos jogszabályok ezt nem követelik meg.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A Cseh Köztársaságban nincsenek különbíróságok (lásd az 1. kérdésre adott választ).

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 27/09/2018

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [et](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#).

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári peres ügyek a megyei bíróságok (*maakohus*) hatáskörébe tartoznak. A megyei bíróságok elsőfokú bíróságként járnak el polgári peres ügyekben. A polgári peres ügyek számos területet érintenek, beleértve a különböző szerződésekkel és kötelezettségekkel, valamint a családjoggal és az örökléssel kapcsolatos jogvitákat, a dologi joggal kapcsolatos jogvitákat, a vállalatok és nonprofit szervezetek tevékenységével és irányításával kapcsolatos ügyeket, illetve a csődeljárással és a munkajoggal kapcsolatos ügyeket. Polgári peres eljárás a megyei bírósághoz benyújtott keresetlevéllel kezdeményezhető. A bírósághoz benyújtandó keresetlevél megnevezi azt a személyt, akivel szemben a követelést támasztják, a követelés tárgyát, a követelés indokolását (azaz jogalapját) és a követelést alátámasztó bizonyítékokat.

Valamely személlyel szembeni, egy meghatározott összeg kifizetése iránti, magánjogi kapcsolatból származó követelés kérésre gyorsított fizetési meghagyásos eljárás során is tárgyalható. Támogatási vagy hitelezői követeléssel kapcsolatos gyorsított fizetési meghagyásos eljárás kezdeményezéséhez a <https://www.e-toimik.ee/> honlapon keresztül lehet kapcsolatba lépni a megyei bíróság fizetési meghagyásos ügyekkel foglalkozó osztályával. Nem alkalmazható gyorsított fizetési meghagyásos eljárás a 6 400 EUR-t meghaladó követelések (hitelezői követelés) esetén, és ez az összeg a fő- és a mellékkövetelést is magában foglalja. Hasonlóképpen nem indítható gyorsított eljárás, ha a követelt támogatás meghaladja a havi 200 EUR-t. Nem indítható gyorsított fizetési meghagyásos eljárás, ha az adós nem a gyermek születési anyakönyvi kivonatában megnevezett szülő. A gyorsított fizetési meghagyásos eljárásokban a Pärnu megyei bíróság Haapsalu bírósága (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*) jár el.

A felek bizonyos jogvitákban peren kívüli vitarendező bizottságokhoz fordulhatnak, mielőtt élnének a bíróság előtti jogorvoslat jogával. Például a munkaügyi jogvitákban valamely munkaügyi vitarendező bizottság (*töövaidluskomisjon*) jár el. A munkaügyi vitarendező bizottság olyan független testület, amely egyéni munkaügyi jogvitákban jár el az esetleges bírósági tárgyalásokat megelőzően. A munkavállalóknak és a munkáltatóknak is joguk van valamely bizottsághoz fordulni, és mentesülni az állami illetékek alól. Munkaügyi vitarendező bizottsághoz lehet fordulni a munkaügyi jogviták rendezése érdekében. E jog gyakorlásával kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a bíróság a 10 000 EUR-t nem meghaladó pénzügyi követelések esetén jár el. A 10 000 EUR-t meghaladó pénzügyi követelések a bíróságok joghatósága alá tartoznak. A munkaügyi vitarendező bizottsághoz benyújtott kérelemben fel kell tüntetni a jogvitával kapcsolatos releváns körülményeket. Például a munkaszerződés

megszüntetésének megtámadása esetén fel kell tüntetni a megszüntetés idejét és okát. Ismertetni kell a felek közötti vita természetét, például hogy a munkavállaló vagy a munkáltató mit mulasztott el megtenni, vagy miben járt el illegálisan. Minden keresetlevelet és követelést alá kell támasztani, ezért fel kell tüntetni az okirati bizonyítékokkal (munkaszerződéssel, kölcsönös megállapodásokkal vagy a munkavállaló és a munkáltató közötti levelezéssel stb.) alátámasztott körülményeket, illetve a más bizonyítékokra és tanúkra vonatkozó információkat. Ezeket a munkavállaló vagy a munkáltató követelését alátámasztó okirati bizonyítékokat mellékelni kell a benyújtott kérelemhez. Ha a kérelmező szükségesnek tartja tanú beidézését a megbeszélésre, a kérelemben fel kell tüntetni a tanú nevét és címét.

A fogyasztók és a kereskedők közötti szerződésekből eredő követelések esetében a fogyasztói panaszokkal foglalkozó bizottságok (*tarbijakaebuste komisjon*) járhatnak el. A fogyasztói panaszokkal foglalkozó bizottságok illetékesek eljárni a fogyasztók és a kereskedők közötti szerződésekből fakadó jogviták esetén, ha a felek nem tudták megállapodás útján rendezni a jogvitát, és ha a jogvita tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások értéke legalább 20 EUR. A haláleset, fizikai sérülés vagy egészségkárosodás következtében felmerülő követelések ügyében nem valamely bizottság, hanem a bíróság jár el.

A bizottságok nem járnak el egészségügyi szolgáltatásokkal, jogi szolgáltatásokkal, valamint ingatlantulajdonok vagy épületek átruházásával kapcsolatos jogvitákban, illetve olyan jogvitákban, amelyeknek a rendezésére vonatkozó eljárást más törvények szabályozzák. Az ilyen jogvitákban az illetékes intézmény vagy bíróság jár el. Például az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogvitákra vonatkozó eljárásról az ingatlan-bérbeadással kapcsolatos jogviták rendezéséről szóló törvény (*üürivaidluse lahendamise seadus*) rendelkezik.

A fogyasztói panaszokkal foglalkozó bizottságok illetékesek eljárni a hibás termékekből eredő károkkal kapcsolatos jogvitákban, ha ez a kár megállapítható. Amennyiben a károkozás ténye megállapítást nyert, de a kár pontos nagysága nem határozható meg, például nem pénzbeli károk vagy jövőbeli károk esetén, a kártérítés összegét a bíróság állapítja meg.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Fontos ismerni a joghatóság elveit, hogy tudjuk, melyik bíróság illetékes eljárni egy ügyben. A joghatóság három részre oszlik: 1) általános joghatóság, amely az érintett személy lakóhelyétől függ; 2) választható joghatóság; 3) kizárólagos joghatóság (lásd a 2.2. szakaszt).

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Az alsóbb és felsőbb fokú bíróságok eltérnek egymástól, mert az észti bírósági rendszer három fokot ismer.

A megyei bíróságok (*maakohus*) elsőfokú bíróságként járnak el minden polgári peres ügyben. Törvényi úton előírható, hogy bizonyos ügyekben csak adott megyei bíróságok járjanak el, ha ez felgyorsítja a tárgyalásokat vagy más módon hatékonyabbá teszi az eljárást.

A kerületi bíróságok (*ringkonnakohus*) felülvizsgálják a megyei bíróságok által a polgári peres ügyekben hozott határozatokat a területi illetékességüknek megfelelően a határozatok és bírósági döntések elleni fellebbezések alapján. A kerületi bíróságok a törvény által a joghatóságuk alá rendelt egyéb ügyekben is ítéleznek.

A Legfelsőbb Bíróság (*Riigikohus*) felülvizsgálja a kerületi bíróságok által a polgári peres ügyekben hozott határozatokat a semmisségi panaszok és a bírósági döntések elleni fellebbezések alapján. A Legfelsőbb Bíróság emellett eljár a hatályban lévő bírósági határozatok felülvizsgálatára vonatkozó kérvények ügyében, a jogszabályokban meghatározott esetekben kijelöl egy, az eljáráshoz megfelelő joghatósággal rendelkező bíróságot, és ítélezik a jogszabályok által a joghatósága helyezett más ügyekben.

Az ügyben először a megyei bíróság mint elsőfokú bíróság jár el és hoz ítéletet. Ha az érintett fél nem elégedett az ítélettel, joga van fellebbezést benyújtani egy felsőbb bírósághoz, azaz a kerületi bírósághoz. A kerületi bíróságok másodfokú bíróságok, ezért felülvizsgálják a megyei és a közigazgatási bíróságok által hozott határozatokat a fellebbezések és a bírósági határozatok elleni fellebbezések alapján. A kerületi bíróságok testületileg ítéleznek a polgári peres ügyekben: a fellebbezéseket egy három főből álló bírói testület bírálja el.

A Legfelsőbb Bíróság a legmagasabb fokon eljáró bíróság, és a semmisségi panaszok, valamint a bírósági határozatok felülvizsgálatára irányuló kérvények ügyében jár el. A megsemmisítés a jogi alapon nem hatályba lépett bírósági ítéletek elleni fellebbezést és az ítéletek felülvizsgálatát jelenti egy magasabb fokon eljáró bíróságon a tények újraértékelése nélkül. A bírósági határozatok felülvizsgálata a már hatályba lépett határozatok és döntések újbóli vizsgálatát jelenti új körülmények felmerülése esetén az eljárásban részt vevő fél kérelme alapján.

Semmisségi panaszt bármelyik, az eljárásban részt vevő és az alsóbb fokú bíróság ítéletével elégedetlen fél benyújthat a Legfelsőbb Bírósághoz. Fellebbezés csak képzett képviselő által nyújtható be, személyesen nem. A Legfelsőbb Bíróság befogadja a semmisségi panaszt, ha a fellebbezésben megfogalmazott állítások következtében felmerül az a kérdés, hogy az alsóbb fokú bíróság helytelenül alkalmazta-e az anyagi jogot vagy súlyos megsértették-e az eljárásjogot, ami igazságtalan döntéshez vezethetett. A Legfelsőbb Bíróság emellett befogadja a semmisségi panaszt, ha az ügyben folytatott tárgyalás alapvető fontosságú lenne a jogbiztonság garantálása és az egységes ítélkezési gyakorlat kialakítása, illetve a jog továbbfejlesztése szempontjából.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

A joghatóság valamely személy joga és kötelezettsége eljárési jogainak gyakorlására egy adott bíróság előtt. A joghatóság lehet általános, választható vagy kizárólagos.

Az általános joghatóság meghatározza azt a bíróságot, amelyhez kereset nyújtható be valamely személy ellen, és ahol egyéb eljárási cselekmények hajthatók végre valamely személy vonatkozásában, kivéve, ha a törvény úgy rendelkezik, hogy a kereset benyújtható másik bírósághoz, illetve a cselekmény végrehajtható másik bíróságon.

A választható joghatóság meghatározza azt a bíróságot, amelyhez kereset nyújtható be valamely személy ellen, és ahol egyéb eljárási cselekmények hajthatók végre valamely személy vonatkozásában az általános joghatóságon túl. Ez azt jelenti, hogy a tulajdonjog érvényesítése iránt, valamely természetes személy elleni kereset éppúgy benyújtható a hosszú távú lakóhely szerint illetékes bírósághoz is. Ha a személy más államban rendelkezik lakóhellyel, a tulajdonjog érvényesítése iránti kereset benyújtható a kereset tárgyát képező tulajdon helyszíne szerint illetékes bírósághoz, illetve az adott személy más tulajdonának helyszíne szerint illetékes bírósághoz is.

A kizárólagos joghatóság meghatározza azt az egyetlen bíróságot, amely eljárhat egy polgári peres ügyben. A kérvények alapján indított ügyekben a joghatóság kizárólagos, ha a törvény másképp nem rendelkezik. A kizárólagos joghatóság megállapítható például az ingatlantulajdon helyszíne, a jogi személy székhelye stb. alapján.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A természetes személyek elleni kereset a lakóhely szerint illetékes bírósághoz, a jogi személyek elleni kereset a székhelyük szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha a természetes személy lakóhelye ismeretlen, a kereset az utolsó ismert lakóhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az olyan észti állampolgár elleni kereset, aki más államban él, és akinek esetében területen kívüli hatály érvényesül, illetve egy másik államban munkát vállaló észti állampolgárságú köztisztviselő elleni kereset az adott személy utolsó észtszázági lakóhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha az adott személy nem rendelkezett észtszázági lakóhellyel, az ellene szóló kereset a Harju megyei bíróságon (*Harju Maakohus*) nyújtható be. Az Észt Köztársaság testületei vagy az önkormányzatok elleni kereset az érintett állami vagy önkormányzati testület székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha az adott állami testület nem határozható meg, a keresetet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani. Ha az önkormányzati testület nem határozható meg, a keresetet a vidéki vagy városi önkormányzat székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Az Észt Köztársaság testületei vagy az önkormányzatok elleni kereset az érintett állami vagy önkormányzati testület székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be.

Ha az adott állami testület nem határozható meg, a keresetet a Harju megyei bírósághoz kell benyújtani. Ha az önkormányzati testület nem határozható meg, a keresetet a vidéki vagy városi önkormányzat székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. A felperes a lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújthatja a keresetét.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A törvény által meghatározott esetekben az adott személy kiválaszthatja azt a bíróságot, amelyhez kereset nyújtható be valamely személy ellen, és ahol egyéb eljárási cselekmények hajthatók végre valamely személy vonatkozásában az általános joghatóságon túl.

- A tulajdonjog érvényesítése iránti, valamely természetes személy elleni kereset a lakóhely szerint illetékes bírósághoz is benyújtható, ha az adott személy hosszabb ideje rendelkezik ott lakóhellyel munkaviszonyból, egyéb szolgálati viszonyból, tanulmányokból vagy egyéb hasonló okokból kifolyólag.
- A telephely szerinti joghatóság – az alperes gazdasági vagy szakmai tevékenységével kapcsolatos keresetek a telephely szerint illetékes bírósághoz is benyújthatók.

- A jogi személy bejegyzett székhelye szerinti joghatóság – a tagságból kifolyólag jogi személy, beleértve a vállalatokat, vagy annak tagja, partnere vagy részvényese keresetet nyújthat be a tagságából vagy részvételéből kifolyólag a jogi személy valamely tagja, partnere vagy részvényese ellen a jogi személy székhelye szerint illetékes bírósághoz.
- A vagyontárgy fekvése szerinti joghatóság – ha egy személy más államban rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel, a tulajdonjog érvényesítése iránti kereset benyújtható a kereset tárgyát képező vagyontárgy fekvése szerint illetékes bírósághoz, vagy az adott személy más vagyontárgyának fekvése szerint illetékes bírósághoz. Ha a vagyontárgyat nyilvános nyilvántartásba vették, a kereset az adott nyilvántartás fekvése szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha a vagyontárggyal kapcsolatban a kötelmi jog alapján nyújtanak be keresetet, a kereset az adós lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Valamely eszközzel biztosított követelés esetén a kereset az eszköz fekvése szerint illetékes bírósághoz nyújtható be.
- Jelzáloggal biztosított vagy dologi teherrel terhelt követelésre vonatkozó joghatóság – jelzáloggal biztosított vagy dologi teherrel terhelt követelés behajtása vagy hasonló követelés iránti kereset az ingatlantulajdon fekvése szerint illetékes bírósághoz is benyújtható, amennyiben az adós a jelzáloggal biztosított vagy dologi teherrel terhelt, nyilvántartásba vett ingatlan tulajdonosa.
- Lakástulajdonjogból eredő követelésekre vonatkozó joghatóság – a lakásszövetkezetek vagy a lakástulajdonosok egyéb szövetkezeteinek tagjai ellen indított kereset, amelynek alapja a tagok közös tulajdonjoga, a közös tulajdonjogú ingatlan kezelése vagy a lakástulajdonjogban való fizikai részesedés, a nyilvántartásba vett, lakástulajdonjoggal terhelt ingatlan fekvése szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- Joghatóság a szerződés teljesítésének helye alapján – egy szerződésből eredő követelés vagy egy szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset azon hely szerint illetékes bírósághoz is benyújtható, ahol a kérdéses szerződéses kötelezettséget teljesítenie kellene. Ingó vagyon értékesítéséről szóló szerződés esetében az a hely tekintendő a kötelezettség teljesítési helyének, ahová az ingó vagyont szállították vagy szállították volna a vevőnek, illetve szolgáltatási szerződés esetén az a hely, ahol a szolgáltatást biztosították vagy biztosították volna. Egyéb esetekben a telephely, illetve annak hiányában az adós lakóhelye vagy székhelye tekintendő a kötelezettség teljesítési helyének. Ezek a rendelkezések alkalmazandók, kivéve, ha a felek másként egyeztek meg.
- A fogyasztó lakóhelye szerinti joghatóság – a kötelmi jogról szóló törvény (*vōlaðiguseadur*) 35., 46., 52., 208(4), 379., 402., 635(4), 709., 734. és 866. szakaszában meghatározott szerződésekből vagy kapcsolatokból eredő kereseteket, illetve az észtországi székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozásokkal kötött egyéb szerződésekből eredő kereseteket a fogyasztó a lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújthatja. A fentiek nem vonatkoznak a szállítási szerződésekből eredő keresetekre.
- Biztosítási szerződésből eredő keresetekre vonatkozó joghatóság – a kötvénytulajdonos, a kedvezményezett vagy más olyan személy, aki a biztosítási szerződés alapján szolgáltatás teljesítését követelheti a biztosítótól, a lakóhelye vagy a székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújthat be biztosítási szerződésből eredő keresetet a biztosító ellen. Felelősségbiztosítás, valamint építkezésre, ingatlantulajdonra illetve az építkezéssel vagy ingatlantulajdonnal együtt ingó vagyonra vonatkozó biztosítás esetén a biztosító elleni kereset a kárt okozó cselekmény vagy esemény helyszíne vagy a károkozás helyszíne szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- Joghatóság a munkavállaló lakóhelye vagy a munkavégzésének helye alapján – a munkavállaló a lakóhelye vagy a munkavégzése helye szerint illetékes bírósághoz is benyújthatja a munkaszerződésére alapított keresetét.
- Váltókból vagy csekkekből eredő keresetekre vonatkozó joghatóság – a váltókból vagy csekkekből eredő keresetek a váltók vagy csekkek kifizetési helye szerint illetékes bírósághoz is benyújthatók.
- A bűncselekménnyel okozott károkból eredő keresetekre vonatkozó joghatóság – a bűncselekménnyel okozott károkért járó kártérítés iránti keresetek a kárt okozó cselekmény vagy esemény helyszíne vagy a károkozás helyszíne szerint illetékes bírósághoz is benyújthatók.
- Tengeri biztosítási kárigényekből, mentési munkákból vagy mentési szerződésekből eredő keresetekre vonatkozó joghatóság – a tengerparti területekről szóló törvényben (*laeva asjaðiguseadur*) meghatározott egy vagy több tengeri biztosítási kárigényből eredő kereset az alperes hajójának helyszíne vagy a hajó anyakikötője szerint illetékes bírósághoz is benyújtható. A mentési munkákból vagy a mentési szerződésből eredő keresetek a mentési munkák helyszíne szerint illetékes bírósághoz is benyújthatók.
- Vagyon felosztása iránti keresetekre vonatkozó joghatóság – az örökösödési jog megállapítása iránti kereset, az örökösnek a vagyon birtokosa elleni keresete, a hagyatéki vagy örökösödési szerződésből eredő kereset, a kötelesrész iránti kereset vagy a vagyon felosztása iránti kereset az örökhagyónak a halála idején bejegyzett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható. Ha az örökhagyó észt állampolgár volt, de a halála idején nem rendelkezett észtországi lakhellyel, a kereset az

öröknyagó utolsó észtországi lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható. Ha az öröknyagó nem rendelkezet észtországi lakóhellyel, a kereset a Harju megyei bírósághoz (*Harju Maakohus*) nyújtható be.

- Alperesi pertárs elleni kereset és egyetlen alperes iránti több kereset – a több alperes iránti kereset a felperes által kiválasztott egyik alperesi pertárs lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtható be. Ha több keresetet nyújtanak be egy alperes ellen ugyanazon tény alapján, valamennyi kereset ahhoz a bírósághoz nyújtható be, amelyhez az ugyanabból a tényből eredő egy vagy több követelés iránti kereset benyújtható.
- A viszontkeresetekre és a harmadik személyek független követeléseiránti keresetekre vonatkozó joghatóság – a viszontkereset ahhoz a bírósághoz nyújtható be, amelyhez az eredeti keresetet benyújtották, amennyiben eleget tesznek a viszontkereset benyújtására vonatkozó feltételeknek, és a viszontkereset nem esik kizárólagos joghatóság alá. A fentiek olyan esetekben is érvényesek, ahol a viszontkeresetet az általános rendelkezések értelmében külföldi bírósághoz kellene benyújtani.
- A harmadik személyek független követeléseiránti kereset a fő keresetet tárgyaló bírósághoz nyújtható be.
- Csődeljárásokra vonatkozó joghatóság – a csődeljárásokra vagy csődvagyonra vonatkozó, a csődbe ment személy, a csődbiztos vagy a csődbizottság tagja ellen benyújtott kereset, beleértve valamely vagyonnak a csődvagyonból való kizárása iránti kereset a csődöt kimondó bírósághoz nyújtható be. A követelés elfogadása iránti kereset is benyújtható a csődöt kimondó bírósághoz. A csődbe ment személy a csődvagyon vonatkozásában is a csődöt kimondó bírósághoz nyújthat be keresetet, többek között a visszaállítással kapcsolatban.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A törvény által meghatározott esetekben a joghatóság kizárólagos. A kizárólagos joghatóság meghatározza azt az egyetlen bíróságot, amely eljárhat egy polgári peres ügyben. A kérvények alapján indított ügyekben a joghatóság kizárólagos, ha a törvény másképp nem rendelkezik.

1) Az *ingatlantulajdon fekvésén alapuló joghatóság* – az alábbi tárgyú keresetek az ingatlantulajdon fekvése szerint illetékes bírósághoz nyújthatók be:

- az ingatlantulajdonnal kapcsolatos tulajdonjog, a korlátozott dologi jog vagy egyéb dologi teher meglétének elismerése, vagy az ilyen jogok vagy terhek hiányának elismerése iránti követelések, illetve az ingatlantulajdonra vonatkozó egyéb jogokkal kapcsolatos követelések;
- az ingatlantulajdon határainak meghatározása vagy az ingatlantulajdon felosztása;
- az ingatlantulajdon birtokjogának védelme;
- a lakástulajdonjogból eredő dologi joggal kapcsolatos követelések;
- az ingatlantulajdonra vonatkozó kötelező végrehajtással kapcsolatos követelések;
- ingatlantulajdonnal kapcsolatos bérleti szerződésekkel vagy kereskedelmi szerződésekkel, illetve egyéb, az ingatlantulajdonnak a kötelmi jog értelmében történő használatára vonatkozó szerződésekkel vagy az ilyen szerződések érvényességével kapcsolatos követelések.

A telki szolgálmi joggal, a dologi teherrel vagy az elővásárlási joggal kapcsolatos kereseteket a szolgálmi vagy a terhelt ingatlantulajdon helyszíne szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

2) Az *általános szerződési feltételek megszüntetése iránti kereset* – a tisztességtelen általános szerződési feltételek megszüntetése iránti keresetet vagy a feltétel alkalmazását ajánló személy által a feltétel ajánlásának megszüntetése és visszavonása iránti keresetet (a kötelmi jogról szóló törvény [*võlaõigusseadus*] 45. szakasza) az alperes telephelye szerint illetékes bírósághoz, vagy annak hiányában az alperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes nem rendelkezik észtországi telephellyel, lakóhellyel vagy székhellyel, a keresetet ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelynek területi illetékessége alatt az általános szerződési feltételt alkalmazták.

3) *Jogi személy testülete által hozott határozat visszavonására vagy az érvénytelenségének megállapítására vonatkozó joghatóság* – a jogi személy testülete által hozott határozat visszavonása vagy az érvénytelenségének megállapítása iránti kereset a jogi személy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtandó be.

4) *Házassági ügyekre vonatkozó joghatóság*

A házassági ügyek olyan polgári peres ügyek, amelyekben az alábbiak tárgyában járnak el:

- a házasság felbontása;

- a házasság érvénytelenítése;
- a házasságkötés megtörténtének vagy meg nem történtének megállapítása;
- a közös vagyon felosztása vagy a házastársak közötti tulajdonjogi viszonyból származó egyéb követelések;
- a házastársi kapcsolatból eredő, az egyik házastárs által a másik ellen benyújtott követelések.

Észt bíróság akkor illetékes házassági ügyekben eljárni, ha:

- legalább az egyik házastárs észt állampolgár, vagy a házasságkötés idején észt állampolgár volt;
- mindkét házastárs észtországi lakóhellyel rendelkezik;
- az egyik házastárs észtországi lakóhellyel rendelkezik, kivéve, ha a leendő ítéletet egyértelműen nem ismernék el azokban az országokban, amelyeknek a házastársak az állampolgárai.

Ahhoz, hogy egy házassági ügyben észt bíróság járjon el, a keresetet a házastársak közös lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve annak hiányában az alperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet a felek közös kiskorú gyermekének lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, illetve közös kiskorú gyermek hiánya esetén a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Ha egy eltűnt személy vagyonát gondnokság alá helyezik, ha valamely személy mellé a korlátozott cselekvőképessége miatt gyámot neveznek ki, vagy ha börtönbüntetéssel sújtanak egy személyt, az ilyen személy elleni, a házasság felbontása iránti kereset a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

5) *A leszármazási és tartási ügyekre vonatkozó joghatóság* – a leszármazási ügy olyan polgári peres ügy, amelyben a leszármazás megállapítása iránti, illetve a gyermek születési anyakönyvi kivonatában vagy a népeségnyilvántartásban a szülőt megnevező bejegyzést megtámadó kereset ügyében járnak el. Észt bíróságok akkor járhatnak el leszármazási ügyekben, ha legalább az egyik fél az Észt Köztársaság állampolgára, vagy legalább az egyik fél észtországi lakóhellyel rendelkezik. Ahhoz, hogy észt bíróság eljárjon egy leszármazási ügyben, a keresetet a gyermek lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha a gyermek lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet az alperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az alperes lakóhelye nem Észtországban található, a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Tartási ügyekben is ezek a rendelkezések alkalmazandók. A tartási ügy olyan polgári peres ügy, amelyben az alábbi keresetekkel kapcsolatban járnak el:

- a szülő törvényes tartási kötelezettségének teljesítése a kiskorú gyermeke iránt;
- a szülőket érintő tartási kötelezettség teljesítése;
- a házastársakat érintő tartási kötelezettség teljesítése;
- egyéb törvényes tartási kötelezettség teljesítése.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Ha az ügy egyidejűleg több észt bíróság joghatósága alá tartozik, a kérvényezőnek jogában áll kiválasztani, melyik bírósághoz nyújtja be a kérvényét. Ilyen esetekben az a bíróság jár el az ügyben, amelyik először kapta meg a kérvényt.

Ha a keresetet az alperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz vagy a kizárólagos joghatósággal rendelkező bírósághoz nyújtják be, az ügyet azon a bíróságon tárgyalják, amelynek területi illetékessége kiterjed az alperes lakóhelyére vagy székhelyére, vagy arra a helyre, amely alapján a kizárólagos joghatóságot megállapították. Ha a joghatóság megállapításához használt több hely egyetlen megyei bíróság területi illetékessége alá tartozik, de különböző bíróságok szolgáltatási területére esik, a felperes választja ki azt a bíróságot, ahol tárgyalják az ügyét. Amennyiben a felperes nem választ bíróságot, a bíróság határozza meg, hol tárgyalják az ügyet.

A kérvények alapján indított ügyeket azon a bíróságon tárgyalják, amelynek területi illetékessége kiterjed a joghatóság megállapításához használt helyre. Ha a joghatóság megállapításához használt több hely egyetlen megyei bíróság területi illetékessége alá tartozik, de különböző bíróságok szolgáltatási területére esik, a bíróság határozza meg, hol tárgyalják az ügyet.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A gyorsított fizetési meghagyásos eljárásokban a Pärnu megyei bíróság Haapsalu bírósága (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*) jár el. Egyéb polgári peres ügyekben a joghatóság fent említett elvei érvényesülnek.

Kapcsolódó hivatkozások

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 29/10/2018

Hatáskör és illetékesség - Írország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Írországban a polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a magánszemélyek, szervezetek vagy az állam közötti jogviták elbírálására. A jogvita tárgya bármi lehet, az autóbalesetben okozott sérüléstől a vitatott vállalati felvásárlásokig. Polgári ügyekben a felperes az okozott kár megtérítéséért perli az alperest. A megtérítés rendszerint a kár pénzbeli megfizetését jelenti.

A kerületi, körzeti és a Felsőbíróság egyaránt elsőfokú bíróság. A Legfelsőbb Bíróság kizárólag fellebbviteli hatáskörrel rendelkezik, az alkotmánnyal kapcsolatos egyes ügyek kivételével. A fellebbviteli bíróság csak fellebbviteli hatáskörrel rendelkezik.

A kerületi és körzeti bíróságok helyi és korlátozott hatáskörű bíróságok, azaz csak olyan ügyekkel foglalkozhatnak, amelyek értéke nem nagyobb egy meghatározott határértéknél, és amelyekben a felek lakóhelye vagy bejegyzett székhelye egy meghatározott földrajzi helyen van, vagy amelyekben a szerződés meghatározott helyen jött létre. A kerületi bíróság határozatai elleni fellebbezéseket körzeti bíróság, a körzeti bíróság határozatai ellenieket pedig a Felsőbíróság bírálja el.

A kis értékű követelések bírósága a körzeti bíróság része, amely a 2 000 EUR-t meg nem haladó követelt összegű, fogyasztókkal kapcsolatos ügyekben jár el. Ezt az eljárást esetenként üzleti vállalkozások egymás közötti jogvitáiban is lehet alkalmazni.

A kerületi bíróság tárgyalja azon ügyeket, amelyekben a követelés értéke nem haladja meg a 15 000 EUR-t. A körzeti bíróság jár el a 75 000 EUR-t (személyi sérüléssel kapcsolatos keresetek esetében 60 000 EUR-t) meg nem haladó követelések ügyében. E bíróság illetékes a családjogi ügyekben is, beleértve a házasság felbontását, a különválást és a házasság érvénytelenítését. A

Felsőbíróság jár el a 75 000 EUR-t (személyi sérüléssel kapcsolatos keresetek esetében 60 000 EUR-t) meghaladó követelések esetében.

A munkajogi vonatkozású követelések tekintetében a munkaügyi fellebbviteli bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, amely független testület. E bíróság a foglalkoztatási jogokkal kapcsolatos jogviták széles körét tárgyalja. Meghatározott esetekben a bíróság döntésétől számított hat héten belül bármelyik fél fellebbezhet a körzeti bírósághoz. Ha nem nyújtottak be fellebbezést a körzeti bírósághoz, és a munkaadó nem hajtja végre a határozatot, a munkavállaló nevében a munkaügyi, vállalkozási és fejlesztési miniszter indíthat eljárást a körzeti bíróság előtt. A bíróság határozata ellen bármelyik fél fellebbezhet a Felsőbírósághoz, de csak jogkérdésben.

A 2004-ben megalakított Kereskedelmi Bíróság a [Felsőbíróság](#) különös hatáskörű tanácsa, amelyet különösen a [felsőbíróságok eljárási szabályzatának 63A utasítása](#) szabályoz. E bíróság a legalább 1 millió EUR értékű kereskedelmi jogviták, a szellemi tulajdonra vonatkozó jogviták, valamint a szabályozó határozatok bírósági felülvizsgálatával szemben benyújtott fellebbezések és az arra irányuló kérelmek tekintetében jár el. E bíróság dönt továbbá minden más olyan ügyben, amelyet a bíró indokoltnak ítél. Az ügyek nem kerülnek fel automatikusan a Felsőbíróság kereskedelmi listájára. Ez a Kereskedelmi Bíróság bírójának mérlegelési jogkörébe tartozik. A Kereskedelmi Bíróság részletes ügyviteli rendszert alkalmaz, amelynek célja a tárgyalás előkészítésének egyszerűsítése, a szükségtelen költségek és a késleltetési taktikák megszüntetése és a tárgyalást megelőző teljes mértékű tájékoztatás biztosítása.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Az első fokon eljáró bíróságot a követelés jellege (szerződéses, jogellenes károkozás stb.) és értéke (lásd fent) határozza meg.

A kerületi bíróság tekintetében az ország 24 kerületre oszlik fel, amelyekért egy vagy több bírót jelölnek ki állandó felelősként. A két nagyváros, Dublin és Cork esetén az ügyek mennyisége több állandó bírót kijelölését indokolja. A körzeti bíróságok céljaira az országot nyolc körzetre osztották. Egy körzeti bírót jelöltek ki mindegyik körzethez, Dublin és Cork körzetek kivételével, amelyekben a nagyobb munkateher miatt több bírót tevékenykedik. A Felsőbíróság a keresetek elsődleges tárgyalásakor Dublinban ülésezik. Az év meghatározott időszakaiban, egyes regionális helyszíneken e bíróság tárgyalja emellett a személyi sérülésekre és halálos sérülésekre vonatkozó kereseteket. Ezen túl a Felsőbíróság regionális helyszíneken ülésezik annak érdekében, hogy a polgári és családjogi ügyekben tett fellebbezések tekintetében eljárjon.

A kerületi bíróságok illetékesek a szerződéses, egyes szerződésen kívüli károkozással kapcsolatos, bérleti-adásvételi (lízing) és hitelezési-eladási (részletvétel) megállapodással kapcsolatos ügyekben, bérlettel kapcsolatos ügyekben, mint például a bérleti díj nem fizetése miatti kiürítés, vagy a bérlő dolgainak jogellenes visszatartása miatti esetekben, amennyiben a követelés összege nem haladja meg a 15 000 EUR-t. A kerületi bíróság számos hatáskörrel rendelkezik bármely bíróság tartozás megfizetésére kötelező határozatának végrehajtására, engedélyezésre (például az alkoholos italok eladására vonatkozó engedély kibocsátására), gyermekek elhelyezéséről és tartásáról való döntésre.

A körzeti bíróság jár el a szerződéses és jogellenes károkozással kapcsolatos ügyekre, hagyatéki végrehajtási és ingatlan kezelésével kapcsolatos ügyekre, méltányossági ügyekre (ha nincs konkrét jogszabályi alapja az ügynek), legfeljebb 75 000 EUR (személyi sérüléssel kapcsolatos keresetek esetében 60 000 EUR) követelésre vonatkozó, részletre vásárlással vagy áruhitellel kapcsolatos ügyeken alapuló kiürítési vagy bérleti szerződés megújítása iránti megállapodásokra. A körzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel a családjogi eljárásokban (beleértve a különválást, a házasság felbontását és érvénytelenítését, és a kerületi bíróság határozatai ellen benyújtott fellebbezések elbírálását), továbbá fellebbviteli hatásköre van a választottbíróságok által a földterületek bérlői és bérbeadói közti jogvitákban hozott határozatok tekintetében.

A körzeti bíróság előtt a bíró a polgári ügyeket esküdtszék nélküli ülésben tárgyalja. A kerületi bíróságtól érkező fellebbezések alapján a bíróság a fellebbezést az ügy újratárgyalásával intézheti el, és ekkor a körzeti bíróság határozata jogerős és tovább már nem fellebbezhető.

Az alkotmány alapján a Felsőbíróság teljes eredeti hatáskörrel rendelkezik valamennyi tény- és jogkérdésben. Ez annyit jelent, hogy minden olyan polgári ügyben illetékes, amelyben az alperes lakóhelye az országon belül van, ha az állítólagos szerződést az országban kötötték meg, ha az állítólagos károkozás az országon belül történt, vagy ha az eljárás tárgyát képező ingatlan az országon belül helyezkedik el. A Felsőbíróság tárgyalja a körzeti bíróság határozatai ellen benyújtott fellebbezéseket, és ellenőrzési hatáskört gyakorol a kerületi bíróság és más, alacsonyabb szintű bíróságok felett. A Felsőbíróság határozataival szemben benyújtott fellebbezéseket a Fellebbviteli Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság tárgyalja, ha a Legfelsőbb Bíróság megerősíti, hogy az ügy általánosan közérdekű vagy az igazságosság érdekét szolgálja. A Fellebbviteli Bíróság határozataival szemben

benyújtott fellebbezéseket a Legfelsőbb Bíróság tárgyalja, ha megerősíti, hogy az ügy általánosan közérdekű vagy az igazságosság érdekét szolgálja. A fellebbezés elintézése nem az ügy újratárgyalása útján, hanem az első fokon előterjesztett bizonyítékok és jogi érvelés átvételével történik.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A polgári ügyekben illetékes kerületet vagy körzetet az a földrajzi hely határozza meg, ahol az alperes vagy az alperesek egyikének lakóhelye, üzletvitelének helye van. A legtöbb szerződéssel kapcsolatos ügyben az illetékes kerület vagy körzet az, ahol a szerződést megkötötték, kártérítési ügyekben ahol a károkozás történt, családjogi ügyekben ahol a felperes lakóhelye található, bérleti vagy ingatlanra vonatkozó joggal kapcsolatos ügyekben pedig ahol az ilyen eljárások tárgyát képező ingatlan vagy föld fekszik.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Tárgytalan.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Tárgytalan.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Tárgytalan.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

 [Írország Bírósági Szolgálatának](#) honlapja részletesen bemutatja az ország bírósági rendszerének felépítését. A Bírósági Szolgálat emellett *A bíróságok bemutatása* című ismertetőt is közzétesz a nyilvánosság számára. A bírósági rendszer tekintetében további információ a Polgárok tájékoztatásáért felelős testülettől szerezhető be, amely az információszolgáltatás, segítségnyújtás és tanácsadás támogatásáért felelős széles körű közjogi és társadalmi szolgáltatást nyújtó szabályozó szerv. A Polgárok tájékoztatásáért felelős testület weboldallal, telefonszámmal és országsszerte tanácsadó központokkal látja el feladatát.

Kapcsolódó linkek

 [Írország Bírósági Szolgálata](#)

 <http://www.citizensinformation.ie/>

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 18/09/2018

Hatáskör és illetékesség - Görögország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek

- 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
- 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
- 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Görögországban a rendes polgári bíróságok járnak el a polgári és kereskedelmi ügyek többségében. Kivételes esetben külön jogszabály a nagyobb városok polgári bíróságainak szervezetén belül különös hatáskörrel rendelkező kamarákat hozhat létre, amelyek kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek egyes jogi témákba tartozó ügyek tárgyalására. E kamarák a következők: Athénban és Szalonikiben a közösségi védjegyekre vonatkozó ügyek, Pireuszban pedig a tengerjogi ügyek tárgyalásáért felelős bíróságok.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Az esetek többségében a bíróságok hatáskörét a jogvita tárgyának értéke alapján kell megállapítani. A jogvita tárgya értékének megállapítása során figyelembe kell venni a keresetben benyújtott követelést és figyelmen kívül kell hagyni a mellékköveteléseket. Amennyiben egy keresetben több követelés is szerepel, azokat össze kell adni.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A polgári bíróságok hatáskörébe tartozó ügyeket első fokon a békebíróságok vagy más néven a kis értékű követelések bíróságai (*I rinodikia*), az első fokú egyesbíróságok (*Monomeli Protodikia*) és az első fokú, tanácsai formában eljáró helyi bíróságok (*Polymeli Protodikia*) tárgyalják.

A kis értékű követelések bírósága jár el elsősorban a) az olyan pénzben kifejezhető jogviták tekintetében, amelyeknek értéke nem haladja meg a húszezer eurót (20 000 EUR), illetve b) az olyan fő vagy mellék-követelésekre vonatkozó jogviták tekintetében, amelyek bérleti szerződésre alapulnak, feltéve minden esetben, hogy a meghatározott havi bérleti díj nem haladja meg a hatszáz eurót (600 EUR).

A kis értékű követelések bíróságának hatásköre – a jogvita értékétől függetlenül – kiterjed a mezőgazdasági üzemekre, állatok értékesítésére, szomszédokkal szemben folyó tulajdonjogi jogvitákra, a szállodákkal és fuvarozókkal kötött szerződésekből származó jogvitákra, az egyesületek és szövetkezetek tagjaikkal szemben és a tagok egyesületekkel és szövetkezetekkel szemben előterjesztett követeléseire, az ügyvédek által az első fokú bíróságokon és a rendőrségi bíróságokon (*Ptaismatodikia*) teljesített szolgáltatásaik díjazása tekintetében érvényesített követelésekre, valamint a tanúvallomást tevő tanúk vagy a bíróság által kijelölt tolmácsok, zárgondnokok és örök jogaira, kártérítési igényére és költségére.

Az első fokú egyesbíróságok hatásköre kiterjed minden olyan pénzben kifejezhető értékű jogvitára, amelynek értéke a húszezer eurót (20 000 EUR) meghaladja, de nem lépi túl a kétszázötvenezer eurót (250 000 EUR).

Az első fokú egyesbíróságok hatáskörébe tartoznak emellett a következő jogviták is, függetlenül attól, hogy az értékük meghaladja-e a kétszázötvenezer eurót (250 000 EUR): a lízing vagy bérleti szerződésekből származó jogviták; munkavállalókra vagy a szakemberek és kézművesek munkájára vagy az általuk készített tárgyakra vonatkozó munkajogi jogviták; a társadalombiztosítási szervezetek és a biztosított személyek közti, kollektív szerződésből származó jogviták; az ügyvédek fent említett, a kis értékű követelések bírósága által tárgyalttól eltérő díjaira, juttatásaira és költségeire vonatkozó jogviták; a jogi, orvosi, paramedikus, mérnök, vegyész, bróker/ügynök munkakörben alkalmazott vagy igazságügyi hatóság által szakértőként, szakértő választottbíróként, értékbecslőként, választottbíróként, végrendelet végrehajtóként, adminisztrátorként vagy felszámolóként

kinevezett személyekre vonatkozó jogviták; a járművek által okozott káron alapuló kártérítési igények minden fajtájára vonatkozó jogviták, ideértve a gépjármű-felelősségbiztosítási szerződésen alapuló követeléseket, valamint az ingó és ingatlan javak hasznélvezetével és birtoklásával kapcsolatos jogvitákat.

Értéküktől függetlenül az első fokú egyesbíróóságok hatáskörébe tartoznak a következő jogviták: a házasság felbontására vonatkozó jogviták; a házasság érvénytelenítése; a házasság létrejöttének vagy létre nem jöttének elismerése; a házasság ideje alatti és az abból származó házassági jogviszonyok, ideértve az apaság vitatását, elismerését, valamint annak elismerését, hogy fennáll-e szülő-gyermek kapcsolat és szülői felelősség; a házasságon kívül született gyermek apaságának elismerése; a házasságon kívül született gyermek önkéntes elismerésének elfogadása, az elismerés érvénytelenségének megállapítása, annak meghatározása, hogy a gyermek a szülei közelgő házassága következtében a házasságon belül született gyermekkel egy státuszt élvez-e, valamint az önkéntes elismerés vitatása; annak megállapítása, hogy fennáll-e örökbefogadás vagy annak megszüntetése, illetve gyámság. Emellett a házasságon, a házasság felbontásán vagy rokonságon alapuló tartásra vonatkozó jogviták; a szülői felügyelet gyakorlása; a szülők közötti, a szülői felügyelet közös gyakorlására vonatkozó jogviták, valamint a szülők és a gyermek további felmenő ági rokonai közötti kapcsolattartás; a házastársi közös lakás használatának szabályozása, az ingó vagyontárgyak és a házastársi közös lakáshoz kapcsolódó ingó vagyontárgyak házastársak közötti felosztása, valamint az ingó vagyontárgyak felosztása élettársi kapcsolat megszűnése esetén; az épület különböző szintjeinek tulajdonára vonatkozó jogviták, valamint az egyesületek és a szövetségek közgyűlése által hozott határozatok érvénytelenítése.

Az első fokú, tanácsai formában eljáró helyi bíróságok hatáskörébe tartozik minden jogvita, amely nem tartozik a kis értékű követelések bíróságának vagy az első fokú egyesbíróóságoknak a hatáskörébe.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az alperes lakóhelye szerinti régió bírósága rendelkezik területi illetékességgel.

Amennyiben az alperes sem Görögország területén, sem külföldön nem rendelkezik lakóhellyel, az alperes tartózkodási helye szerinti régió bírósága illetékes. Amennyiben az alperes tartózkodási helye ismeretlen, az utolsó görögországi lakóhelye, ennek hiányában az utolsó tartózkodási helye szerinti régió bírósága illetékes.

Az állam tekintetében annak a régióknak a bírósága illetékes, amelynek területén az állam képviselőjére jogszabály alapján jogosult konkrét szerv székhelye található.

A perbeli jogképességgel rendelkező jogi személyek tekintetében annak a régióknak a bírósága illetékes, amelynek területén azok bejegyzett székhelye vagy – amennyiben a jogvita annak működésére vonatkozik – fióktelepe található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Amennyiben több bíróság illetékes, azok közül a felperes választhat. A bíróságok közti prioritást a kereset benyújtásának napja határozza meg.

Amennyiben a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel vagy illetékességgel, a bíróság ezt hivatalból megállapítja és meghatározza, hogy mely bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, és e bírósághoz átteszi az ügyet. A kereset benyújtásának joghatásai továbbra is fennállnak.

Szerződéses jogviták

A személy életében tett jogi aktus létrejöttére vagy érvényességére és az abból származó jogokra vonatkozó jogviták tekintetében annak a régióknak a bírósága is eljárhat, amelynek területén a jogi aktust tették, vagy amelynek területén azt teljesíteni kell. A szerződéses károkozásra (negatív érdekek) és a tárgyalások során jogellenes magatartásra vonatkozó jogvitákat ugyanazon bíróság elé is be lehet terjeszteni.

Jogellenes károkozás

A jogellenes károkozásból származó jogviták tárgyalására a kárt okozó esemény bekövetkeztének vagy jövőbeli bekövetkezésének helye szerinti bíróság is jogosult.

Polgári eljárás

A kártérítésre vagy bűncselekménnyel okozott károk megtérítésére, illetve a nem vagyoni kár vagy mentális szenvedések megtérítésére irányuló polgári kereseteket az ügyben eljáró büntetőjogi bírósághoz is be lehet nyújtani.

A tartásra, a házasság felbontására és a szülői felelősségre vonatkozó ügyek

A házassági jogvitákra (a házasságon, a házasság felbontásán vagy rokonságon alapuló tartásra, a szülői felügyelet gyakorlására, a szülők közötti, a szülői felügyelet közös gyakorlására, a szülők és a gyermek további rokonai közti kapcsolattartásra, a házastársi közös lakás használatának szabályozására, az ingó vagyontárgyak és a házastársi közös lakáshoz kapcsolódó ingó vagyontárgyak házastársak közti felosztására, valamint élettársi kapcsolat megszűnése esetén az ingó vagyontárgyak felosztására vonatkozó jogvitákra) irányuló kereseteket annak a régióknak a bíróságához is be lehet nyújtani, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található.

A tartási követelésre vonatkozó jogvitákat az a bíróság is tárgyalhatja, amelynek területén a tartásra jogosult lakóhelye vagy tartózkodási helye található.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az ingatlanon fennálló dologi jogokra vonatkozó jogviták és az ingatlan bérletéből származó jogviták azon régió bíróságának kizárólagos illetékessége alá tartoznak, amelynek területén az ingatlan fekszik.

(Amennyiben az ingatlan több bírósággal rendelkező régió területén fekszik, azok közül a felperes választhat.)

A bírósági végzés alapján lefolytatott közigazgatási intézkedésre vonatkozó jogviták a végzést kibocsátó bíróság kizárólagos illetékessége alá tartoznak.

Az öröklésre vonatkozó jogviták annak a régióknak a bíróságának kizárólagos illetékessége alá tartoznak, amelynek területén az elhunyt személy lakóhelye, ennek hiányában pedig halálakor tartózkodási helye található.

Amennyiben a főeljáráshoz mellékeljárások társulnak, ideértve különösen a mellékköveteléseket és a biztosítékokra vonatkozó követeléseket, ezen intézkedések és a hasonló követelések a főeljárást tárgyaló bíróság kizárólagos illetékessége alá tartoznak.

Az egymáshoz kapcsolódó főeljárások az elsőként felkért bíróság kizárólagos illetékessége alá tartoznak.

A főeljárásban eljáró első fokú, tanácsai formában eljáró helyi bíróság illetékessége kiterjed minden első fokú egyesbíróság és kerületi polgári bíróság hatáskörébe tartozó mellékeljárásra és a főeljárásban eljáró első fokú egyesbíróság illetékessége kiterjed minden kerületi polgári bíróság hatáskörébe tartozó mellékeljárásra.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Ha az érintett jogvita nem ingatlanra vonatkozik, az első fokon illetékességgel nem rendelkező bíróság az ügyben részt vevő felek kifejezett vagy hallgatólagos megállapodása alapján illetékessé válhat. Azokban az esetekben, amikor a jogvita tekintetében a bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik, a megállapodásnak kifejezettnek kell lennie.

Vélelmezik a hallgatólagos megállapodást, ha az alperes a nyilvános meghallgatáson megjelenik és megfelelő időben nem emel kifogást az illetékesség hiányával szemben.

A felek rendes bíróságok jövőbeli jogvitájukra vonatkozó illetékességét kimondó megállapodása csak akkor érvényes, ha azt írásba foglalják és az meghatározza azt a konkrét jogviszonyt, amelyből a jogviták származhatnak.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A közösségi védjegyek és a tengerjogi ügyek tekintetében hatáskörrel rendelkező különös hatáskörű tanácsok: A hatáskör meghatározására a rendes polgári bíróságokra vonatkozó szabályok szerint kerül sor. Az illetékességre vonatkozóan a) az athéni közösségi védjegyekre vonatkozó hatáskörrel rendelkező tanács jár el a következő régiók tekintetében: az athéni, égei-tengeri, dodekanészoszi, korfui, krétai, lamiai, nafplioni, pátrai és pireuszi fellebbviteli bíróságok, b) a szaloníki közösségi védjegyekre vonatkozó hatáskörrel rendelkező tanács jár el a következő régiók tekintetében: a szaloníki, a nyugat-makedón, a trákiai, ioanninai és larissai fellebbviteli bíróságok, valamint c) a pireuszi tengeri jogi ügyekre vonatkozó hatáskörrel rendelkező tanács jár el a teljes Attika tartomány tekintetében.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

 Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [es](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Spanyolországban az igazságszolgáltatási szervezetrendszer meghatározó elv a hatáskör egységessége. Ez alól kivétel a katonai törvénykezés háborús körülmények és ostrom esetén, illetve az alkotmánybíróság (*Tribunal Constitucional*), amely az alapvető jogokra és szabadságokra vonatkozó kérelmeken (*recurso de amparo*) keresztül az alapvető jogok és szabadságok legfőbb védelmezője.

A hatásköröket azonban négy fajta bíróság között kell megosztani: polgári bíróságok, büntetőbíróságok, közigazgatási peres ügyekben eljáró bíróságok, valamint a szociális és munkaügyi bíróságok.

A polgári bíróságok alapját az elsőfokú bíróságok (*Juzgado de Primera Instancia*) képezik, amelyek az első fokú polgári jogvitákat és minden más olyan eljárást tárgyalnak, amelyeket kifejezetten nem utalnak más bíróság hatáskörébe. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően tehát nevezhető rendes vagy általános bíróságnak is.

A polgári ágazatba tartoznak a családjogi bíróságok (*Juzgados de Familia*), amelyek elsőfokú bíróságok. Amennyiben családjogi bíróságok működnek (általában a nagyobb népességű területeken), ezek felelősek a házasság érvénytelenítésére, a különválásra, a házasság felbontására, a szülő-gyermek kapcsolatokra és a korlátozott cselekvőképességű személyekre vonatkozó családjogi jogviták tárgyalásáért. Amennyiben a nők elleni erőszakos cselekmények bírósága (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*) előtt indul büntetőeljárás, e bíróság hatáskörrel rendelkezik az eljárás tárgyalására.

A polgári ágazat ezen kívül kereskedelmi bíróságokat (*Juzgados de lo Mercantil*) és európai uniós védjegy bíróságokat (*Juzgados de Marca Comunitaria*) is magába foglal.

A szociális és munkaügyi bíróságok (*Juzgados de lo Social*) feladata a munkajogi ügyek tárgyalása. Ezek közé tartoznak a munkavállalók és munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó jogviták, a társadalombiztosítási követelések, valamint az állammal szemben érvényesítendő, az állam munkajogi kötelezettségeire vonatkozó követelések.

A büntetőbíróságok járnak el a büntetőjogi ügyekben.

A spanyol jog egyik sajátossága, hogy a bűncselekményekből származó polgári eljárásokat a büntetőeljárásokkal együtt lehet lefolytatni. Ezekben az esetekben a büntetőbírószak dönt a jogsértésért fizetendő kártérítés összegéről. Amennyiben a polgári eljárást nem a sértett fél indítja meg, azt a főügyésznek kell a nevében megindítania, kivéve, ha a sértett fél kifejezetten lemondott arról a jogáról, hogy a büntetőügyben keresetet terjesszen be.

Végül a közigazgatási peres ügyekben eljáró bíróságok felügyelik a közigazgatási szervek által hozott intézkedések jogszerűségét és azok járnak el a közigazgatási szervekkel szemben érvényesített pénzügyi követelések esetén is.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Lásd az alábbi válaszokat.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Spanyolországban a követelések értékének és fontosságának tekintetében nincs különbség az elsőfokú bíróságok között, és egyetlen elsőfokú bíróság sem tárgyal másik elsőfokú bíróság által hozott ítélettel szembeni fellebbezést. Polgári ügyekben a fellebbezéseket minden esetben a tartományi bíróságok (*Audiencias Provinciales*) tárgyalják.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A bíróságok szempontjából Spanyolország településekre, körzetekre, tartományokra és autonóm közösségekre oszlik. A körzet az egy tartományon belüli, egy vagy több szomszédos települést magába foglaló területi egység. Ez a legfontosabb területi egység, mivel ez határozza meg az elsőfokú bíróságok illetékességét. (Erre vonatkozó részletes információt az Igazságügyi Minisztérium mjusticia.gob.es weboldalán talál.)

Az ügyforgalom kezelése érdekében szükség esetén több azonos fajtájú bíróság is működhet. Manapság a legtöbb városban ez az általános. A bíróságok alapításuk szerinti sorrendben sorszámmal rendelkeznek.

Főszabály szerint e bíróságok mindegyike azonos hatáskörrel rendelkezik és közöttük a belső igazgatási elosztási szabályok szerint kerülnek felosztásra az ügyek. Bizonyos körülmények között azonban az elosztási szabályokat arra is alkalmazni lehet, hogy az egy körzeten belüli bíróságokat különböző típusú ügyekkel bízzák meg.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Amennyiben nincs megállapodás és nincsenek kógens szabályok, a főszabály szerint annak a körzetnek az elsőfokú bírósága illetékes, amelynek területén az alperes lakóhelye, annak hiányában tartózkodási helye található. Amennyiben az alperesnek nincs Spanyolország területén lakóhelye, sem tartózkodási helye, az illetékes bíróság annak a körzetnek az elsőfokú bírósága, amelynek területén az alperes utoljára lakott vagy tartózkodott. Amennyiben e követelmények egyike sem teljesül, a felperes követelését a saját lakóhelye szerinti körzet elsőfokú bíróságához nyújthatja be.

E tekintetben:

- A vállalkozások tulajdonosaival és a szakemberekkel szemben az üzleti vagy szakmai tevékenységükre vonatkozó követeléseket a felperes választása szerint minden olyan helyen be lehet nyújtani, ahol azok tevékenységüket végzik.
- A jogi személyekkel szembeni követeléseket azon a helyen is be lehet nyújtani, ahol a követelés alapjául szolgáló helyzet bekövetkezett, jogviszony fennáll, vagy joghatás várható, feltéve, hogy a jogi személy e helyen telephellyel vagy képviselővel rendelkezik.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A jelenlegi spanyol eljárási rendszer nem részesíti előnyben az illetékesség megválasztását a felperes számára. Erre csak az alábbi helyzetekben van lehetőség:

- Az ingatlanon fennálló dologi jogokra vonatkozó kereset, ha az több ingatlanra vagy egy, több körzet területén fekvő ingatlanra vonatkozik. Ezekben az esetekben a felperes választhatja meg, hogy melyik illetékes körzethez terjeszti be keresetét.
- A másik személy vagyonának kezelésével megbízott személy beszámolójának bemutatására és jóváhagyására irányuló kereset, amennyiben a beszámoló bemutatásának helye nem került meghatározásra. Ezekben az esetekben a felperes választhat az alperes lakóhelye és a vagyon kezelésének helye szerinti bíróság között.

- Öröklési jogviták: a felperes választhat az elhunyt utolsó spanyolországi lakóhelye és a vagyon többségének helye szerinti bíróság között.
- Szellemi tulajdonra vonatkozó keresetek: a felperes a következő helyszínek közül választhat: a jogsértés helye; a jogsértés megtörténtét igazoló bizonyíték helye; vagy a jogellenes másolatok szerinti hely.
- A tisztességtelen versenyre vonatkozó ügyekben, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel, lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel. Ezekben az esetekben a felperes választhat a tisztességtelen verseny helye és az az által kiváltott hatások helye között.
- Az egyik szülő által a kiskorú nevében a másik szülővel szemben érvényesítendő, kizárólag a kiskorúakkal kapcsolatos felügyeleti jogra vagy tartásra vonatkozó követelések, ha a szülők különböző körzetekben élnek. Ezekben az esetekben a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a gyermek lakóhelye közötti bíróság között.
- A fogyasztói vagy felhasználói jogok érvényesítésére vonatkozó kereseteket általában a fogyasztó választása szerint a fogyasztó, felhasználó vagy alperes lakóhelye szerinti bíróságok tárgyalják.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A következő esetekben a felperest kögens szabályok kötik, hogy az alperes lakóhelyétől eltérő bíróságnál nyújtsa be keresetét. A következő esetekben a felek sem kifejezetten, sem hallgatólagosan nem állapodhatnak meg az ügy konkrét bíróság elé terjesztésében:

- Dologi jogok vagy ingatlan bérletére vonatkozó jogok, illetve a közös tulajdonú ingatlanra (*propiedad horizontal*) vonatkozó ügyek: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.
- Öröklési ügyek: az illetékességet a felperes választása szerint vagy az elhunyt személy utolsó spanyolországi lakóhelye vagy a vagyon többségének helye határozza meg.
- A cselekvőképtelen személyeknek nyújtott segítség és az ilyen személyek képviselője: ezeket az ügyeket az érintett személy lakóhelye szerinti bíróság jogosult tárgyalni.
- Az alapvető jogok polgári bíróságok általi védelme: ezeket az ügyeket a felperes lakóhelye vagy – ha a felperes nem rendelkezik Spanyolország területén lakóhellyel – az érintett jogot sértő aktus helye szerinti bíróság tárgyalja.
- A gépjárművek használatával kapcsolatos kártérítési keresetek esetén: a károkozás helye szerinti bíróság illetékes.
- A gazdasági társaságok határozataival szembeni keresetek: a területi illetékességet a gazdasági társaság bejegyzett székhelye határozza meg.
- Az arra irányuló nyilatkozatokra vonatkozó keresetek esetén, hogy az általános szerződési feltételek nem képezik a szerződés részét, vagy, hogy egy klauzula érvényes-e: a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Az általános szerződési feltételek megszüntetésére vagy visszavonására vonatkozó nyilatkozatok, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel vagy lakóhellyel: ezekben az esetekben a szerződéskötés helye szerinti bíróság illetékes.
- Az általános szerződési feltételek fogyasztók vagy felhasználók kollektív vagy közös érdekében történő megszüntetésére vonatkozó követelések, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel vagy lakóhellyel: ezekben az esetekben a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Az arra irányuló keresetek, hogy a következő személyek/jogalanyok tegyenek eleget kötelezettségeiknek: biztosító; olyan személy, aki másnak személyes vagyont adott el részletekben vagy e vagyon megvásárlását finanszírozta; olyan személy, aki nyilvános ajánlatot tett személyes vagyonra vagy szolgáltatásra és ezt másik személy elfogadta. Ezekben az esetekben a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Harmadik felek vagyon lefoglalásával szemben benyújtott keresete: a lefoglalást elrendelő szerv székhelye szerinti bíróság illetékes.
- A házasság felbontására, érvénytelenítésére vagy különválásra vonatkozó követelések: a családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel, amennyiben pedig nincs családjogi bíróság, a közös házastársi lakás helye szerinti elsőfokú bíróság illetékes. A közös házastársi lakás hiányában az utolsó közös házastársi lakóhely vagy a másik házastárs lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben ezek hiányoznak, a személy lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a keresetet közös megegyezéssel nyújtják be, az utolsó közös lakás vagy bármely házastárs lakóhelye szerinti bíróság illetékes.

- Az egyik szülő által a kiskorú nevében a másik szülővel szemben érvényesítendő, kizárólag a kiskorúakkal kapcsolatos felügyeleti jogra vagy tartásra vonatkozó követelések: ezekben az esetekben a szülők utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a szülők különböző igazságszolgáltatási körzetekben élnek, a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a gyermek lakóhelye szerinti bíróság között.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Főszabály szerint Spanyolországban megváltoztatható az illetékesség, vagyis a peres felek kifejezetten vagy hallgatólagosan alávethetik magukat egy konkrét körzet bíróságainak, feltéve, hogy az érintett bíróság az ügyben hatáskörrel rendelkezik.

Kifejezett alávetés történik, ha az érintett felek kifejezett megállapodást kötnek arra vonatkozóan, hogy melyik konkrét körzet bíróságainak vetik alá magukat.

Hallgatólagos alávetés történik a következő esetekben:

- A felperes tekintetében egyszerűen a konkrét körzet bíróságához fordulás és az ügyben való eljárásra jogosult bírósághoz benyújtandó követelés vagy kérelem benyújtása által.

- Az alperes tekintetében a megjelenés és a – kérelem megfelelő időben történő benyújtásán és a bíróság illetékességének vitatásán kívüli – eljárási lépések megtétele által.

A felek lakóhelyében, a pertárgy helyében vagy az eljárás céljában az eljárás megindulását követően bekövetkezett változások nincsenek hatással az illetékességre, amelyet az eljárás megindításakor fennálló körülmények alapján kell meghatározni (*Perpetua tio Jurisdictionis*).

Ezzel szemben:

A kifejezett alávetésre nem kerülhet sor általános szerződési feltételek, olyan szerződések, amelyek feltételeit az egyik fél egyoldalúan határozta meg, illetve fogyasztói/felhasználói szerződések által. Ezekben az esetekben is lehetőség van azonban hallgatólagos alávetésre.

Semmilyen fajta alávetés nem történhet, ha jogszabály az illetékességre vonatkozó kógens szabályokat határoz meg.

Semmilyen fajta alávetés nem történhet a gyorsított eljárásokban, a fizetési meghagyásos eljárásokban, illetve az adósság behajtására irányuló eljárásokban.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Spanyolországban az alábbi bíróságok a különös hatáskörű bíróságok.

A családjogi bíróságok, amelyek elsőfokú bíróságok. Amennyiben családjogi bíróságok működnek (általában a nagyobb népességű központokban), ezek családi ügyekben kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek. E bíróságok járnak el különösen az alábbi ügyek tekintetében:

- különválás, házasság érvénytelenítése, házasság felbontása; valamint
- a szülői felügyelet gyakorlása kiskorúak felett.

Az illetékességre vonatkozó szabályok megegyeznek az érintett körzetben családjogi bíróság hiányában eljáró családjogi ügyeket tárgyaló elsőfokú bíróságokra vonatkozó szabályokkal.

A szociális és munkaügyi bíróságok tárgyalják a munkajogi követeléseket. Ezek közé tartoznak a munkavállalók és munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó jogviták, a társadalombiztosítási követelések, valamint az állammal szemben érvényesítendő, az állam munkajogi kötelezettségeire vonatkozó követelések.

Főszabály szerint – a felperes választásának megfelelően – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a munkavállaló munkát végez vagy az alperes lakóhelye található.

A kereskedelmi bíróságok tartományi szinten működnek és a kereskedelmi jogvitákat tárgyalják.

E bíróságok járnak el a fizetésképtelenségre vonatkozó ügyekben, kivéve, ha a fizetésképtelenség nem gazdasági társaság oldalán merült fel: ebben az esetben az elsőfokú rendes bíróságok illetékesek.

E bíróságok tárgyalják emellett a következő ügyeket is:

- A fizetésképtelen személy vagyonával szemben benyújtott polgári pénzügyi követelések, kivéve a jogképessegre, származásra, házasságra és kiskorúakra vonatkozó eljárásokban érvényesített követeléseket.

- Gazdasági társaságokra vonatkozó keresetek, amelyek munkaszerződések kollektív felmondására, módosítására vagy felfüggesztésére irányulnak, amennyiben a munkáltató a fizetése képtelen fél, illetve a felső vezetés munkaszerződéseinek felfüggesztésére vagy felmondására irányuló keresetek.
- Minden olyan végrehajtási kereset vagy ideiglenes intézkedés, amely a fizetése képtelen fél vagyonára és vagyoni jogaira irányul, függetlenül attól, hogy mely bíróság hozta a végzést.
- A vállalkozások igazgatóival, könyvvizsgálóival, felszámolóival szemben indított polgári jogi felelősségre vonatkozó keresetek, amelyek a fizetése képtelenségi eljárásban a fizetése képtelen fél által elszenvedett károkkal és veszteségekkel kapcsolatosak.
- A következőkre vonatkozó követelések:
 - tisztességtelen verseny,
 - szellemi tulajdon és reklám,
 - társasági jog és a szövetkezetekre vonatkozó jog,
 - nemzeti vagy nemzetközi szállítás,
 - tengerjog,
 - általános szerződési feltételek,
 - a fenti ügyekben döntőbírói szabályok alkalmazására irányuló kérelmek.

A fizetése képtelenségi eljárások megindítására és tárgyalására az adós érdekeltségi központja szerinti kereskedelmi bíróság illetékes. Amennyiben az adós Spanyolország területén lakik és a lakóhelye, valamint az érdekeltségi központja különböző helyeken található, a keresetet benyújtó hitelező választása szerint az adós lakóhelye szerinti bíróság szintén illetékes az ügy tárgyalására.

Amennyiben az adós jogi személy, vélelmezni kell, hogy érdekeltségi központja megegyezik a bejegyzett székhelyével. E tekintetben a bejegyzett székhely fizetése képtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem benyújtását megelőző hat hónapban történt változásait nem kell figyelembe venni.

Az alicantei kereskedelmi bíróság jár el európai uniós védjegy bíróságként, amennyiben első fokon kizárólagos hatáskörét gyakorolja a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet vagy a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet alapján megindított eljárásokban.

Az ilyen ügyekben történő hatáskör gyakorlás esetén a védjegy bíróságok az egész ország területén illetékesek.

E különös hatáskörű bíróságok mellett az igazságszolgáltatási általános tanács (*Consejo General del Poder Judicial*) ügy határozhat, hogy egyes ügytípusok vagy érintett jogterületekre vonatkozó végrehajtások tekintetében a több, azonos típusú bíróság közül egyet vagy többet kizárólagos hatáskörrel ruház fel az ügyek tárgyalására.

A tanács már több esetben is élt e jogával, különösen a mentális betegségekre alapított cselekvőképtelenség és kényszergyógykezelés területén, amelynek esetén általában a családjogi bíróságokat nevezte ki hatáskörrel rendelkező bíróságoknak.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 06/06/2019

Hatáskör és illetékesség - Franciaország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 [Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz \(például munkaügyi bírósághoz\) kell-e fordulnom?](#)
- 2 [Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel \(azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása\), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?](#)

- 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
- 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A francia jogrendszerben két típusú bíróság működik párhuzamosan: közigazgatási és rendes bíróság.

Mindkét kategória háromszintű.

Az első kategórián belül az ítélező rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok (*tribunaux administratifs*), illetve a különös hatáskörű közigazgatási bíróságok. Ezekkel a határozatokkal szemben a közigazgatási fellebbviteli bíróságokhoz (*cours administratives d'appel*) lehet fordulni. Végül, ezen ítéletek felülvizsgálatára az Államtanács (*Conseil d'Etat*) jogosult.

A második kategóriában az első fokon ítélező bíróságok az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok (*tribunaux de grande instance*), valamint olyan bíróságok, amelyek hatáskörét jogszabály állapította meg. E határozatokkal szemben a fellebbviteli bíróságokhoz (*cours d'appel*) lehet fellebbezni, amelyek több (polgári [*civile*], szociális [*sociale*], kereskedelmi [*commerciale*], valamint büntető [*criminelle*]) tanácsból állnak. A fellebbviteli bíróságok ítéleteivel szemben a Semmítőszékhez (*Cour de cassation*) lehet fordulni (amely bíróság a fellebbviteli bíróságokéval megegyező szerkezetű tanácsokból áll).

A bíróságok kategóriái a következőképpen alakulnak:

Közigazgatási bíróságok:

- Államtanács (1)
- Közigazgatási fellebbviteli bíróságok (8)
- Közigazgatási bíróságok (42)

Rendes bíróságok:

- Semmítőszék (1)
- Fellebbviteli bíróságok (36)
- Legfőbb fellebbviteli bíróság (*Tribunal supérieur d'appel*) (1)
- Általános hatáskörű elsőfokú bíróságok (164) [amelyből 16 rendelkezik kereskedelmi hatáskörrel]
- Elsőfokú bíróságok (*Tribunaux de première instance*) (4) [amelyből 2 rendelkezik kereskedelmi hatáskörrel]
- Fiatalkorúak bíróságai (*Tribunaux pour enfants*) (155)
- Szociális ügyek bíróságai (*Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)
- Különös hatáskörű elsőfokú bíróságok (*Tribunaux d'instance*) (307)
- Munkaügyi bíróságok (*Conseils de prud'hommes*) (210)

- Munkaügyi bíróságok (*Tribunaux du travail*) (6)
- Kereskedelmi bíróságok (*Tribunaux de commerce*) (134)

A rendes bíróságok jellemzői:

- A különös hatáskörű elsőfokú bíróság bírái a legáltalánosabb ügyeket bírálják el. Főszabály szerint ők járnak el a 10 000 EUR értékig terjedő ügyekben. Emellett hatáskörrel rendelkeznek egyes meghatározott jogviták (kifizetetlen bérleti díj, jövedelem zár alá vétele, munkahelyi választások, fogyasztói ügyekben való hitel) tekintetében.
- A kereskedelmi bíróságok a kereskedők, hitelintézetek vagy az ilyen típusú gazdasági társaságok közötti jogviták, a kereskedelmi társaságokra vonatkozó jogviták, valamint bármely kereskedelmi ügyletekre és a kereskedelmi társaságok pénzügyi nehézségeire (felszámolás és csődgondnokság, stb.) vonatkozó jogviták tekintetében illetékesek.
- A mezőgazdasági földterületek bíróságai (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) a mezőgazdasági földterületek bérlői és bérbeadói közötti jogviták (bér-mezőgazdasági termelés, részes bérlet, stb.) tekintetében illetékesek.
- A munkaügyi bíróságok járnak el a munkavállalók és a munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó polgári magánjogi jogviták esetén.
- A rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontig a szociális ügyek bíróságai (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) illetékesek azokban a jogvitákban, amelyekre a társadalombiztosítási és mezőgazdasági kölcsönös biztosítási jogszabályok és szabályozások alkalmazandók; a rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontot követően e jogviták tekintetében az erre a célra kijelölt általános hatáskörű elsőfokú bíróságok járnak el,
- A rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontig a cselekvőképtelenségre vonatkozó jogviták bíróságai (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) tárgyalják a fogyatékosra, részleges fogyatékosra, tartós fogyatékosra és keresőképtelenségre vonatkozó jogvitákat; a rendeletben meghatározott, 2019. január 1-jénél nem későbbi időpontot követően e jogviták tekintetében az erre a célra kijelölt általános hatáskörű elsőfokú bíróságok járnak el,
- A katonai nyugdíjügyek bíróságai tárgyalják a katonai nyugdíjakra vonatkozó jogvitákat.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok, a különös hatáskörű elsőfokú bíróságok és a helyi bíróságok (*juridictions de proximité*) közötti hatáskörmegosztás a fentiekben került bemutatásra. Kiemelendő, hogy a hatáskör kifejezett más bíróságra telepítésének hiányában az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok a hatáskörrel rendelkező rendes bíróságok.

- A különös hatáskörű elsőfokú bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a 10 000 EUR-t nem meghaladó ügyek és a jogvita értékétől függetlenül az egyes meghatározott tárgyú ügyek – például fogyasztói, nagykorúak gyámságára, illetve lakásbérletre vonatkozó ügyek – tárgyalása tekintetében.
- Az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok rendelkeznek hatáskörrel minden olyan polgári jogvita tekintetében, amely nem tartozik más bíróságok hatáskörébe – különösen a családjogi ügyekben.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. E szabály célja, hogy bizonyos fokú védelmet biztosítson az alperesek számára, mivel azok könnyebben védekezhetnek az otthonukhoz közeli bíróságon.

Amennyiben az alperes természetes személy, az illetékesség e személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróságot illeti meg. A jogi személyek (gazdasági társaságok, egyesületek) tekintetében az illetékességet a személy bejegyzése – főszabály szerint a bejegyzett székhelye – szerinti hely határozza meg. Egyes esetekben a központi ügyintézés ismert helye nem a bejegyzett címen található. Ilyenkor lehetőség van a központi ügyintézés helye szerinti bírósághoz fordulásra. A több fiókteleppel rendelkező nagy vállalkozások tekintetében a megkeresett bíróság bármely fióktelep szerinti bíróság lehet.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

- Szerződések: a felperes keresetét az alperes lakóhelye szerinti vagy – a szerződés típusától függően – az áru leszállításának vagy a szolgáltatás elvégzésének helye szerinti bíróságon is benyújthatja.
- A jogellenes cselekményért való felelősségre vonás (jogellenes károkozás) és a büntetőeljáráshoz kapcsolt polgári eljárások esetén a követeléssel az alperes lakóhelye vagy a kár elszenvedésének helye, illetve a jogellenes cselekmény helye szerinti bírósághoz kell fordulni.
- Ingatlanra vonatkozó ügyekben: A felperes az ingatlan fekvése szerinti bíróságon indíthatja meg az eljárást.
- A tartásra vagy a házasság költségeihez való hozzájárulásra vonatkozó ügyekben: a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a hitelező, vagyis a felperes lakóhelye szerinti bíróság között.
- A fogyasztókra vonatkozó ügyekben: a fogyasztók aszerint a hely szerinti bírósághoz fordulhatnak, amelynek illetékességi területén a szerződéskötéskor vagy a jogsértő aktus bekövetkeztekor éltek.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

- A tartásdíjra vagy kártérítési kifizetésekre vonatkozó jogvitákban: az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a hitelező házastárs vagy a gyermekek gondozásáért elsősorban felelős szülő lakóhelye található, akkor is, ha a gyermekek nagykorúak.
- Házasság felbontása: a család lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a házastársak külön élnek, a gyermekek lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a házastársaknak nincsenek gyermekeik, az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes.
- Öröklés: az elhunyt személy volt lakóhelye szerinti bíróság illetékes.
- Ingatlanra vonatkozó ügyek: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.
- Ingatlan bérlete: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A különös hatáskörű bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek és a hatáskör hiányára a bíróságnak haladéktalanul hivatkoznia kell. Az egyetlen eset, amelyikben lehetséges olyan bírósághoz fordulni, amely általában nem rendelkezne hatáskörrel az, ha az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok és a különös hatáskörű elsőfokú bíróságok között kell választani olyan ügy kapcsán, amelyekben nem rendelkeznek kizárólagos hatáskörrel.

Főszabály szerint az illetékességi szabályoknak ellentmondó valamennyi szerződéses kikötés semmis, kivéve a kereskedők között kötött szerződés, feltéve, hogy a kikötés pontosan meghatározásra kerül.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

- Kereskedelmi bíróságok: főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. A jogsértő cselekményért való felelősségre vonás esetén az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a jogsértő cselekmény megtörtént vagy a sérelmet elszenvedték.
- A mezőgazdasági földterületek bíróságai: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.
- Munkaügyi bíróságok: a munkavállalók ahhoz a munkaügyi bírósághoz fordulhatnak, amelynek területén az a telephely található, ahol dolgoznak, ahol a szerződést megkötötték vagy az őket alkalmazó vállalkozás bejegyzett székhelye található. Amennyiben a munkavégzés e telephelyen kívül történt, az ügyben az a munkaügyi bíróság járhat el, amelynek területén a munkavállaló él.
- Szociális ügyek bírósága (a rendeletben legkésőbb 2019. január 1-jeként meghatározott dátumig): főszabály szerint a kedvezményezett vagy az érintett munkavállaló lakóhelye szerinti, vagy – a különböző illetékességi területeken bejegyzett székhellyel rendelkező szervezetek közötti jogvita esetén – az alperes szervezet bejegyzett székhelye szerinti bíróság illetékes.

Kapcsolódó linkek

[Az Igazságügyi Minisztérium honlapja](#)

[Legifrance honlap](#)

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami

hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 23/07/2018

Hatáskör és illetékesség - Horvátország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A szóban forgó ügy tárgyalása iránti kérelmet az illetékességgel vagy hatáskörrel rendelkező bírósághoz, különös jogvita esetén pedig a különös hatáskörű bírósághoz kell benyújtani. Zágráb városában (*Grad Zagreb*) kivételes módon városi polgári bíróság (*Općinski građanski sud*) és városi munkaügyi bíróság (*Općinski radni sud*) jár el szakosított bírósággént azokban az ügyekben, amelyekben máshol a városi bíróságok (*Općinski sudovi*) rendelkeznek hatáskörrel.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A bíróságok illetékességére vonatkozó szabályokat a polgári perrendtartás tartalmazza.

A kérelmet az alperes tekintetében, vagyis az alperes állandó vagy ideiglenes lakóhelye szerint általános illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani, ha pedig az alperes jogi személy, akkor a bejegyzett székhelye szerint általános illetékességgel rendelkező bírósághoz. Amennyiben a pert valamely megyével, Zágráb városával, városokkal vagy községekkel szemben kívánják megindítani, a képviselő-testület helye alapján kerül sor az általános illetékességgel rendelkező bíróság meghatározására.

A Horvát Köztársasággal szemben indított ügyekben azonban az általános illetékességgel rendelkező bíróság meghatározása a kérelmező Horvátországon belüli állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye alapján történik. Ha a kérelmező nem rendelkezik Horvátország területén állandó lakóhellyel vagy bejegyzett székhellyel, a Horvát Köztársasággal szemben indított ügyben az általános illetékességgel rendelkező bíróság a horvát parlament (*Hrvatski Sabor*) helye szerint illetékes bíróság.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Alacsonyabb és magasabb szintű bíróságokat különböztetünk meg. Az első fokon eljáró bíróságok a városi bíróságok (*Općinski sudovi*) és a kereskedelmi bíróságok (*Trgovački sudovi*), a fellebbviteli bíróságok pedig a megyei bíróságok (*Županijski sudovi*) és a Horvát Köztársaság kereskedelmi fellebbviteli bírósága (*Visoki trgovački sud RH*). A megyei bíróságok járnak el a városi bíróságok döntéseivel szemben benyújtott fellebbezések tekintetében, és a Horvát Köztársaság kereskedelmi fellebbviteli bírósága jár el a kereskedelmi bíróságok döntéseivel szemben benyújtott fellebbezések tekintetében.

A megyei bíróságok és a Horvát Köztársaság kereskedelmi fellebbviteli bírósága csak meghatározott esetekben járhatnak el első fokon, az ilyen ügyekben hozott döntéseikkel szemben a Horvát Köztársaság Legfelsőbb Bíróságához (*Vrhovni sud RH*) lehet fellebbezni.

Ennek megfelelően a magasabb fokú bíróságok csak kivételes esetben rendelkeznek hatáskörrel a kérelmek elbírására, ha az alacsonyabb fokú bíróságok megállapítják hatáskörük hiányát és továbbutalják az ügyet mérlegelésre.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

Annak meghatározása, hogy a konkrét ügyben melyik bíróság illetékes, több szemponttól is függ, de főszabály szerint az illetékes bíróság az alperes tekintetében általános illetékességgel rendelkező bíróság.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A (területi) illetékességre vonatkozó főszabály az alperes állandó vagy ideiglenes lakóhelyét, jogi személyek esetén azok bejegyzett székhelyét követi.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 *Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?*

2.2.2.2 *Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?*

2.2.2.3 *Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?*

Az általános illetékességtől való eltérésként a polgári perrendtartás (50–66. cikkeiben) különös illetékességet határoz meg a perben együtt szereplő felek, a törvényes tartás, a kártérítés, a házassági jogi esetek, az apaság vagy anyaság megállapítása vagy megdöntése, az ingatlanokra vonatkozó és a birtokháborítási esetek, a légi járművekre és a tengeri járművekre vonatkozó esetek, az illetékesség megállapítására irányuló esetek olyan személyek tekintetében, akikre nézve nem alkalmazható az általános illetékesség a Horvát Köztársaság területén, a jogi személyek telephelye szerinti illetékesség, a külföldi személyek Horvát Köztársaság területén található képviselői szerve szerinti illetékesség, a Horvát Köztársaság fegyveres erőinek szervezeti egységeivel való jogviszonyból származó vitákra vonatkozó illetékesség, az öröklési jogi jogvitákra vonatkozó illetékesség, a végrehajtási és csőd eljárásokból származó jogvitákra vonatkozó illetékesség, a kifizetés helye szerinti illetékesség, a munkaviszonyból származó jogvitákra vonatkozó illetékesség, valamint a külföldi állampolgárokkal szembeni panaszokra vonatkozó kölcsönös illetékesség tekintetében.

A fenti esetekben a felperesnek nem kötelezően lehetősége van a főszabály alkalmazásával megállapított, az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól eltérő bíróságot választani.

Végül, a polgári perrendtartás 70. cikke szerint a felek megállapodhatnak egy másik hatáskörrel rendelkező bíróság illetékességének kikötésében, ha a bíróság nem kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróság.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Attól függően, hogy az ügy polgári vagy kereskedelmi jogvitára vonatkozik, a kérelmet a városi bírósághoz (*Općinski sud*) vagy a kereskedelmi bírósághoz (*Trgovački sud*) kell benyújtani, a munkaügyi jogvitákat pedig Zágrábban emellett a városi munkaügyi bíróságnál (*Općinski radni sud*) is be lehet nyújtani.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 26/09/2018

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.
Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#) [it](#).

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Egyes polgári jogi jogviták esetében szakosított bírósághoz kell fordulni. A mezőgazdasági témájú jogvitákkal a rendes bíróságok szakosított kollégiumai foglalkoznak, az üzleti és vállalati kérdésekben a kereskedelmi bírósághoz kell fordulni (*tribunale delle imprese*). Egyéb szakosított bíróságok: a fiatakorúak bírósága és a köztulajdonú vizekkel kapcsolatos ügyeket tárgyaló bíróság. Minden más esetben a polgári eljárásokban a rendes bíróságok járnak el, amelyek azonban különleges eljárásokat is követhetnek, például a munkaügyi jogviták és bérleti jogviták esetében.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság azonosítása történhet illetékesség alapján – a „természetes személyek ügyében eljáró rendes fórum” (*foro generale delle persone fisiche*) az alperes lakóhelye szerinti bíróság; vagy a követelés értékének alapján – amely szerint a követelés tárgyalását vagy a békebíró (*giudice di pace*) vagy a törvényszék (*tribunale*) folytatja le; vagy az ügy tartalma alapján – bizonyos ügyekkel azok értékétől függetlenül csak bizonyos bíróságok foglalkoznak: például házasság érvénytelenítésére irányuló kérelmet a bírói testületben ülő törvényszék tárgyalja.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Nincs hierarchikus viszony a bíróságok között: csak különböző hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságok léteznek. A követelés értéke alapján az ügygel első fokon a békebíró vagy a törvényszék jár el. A törvényszék a tárgytól függően egyesbíróként vagy bírói tanácsban ül. Az első fokon hozott határozattal szembeni fellebbezésekkel általában a fellebbviteli bíróságok (*corti d'appello*) tárgyalják. Bizonyos esetekben azonban az eljárást a fellebbviteli bíróságon kell megkezdeni (olyan ügyekben, amelyeknél a fellebbviteli bíróság rendelkezik hatáskörrel (*competenza funzionale*), például választottbírói határozat megsemmisítésére irányuló kérelmek esetében). A szabály az, hogy az ügyet az alperes lakóhelye szerint illetékes elsőfokú bíróság tárgyalja.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

Az elsőfokú bíróság illetékességének megállapításához ellenőrizni kell, hogy mely városban található az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye, e bíróság a fentiek alapján „a természetes személyek ügyében eljáró rendes fórum”, vagy meg kell határozni egy másik olyan bíróság illetékességét, amely alternatív illetékességgel rendelkezhet az adott ügytípus vonatkozásában, például szerződéses kötelezettségekkel kapcsolatos jogvitáknál ez a bíróság a kötelezettség keletkezési helye szerinti bíróság.

Bizonyos jogvitáknál a szakosított bíróságok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek. Fogyasztóvédelmi ügyekben a fogyasztó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság az illetékes bíróság, valamint ingatlan-tulajdonjoggal és a kilakoltatással vagy újbóli birtokbavétellel kapcsolatos ügyekben az ingatlan helye szerinti bíróság az illetékes.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Természetes személyek esetében az illetékes bíróság általában az alperes lakóhelye (*residenza*), tartózkodási helye (*domicilio*) vagy – ha mindkettő ismeretlen – szokásos tartózkodási helye (*dimora*) szerinti bíróság. Ha az alperesnek nincs olaszországi lakóhelye, tartózkodási helye vagy szokásos tartózkodási helye, vagy ha tartózkodási helye ismeretlen, a felperes lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.

Jogi személyeknél az illetékes bíróság a jogi személy székhelye vagy (a felperes választásának megfelelően) telephelye és a nevükben eljárni jogosult képviselő helye szerinti bíróság. A jogi személyiség nélküli polgári jogi társaságok, egyesületek és bizottságok székhelye az a hely, ahol a tevékenységüket szokásosan folytatják.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A rendes fórum szabálya alól kivételt képeznek a kizárólagos hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságok; például a fogyasztóvédelmi ügyekben a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Bizonyos esetekben választani lehet a rendes és egy alternatív bíróság között. Például a természetes vagy jogi személyek ügyében eljáró rendes fórum helyett a felperes dönthet úgy is, hogy bizonyos esetekben másik választható bírósághoz fordul meghatározott személyekkel szemben fennálló jogosultságok esetében (*diritti di obbligazione*): ilyen esetekben a felperes választhatja a rendes bíróságot vagy a kötelezettség keletkezési helye szerinti bíróságot (a jogvita alapját képező esemény lehet szerződéses vagy szerződésen kívüli), vagy a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróságot (polgári perrendtartás 20. szakasza).

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Ez akkor fordul elő, amikor egy bíróság kizárólagos hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik. Ennek egyik példája az ingatlan helye szerint illetékes bíróság kilakoltatással vagy tulajdonjoggal kapcsolatos jogviták esetén; másik példa a fogyasztói jogviták esete, ahol az illetékes bíróság mindig a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A kötelező hatáskör és illetékesség (pl. ingatlannal kapcsolatos ügyekben fennálló illetékesség) kivételével a felek közösen megállapodhatnak más bíróság igénybevételeiben (polgári perrendtartás 20. szakasza).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A jogvita jellegétől függően azok a rendes bíróságok rendelkeznek hatáskörrel, amelyek a személyiségi jogokkal és jogosultságokkal kapcsolatos ügyeket tárgyalják, vagy azok a szakosított bíróságok, amelyek a közigazgatási szervekkel szemben érvényesítendő jogos érdekekkel vagy más egyedi ügyeket tárgyalják (pl. közigazgatási bíróság, számvevőszék vagy adóügyi bíróság).

A rendes bírósági rendszeren belül a jogvita tárgya határozza meg, hogy az ügy szakosított bírói kollégium vagy bíró elé kerül-e. A vállalatokkal kapcsolatos jogvitákat például a kereskedelmi bíróságok tárgyalják.

Kapcsolódó hivatkozások

<http://www.giustizia.it>

Vonatkozó mellékletek

Polgári perrendtartás, 1–30A. szakasz

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 30/07/2019

Hatáskör és illetékesség - Ciprus

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A rendes polgári bíróságok (a ciprusi jogrendszerben kerületi bíróságok) a legtöbb ügy elbírálására rendelkeznek hatáskörrel.

Meghatározott jogvita esetén azonban az ügy elbírálására különös hatáskörrel rendelkező bírósághoz kell fordulnia.

A családi jogvitákat (pl. házasság felbontása, tartás, szülői felelősség, kapcsolattartás kiskorú gyermekekkel, tulajdoni viták stb.) például a Ciprusi Köztársaság **családjogi bíróságai** bírálják el.

Munkaügyi viták (munkáltató és munkavállaló közötti kérdések, pl. jogellenes elbocsátás, létszámcsökkentés stb.) esetén a jogvita felmerülése szerinti kerületi **munkaügyi bírósághoz**, ennek hiányában a felperes állandó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bírósághoz kell fordulnia. A rendes polgári bíróságok (kerületi bíróságok) rendelkeznek azonban hatáskörrel olyan ügyek elbírálására, ahol a kért kártérítés összege meghaladja a két (2) évre járó jövedelmet, így ilyen esetekben ezeket a bíróságokat kell megkeresnie.

Az ingatlanbérleti ügyekben felmerülő jogviták (pl. bérleti díj megemlése, kilakoltatás stb.) esetén az ingatlan fekvése szerinti, **lakásbérleti ügyekben eljáró** kerületi bírósághoz fordulhat.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Lásd a 2.2. kérdésre adott választ.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A ciprusi jogrendszer nem tesz különbséget az elsőfokú rendes polgári bíróságok között. A kerületi bírók között viszont rangjuk szerint különbséget tesz (a kerületi bíróság elnöke, a kerületi bíróság rangidős bírója, a kerületi bíróság bírója), és meghatározott ügyek elbírálására e rangsor szerint rendelkeznek hatáskörrel.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A kerületi bíróság (rendes polgári bíróság) olyan ügyeket bírálhat el, ahol:

- a jogvita alapja részben vagy teljes mértékben annak a kerületnek a határain belül merült fel, amelyre a bíróság illetékessége kiterjed;
- az alperes vagy valamely alperes a per elindításakor abban a kerületben lakott vagy dolgozott, amelyre a bíróság illetékessége kiterjed;
- az ügyben valamennyi érintett fél ciprusi állampolgár, és a per alapja részben vagy teljes mértékben a támaszponti felségterület határain belül merült fel, vagy az alperes (vagy valamely alperes) ezeken a határokon belül lakik vagy dolgozik;
- a per alapja részben vagy teljes mértékben a támaszponti felségterület határain belül olyan személy gépjármű-használatával kapcsolatban merült fel, aki a gépjárművekről (felelősségbiztosításról) szóló törvény 3. cikke szerint biztosított volt, vagy akinek biztosítással kellett volna rendelkeznie;
- a per alapja részben vagy teljes mértékben a támaszponti felségterület határain belül a munkavállaló munkaviszonya alatt elszenvedett munkahelyi balesete vagy foglalkozási megbetegedése következtében a munkáltató felelőssége körében merült fel, amelyre vonatkozóan a gépjárművekről (felelősségbiztosításról) szóló törvény 4. cikke szerint biztosított volt, vagy biztosítással kellett volna rendelkeznie;
- a per annak a kerületnek a határain belül található ingatlanok forgalmazásához vagy értékesítéséhez, illetve ingatlanokra vonatkozó bármilyen más üggyhez kapcsolódik, amelyre a bíróság illetékessége kiterjed.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Amennyiben a per jótékonyági intézményhez vagy olyan szabadalomhoz vagy védjegyhez kapcsolódik, amely a 29/1983. sz. törvény 7. cikke és a törvényben szereplő lista alapján a kerületi bíróság hatáskörébe tartozik, a per bármelyik kerületi bíróságnál elindítható.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Amikor a 2.2.1. bekezdésben említett esetekben már megállapították az alternatív illetékességet, illetve a 2.2.2. bekezdésben említett esetekben.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A vagyontárgyakra vonatkozó kizárólagos hatáskör megléte esetén (lásd a 2.2.1. kérdésre adott válasz utolsó pontját).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nem.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Általában meghatalmazott ügyvéd indítja meg az eljárást, aki tudja, hogy melyik bírósághoz kell fordulni. Jogi képviselő hiányában a Legfelsőbb Bíróság Nyilvántartási Osztályához fordulhat információért.

Ciprus Legfelsőbb Bírósága

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cyprus

Tel.: +35722865741

Fax: +35722304500

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 13/05/2019

Hatáskör és illetékesség - Lettország

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [lv](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#).

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári perrendtartásról szóló törvény minden természetes és jogi személy számára biztosítja a lehetőséget, hogy bíróság előtt védje meg sérelmet szenvedett vagy vitatott polgári jogait, valamint a jogszabályok által védeni rendelt érdekeit. Főszabály szerint minden polgári jogi jogvitával rendes bírósági eljárás keretében a bíróságok foglalkoznak. Kizárólag jogszabályban meghatározott, kivételes esetben egyéb, peren kívüli eljárással is rendezhetők a polgári jogi jogviták. Ha jogszabály úgy rendelkezik, a bíróság a természetes vagy jogi személyek által előterjesztett azon kereseteket is elbírálja, amelyek természetüknél fogva nem képezik polgári jogi jogvita tárgyát. Mindazonáltal az egyes jogvitákkal kapcsolatos hatásköréről minden esetben a bíróság vagy a bíró dönt. Amennyiben a bíróság vagy a bíró megállapítja, hogy a jogvita nem tartozik a hatáskörébe, az erre vonatkozó határozatában meg kell jelölnie a szervet, amelynek feladata az adott jogvita elbírálása.

Lettországban nincsenek szakosított bíróságok, amelyek csak meghatározott típusú polgári ügyekkel foglalkoznak. A hatáskörre és illetékességre vonatkozó általános szabályok alól azonban vannak bizonyos kivételek, amelyek meghatározzák, milyen szintű bíróságnak kell tárgyalnia az ügyet első fokon.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A polgári ügyeket az adott hely szerint illetékes elsőfokú bíróság bírálja el érdemben. A jogszabályokban meghatározott ügyeket törvényszék tárgyalja.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Az ügyet mindaddig nem vizsgálhatja érdemben egy felsőbb szintű bíróság, míg az alsóbb szintű bíróság meg nem tárgyalta azt. Az elsőfokú bíróság polgári ügyekben az a kerületi vagy városi bíróság (*rajona (pilsētas) tiesa*), illetve törvényszék (*apgabaltiesa*), amelynek az ügy a hatáskörébe és illetékességébe tartozik. Polgári peres eljárásokban az ügyeket érdemben az ügyfajta és a pertárgy tekintetében hatáskörrel és a jogvita helyén illetékességgel rendelkező bíróság tárgyalja.

Amennyiben az ügy bírósági hatáskörbe tartozik, főszabály szerint a kerületi vagy városi bíróság tárgyalja meg, ugyanakkor bizonyos, jogszabályokban meghatározott ügyeket a törvényszék bírál el. Az alábbi ügyeket tárgyalja első fokon törvényszék:

- ingatlanhoz fűződő tulajdonjogokkal kapcsolatos viták, kivéve a házastársak vagyonának megosztását;
- szabadalmi jogok, védjegyek és eredetmegjelölések védelmével kapcsolatos ügyek;
- hitelintézetek fizetéseképtelenségével és felszámolásával kapcsolatos ügyek.

Ha egyetlen ügy több követelést is magában foglal, és egyes követelések a kerületi vagy a városi bíróság, míg mások a törvényszék hatáskörébe tartoznak, vagy amennyiben törvényszék hatáskörébe tartozó viszontkeresetet nyújtottak be kerületi vagy városi bírósághoz, az ügyet a törvényszék bírálja el.

A hivatali titokkal kapcsolatos polgári ügyekben a rigai törvényszék (*Rīgas apgabaltiesa*) jár el elsőfokú bíróságként.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A polgári ügyeket a tárgyuktól függően eltérő szintű bíróságoknak osztják ki első fokon: az ügyeket a követelés kategóriája és jellege alapján sorolják be. Ugyanakkor az azonos szintű bíróságok saját illetékességi területtel rendelkeznek.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az illetékességgel kapcsolatos általános eljárási szabályok (a polgári perrendtartásról szóló törvény 26. szakasza) szerint a természetes személlyel szembeni követelést az e személy bejelentett lakóhelye szerinti bíróság elé kell terjeszteni. A jogi személlyel szembeni követelést a jogi személy székhelye szerinti bíróság elé kell terjeszteni. Ennek megfelelően az ügy tárgya és az illetékességi szabályok határozzák meg, mely elsőfokú bíróság foglalkozik majd az üggyel.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A polgári perrendtartásról szóló törvény a polgári ügyekben az illetékességre vonatkozó szabályok alóli kivételeket is tartalmaz, amelyek értelmében a felperes megválaszthatja, hogy az illetékességre vonatkozó általános rendelkezések alapján indít pert, tehát az alperes bejelentett lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtja be a keresetet, vagy a jogszabályban választható bíróságként megjelölt másik, azonos szintű, elsőfokú bíróságon indít pert.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Ha az alperes nem rendelkezik bejelentett lakóhellyel, akkor a tényleges lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani a keresetet.

Ha az alperes tényleges lakóhelye nem ismert, és nem rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel Lettországon, akkor bármely ingatlanának helye, vagy utolsó ismert lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani a keresetet.

Egyes, jogszabályban meghatározott esetekben a felperest megilletik bizonyos jogok, amelyek alapján eldöntheti, hogy az alperes bejelentett lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz nyújtja be a keresetet, vagy másik bíróságon indít pert.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az illetékes bíróság felperes általi kiválasztásának szabályait a polgári perrendtartásról szóló törvény 28. szakasza tartalmazza, amely részletesen felsorolja az ügytípusokat, valamint a választható bíróságokat, amelyekhez a kereset benyújtható:

- A jogi személy fióktelepének vagy képviselőjének tevékenységével kapcsolatos kereset a fióktelep vagy képviselő székhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

- A gyermek- vagy a szülőtartásdíj behajtására vagy az apaság megállapítására irányuló kereset a felperes bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- A fogyatékossgot, egyéb egészségkárosodást vagy halált okozó személyi sérülésből (a polgári törvénykönyv 2347–2353. szakasza) eredő kereset a felperes bejelentett lakóhelye vagy a sérülés keletkezésének helye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- A természetes vagy jogi személyt ért vagyoni kárral kapcsolatos kereset a kár bekövetkezésének helye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- A tulajdon visszaszolgáltatása vagy értékének megtérítése iránti kereset a felperes bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- A tengeri követelés iránti kereset az alperes hajójának lefoglalása szerinti helyen illetékes bírósághoz is benyújtható.
- A több, eltérő lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező alperes ellen indítandó kereset az egyik alperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.
- A válókereset vagy a házasság érvénytelenítése iránti kereset a felperes bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható az alábbi esetekben:
 - kiskorúak élnek a felperessel egy háztartásban;
 - a felbontandó házasság szabadságvesztés-büntetését töltő személlyel áll fenn;
 - a felbontandó házasság ismeretlen helyen tartózkodó vagy külföldön élő személlyel áll fenn.
- A munkaviszonyból eredő kereset a felperes bejelentett lakóhelye vagy munkahelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

Ha a fent említett esetekben a felperes nem rendelkezik bejelentett lakóhellyel, a kereset a felperes tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is benyújtható.

A polgári perrendtartásról szóló törvény emellett a polgári ügyekben kizárólagos illetékességet megállapító rendelkezést is tartalmaz, amely felülírja nemcsak az általános illetékességet, de az illetékesség minden egyéb formáját is. Az alábbi esetekben az illetékességet a kereset típusa határozza meg.

Az ingatlanhoz vagy annak kellékeihez fűződő tulajdonjogokkal vagy egyéb dologi jogokkal kapcsolatos vagy ilyen jogok ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésére vagy onnan való törlésére és az ingatlan földmérési nyilvántartásból való törlésére irányuló keresetet az ingatlan helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Amennyiben a keresetet egy örökhagyó hagyatékával szemben indítják, és nincsen ismert és elismert örökös, vagy olyan örökös, aki elfogadta volna az örökséget, akkor az örökhagyó bejelentett vagy tényleges lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Ha azonban az örökhagyó bejelentett vagy tényleges lakóhelye Lettországon kívül van vagy ismeretlen, akkor a hagyatéki vagyon vagy annak egy részének helye szerinti bíróság illetékes.

Kizárólagos illetékességet más jogi aktusok is előírhatnak.

Az alábbi rendelkezések a különös bírósági eljárások tárgyát képező ügyekre is vonatkoznak:

Az örökbefogadás jóváhagyása iránti kérelmet az örökbefogadó bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz, az örökbefogadás érvénytelenítése iránti kérelmet pedig a kérelmező bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Külföldi állampolgár vagy külföldön élő személy örökbefogadás jóváhagyása iránti kérelmét az örökbefogadott bejelentett lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha azonban az örökbefogadott családon kívüli gondozásban részesül, akkor a kérelmet a családon kívüli gondozás nyújtásának helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 259. szakaszának (2) bekezdése).

A személy cselekvőképességének mentális zavar vagy más egészségügyi rendellenesség miatti korlátozása iránti kérelmet az érintett személy bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha az érintett személyt egészségügyi intézményben helyezték el, akkor a kérelmet az egészségügyi intézmény helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 264. szakasza).

- A személy cselekvőképességének kicsapongó vagy pazarló életmód, illetve alkohol vagy más tudatmódosító szer túlzott mértékű fogyasztása miatti korlátozása és a személy gondnokság alá helyezése iránti kérelmet az érintett személy bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 271. szakasza).
- A távol levő vagy eltűnt személy vagyonának kezelésével kapcsolatos ügyeket az érintett személy utolsó lakóhelye szerint illetékes bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 278. szakasza)
- Az eltűnt személy holtjának nyilvánítása iránti kérelmet az érintett személy utolsó lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 282. szakasza).
- A jogi jelentőséggel bíró tények bíróság általi megállapítása iránti kérelmet a kérelmező bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 290. szakasza).
- Az ingatlanhoz fűződő jogok megszüntetése iránti kérelmet az ingatlan helye szerinti bírósághoz kell benyújtani. Az egyéb jogok megszüntetése iránti kérelmet a kérelmező bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye, illetve jogi személy esetében a székhely szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani, amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik (a polgári perrendtartásról szóló törvény 294. szakaszának (2) bekezdése).
- Az elveszett, eltulajdonított vagy megsemmisült okirat érvénytelenítése és a hozzá kapcsolódó jogok megújítása iránti kérelmet a fizetés okiraton feltüntetett helye, vagy amennyiben a fizetési hely nem ismert, a kötelezett bejelentett lakóhelye, annak hiányában tényleges lakóhelye, illetve jogi személy esetében a székhely szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ha a kötelezett tényleges lakóhelye vagy székhelye sem ismert, akkor az okirat kiállításának helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani a kérelmet (a polgári perrendtartásról szóló törvény 299. szakasza).
- Az ingatlan megváltása iránti kérelmet az ingatlan helye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 336. szakasza).
- A követelés biztosítása iránti kérelmet a kötelezett székhelye szerint illetékes bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 341.¹ szakasza).

A jogi személy fizetéseképtelenségével kapcsolatos ügyet a kötelezett székhelye szerint illetékes bíróság bírálja el. Az [1346/2000/EK](#) tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti fizetéseképtelenségi eljárás megindítására a kötelezett fő érdekeltsegeinek központja szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal. Ha azonban a fizetéseképtelenségi eljárás a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint indul meg, az ügyet a kötelezett 2. cikk h) pontjában meghatározott „telephelye” szerint joghatósággal rendelkező bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 363.¹ szakasza).

A természetes személy fizetéseképtelenségével kapcsolatos ügyet a kötelezett bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes bíróság bírálja el. Az [1346/2000/EK](#) tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti fizetéseképtelenségi eljárás megindítására a kötelezett fő érdekeltsegeinek központja szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal. Ha azonban a fizetéseképtelenségi eljárás a rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint indul meg, az ügyet a kötelezett 2. cikk h) pontjában meghatározott „telephelye” szerint joghatósággal rendelkező bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 363.22 szakasza).

A hitelintézetek fizetéseképtelenségével vagy felszámolásával kapcsolatos ügyeket a hitelintézet székhelye szerint illetékes bíróság bírálja el (a polgári perrendtartásról szóló törvény 364. szakasza).

- A munkáltató a sztrájkokról szóló törvényben meghatározott joggalappal és az ott megadott eljárást követve kérelmet nyújthat be a sztrájk vagy a sztrájkbejelentés jogszerűtlenség nyilvánítására. A sztrájk vagy sztrájkbejelentés jogszerűtlenség nyilvánítására irányuló kérelmet a sztrájk helyszíne szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 390. szakasza).
- A munkavállalói képviselők a munkaügyi vitáról szóló törvényben meghatározott joggalappal és az ott megadott eljárást követve kérelmet nyújthatnak be a kizárás vagy a kizárási bejelentés jogszerűtlenség nyilvánításáért. A kizárás vagy a kizárási bejelentés jogszerűtlenség nyilvánítására irányuló kérelmet a kizárás helyszíne szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 394.¹ szakasza).

Közvetlenül végrehajtható követelésérvényesítéssel (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) kapcsolatos ügyek:

- Az ingatlan bírósági közreműködéssel, árverésen való önkéntes értékesítése iránti kérelmet az ingatlan helye szerint illetékes kerületi vagy városi bírósághoz kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 395. szakasza).

- A pénzkövetelés közvetlenül végrehajtható érvényesítése, az ingóság visszaszolgáltatása vagy a zálogjoggal biztosított szerződésből fakadó kötelezettségek közvetlenül végrehajtható érvényesítése iránti kérelmet a kötelezett bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 403. szakaszának (1) bekezdése).
- Az ingatlan megterheléséről szóló okirat szerinti követelés vagy a bérletbe vagy haszonbérletbe vett ingatlan kiürítése vagy visszaszolgáltatása iránti követelés közvetlenül végrehajtható érvényesítése iránti kérelmet az ingatlan helye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani. Ha a követelés biztosítékaul több ingatlan szolgál, és a kérelmek különböző kerületi vagy városi bíróságok ingatlan-nyilvántartási hivatalainak illetékességébe tartoznának, a kérelmet a kérelmező szabad választása alapján a valamelyik ingatlan helye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalának kell elbírálnia (a polgári perrendtartásról szóló törvény 403. szakaszának (2) bekezdése).
- A hajójelzálog-követelésen alapuló, közvetlenül végrehajtható követelésérvényesítés iránti kérelmeket a hajójelzálog-követelés bejegyzésének helye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 403. szakaszának (3) bekezdése).

Bírósági fizetési meghagyásos követelésérvényesítéssel (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) kapcsolatos ügyek:

A bírósági fizetési meghagyásos követelésérvényesítés iránti kérelmet a kötelezett bejelentett lakóhelye vagy annak hiányában tényleges lakóhelye, illetve székhelye szerint illetékes kerületi vagy városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalánál kell benyújtani (a polgári perrendtartásról szóló törvény 406.² szakasza).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Igen, van ilyen lehetőség: A lett jogszabályok lehetővé teszik, hogy a felek közös megegyezéssel válasszák meg az illetékes bíróságot. Szerződéskötéskor a felek kiköthetik, mely elsőfokú bíróság előtt kívánják rendezni a szerződéssel vagy a szerződéses feltételek teljesítésével kapcsolatosan felmerülő esetleges jövőbeli jogvitáikat. A jogvita tárgyát illetően hatáskörrel rendelkező bíróságot nem változtathatják meg, vagyis nem szabhatják meg, milyen szintű bíróság tárgyalja az ügyet első fokon (a polgári perrendtartásról szóló törvény 25. szakasza), valamint a kizárólagos illetékességet sem módosíthatják (a polgári perrendtartásról szóló törvény 29. szakasza). Az illetékességről való megállapodásra két korlátozás vonatkozik:

- Az illetékes bíróság kizárólag szerződésből eredő jogviták tekintetében választható meg.
- Az illetékességről szerződéskötéskor kell megegyezni, és meg kell jelölni a bíróságot, amely az esetleges jogvitákat első fokon elbírálja. A felek szerződéskötéskor nem láthatják előre az esetleges követelés összegét, a szerződésben ezért meg kell engedni másik elsőfokú bíróság igénybevetését, tehát meg kell jelölni egyrészt egy kerületi vagy városi bíróságot, másrészt egy törvényszéket, amely elé a felek a követelés összegétől függően a jogvitájukat terjesztik.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A lett jogszabályok értelmében az általános hatáskörrel rendelkező bíróságok polgári és büntetőügyekben is eljárnak. Más országoktól eltérően Lettországnak nincsenek sem szakosított bíróságok (például családjogi bíróságok), sem pedig olyan bírák, akik bizonyos jogi kérdésekre szakosodtak.

Ahogy arról a fentiekben már szó esett, először az elsőfokú bíróság vizsgálja érdemben a polgári ügyet, amely mindaddig nem kerülhet felsőbb szintű bíróság elé, míg az alsóbb szintű bíróság el nem bírálta azt. Az elsőfokú bíróság polgári ügyekben az a kerületi vagy városi bíróság, illetve törvényszék, amelynek az ügy a hatáskörébe és illetékességébe tartozik. Főszabály szerint minden polgári jogi jogvita a bíróságok hatáskörébe tartozik, amelyek rendes bírósági eljárások keretében bírálják el a jogvitákat.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 07/02/2019

Hatáskör és illetékesség - Litvánia

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
 - 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
 - 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?
-

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A bíróságokról szóló törvény (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) 12. cikke általános hatáskörű és különös hatáskörű bíróságokból álló egységes bírósági rendszert hoz létre.

Az általános hatáskörű bíróságok (első fokon eljáró bíróságok, járási és törvényszéki szinten is) tárgyalnak minden polgári ügyet, ideértve a polgári, családjogi, munkaügyi, szellemi tulajdonra, csődre, szerkezetátalakításra vagy más polgári jogviszonyra vonatkozó ügyeket; e bíróságok határoznak emellett a rendkívüli bírósági eljárásokban és döntenek a külföldi bíróságok és a döntőbírók ítéleteinek Litván Köztársaság területén való elismeréséről és végrehajtásáról (a polgári perrendtartás [*Civilinio proceso kodeksas*] 22. cikke).

A különös hatáskörű bíróságok, például a közigazgatási bíróságok (közigazgatási törvényszékek) tárgyalják a közigazgatási jellegű jogviszonyból származó közigazgatási ügyeket.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A felperes a következő feltételek szerint nyújthatja be követelését az általa választott bírósághoz:

- az ismeretlen lakóhelyű alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy az utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a Litván Köztársaság területén lakóhellyel nem rendelkező alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy a Litván Köztársaság területén található, utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a tartásdíj megítélésére és az apaság megállapítására irányuló követeléseket a felperes lakóhelye szerinti bírósághoz is be lehet nyújtani;
- az egészségromlásra és halálra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye szerinti, vagy a kár elszenvedésének helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a tulajdont ért károokra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti, vagy a károkozás helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a jogellenes elítélésből, a fogva tartás eszközeinek jogellenes alkalmazásából, a jogellenes őrizetből, a korlátozó intézkedések jogellenes alkalmazásából vagy a jogellenes közigazgatási büntetésekből (feltartóztatásokból) – ideértve a bíró

vagy bíróság polgári ügyben tartott meghallgatáson tett jogellenes intézkedéseit – származó károkra vonatkozó követelést a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

- a teljesítés helyét meghatározó megállapodásra/szerződésre vonatkozó követelést a teljesítés megállapodásban /szerződésben meghatározott helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a gyámként, gondnokként vagy vagyonkezelőként való eljárásra vonatkozó követeléseket a gyám, gondnok vagy vagyonkezelő lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a fogyasztói szerződésekre vonatkozó követeléseket a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a jogi személy fióktelepének tevékenységére vonatkozó követeléseket a fióktelep bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- a hajók összeütközéséből eredő károkra vonatkozó követeléseket, valamint a segítségnyújtásért és tengeri mentésért való kártérítésre vonatkozó követeléseket – ideértve minden más olyan ügyet is, amely a tengeri hajózással kapcsolatos jogviszonyokból ered – az alperes hajójának helye vagy lajstromozás szerinti kikötője szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A polgári ügyeket első fokon általában a járásbíróságok és a törvényszékek tárgyalják (a polgári perrendtartás 25. cikke).

A perrendtartásban meghatározott főszabály szerint a polgári ügyekben a járásbíróságok járnak el. A főszabály alól kivételt jelentenek egyes ügyek, amelyek a törvényszékek hatáskörébe, vagy a vilnusi törvényszék kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

E szabály alkalmazhatósága a vitatott követelés összegétől függ, a törvényszékek akkor járhatnak el, ha a polgári jogi követelés meghaladja a 150 000 LTL-t, kivéve a családjogi és munkajogi ügyeket, valamint a nem vagyoni károkra vonatkozó kártérítést.

A hatáskör a vitatott követelésen kívül más tényezőktől is függ.

A törvényszékek tárgyalják első fokon az alábbi polgári ügyeket is:

a nem vagyoni típusú szerzői jogi jogviszonyokra vonatkozó eseteket;

a nyilvános polgári közbeszerzésekre vonatkozó jogviszonyokat érintő eseteket;

a csődre és a szerkezetátalakításra vonatkozó eseteket, kivéve a természetes személyek csődjére vonatkozó eseteket;

azokat az eseteket, amelyekben az egyik fél külföldi állam;

a gazdasági társaságokban való részesedések (részvények, üzletrészek) kötelező értékesítésén alapuló eseteket;

a jogi személy tevékenységének vizsgálatára vonatkozó követeléseken alapuló ügyeket;

az elismert betegjogok megsértésével okozott vagyoni és nem vagyoni károkra irányuló kártérítésre vonatkozó ügyeket;

más olyan polgári ügyeket, amelyek esetén külön törvény írja elő a törvényszékek mint elsőfokú bíróságok eljárását.

A vilnusi törvényszék kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a következő polgári ügyek első fokon történő tárgyalására:

a szabadalmi törvényben (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*) meghatározott jogvitákra vonatkozó ügyek;

a védjegy törvényben (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*) meghatározott jogvitákra vonatkozó ügyek;

a Litván Köztársaság területén élő litván állampolgárok külföldi állam állampolgára által történő örökbefogadására vonatkozó ügyek;

más olyan polgári ügyek, amelyek esetén a vilnusi törvényszék mint elsőfokú bíróság eljárását külön törvény írja elő.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A kérelmet az alperes lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. A jogi személlyel szembeni követelést a jogi személy cégjegyzékben bejegyzett székhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani. Amennyiben az alperes az állam vagy egy helyi önkormányzat, a követelést az államot vagy a helyi önkormányzatot képviselő intézmény székhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A felperes választhat az ügyben hatáskörrel rendelkező bíróságok közül.

A felek megállapodhatnak, hogy a követelést mely bírósághoz kell benyújtaniuk. A polgári perrendtartás 32. cikke szerint a felek kölcsönös megállapodással megváltoztathatják az ügyre vonatkozó illetékességet, de a felek megállapodása nem változtathatja meg a bíróság kizárólagos illetékességét vagy az ügy tárgyán alapuló hatáskörét.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A polgári perrendtartás 30. cikke szerint az alábbi esetekben a felperes döntheti el, hogy melyik bíróság illetékes:

az ismeretlen lakóhelyű alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy az utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a Litván Köztársaság területén lakóhellyel nem rendelkező alperessel szemben érvényesítendő követeléseket az alperes tulajdonának helye szerinti vagy a Litván Köztársaság területén található, utolsó ismert lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a jogi személy fióktelepének tevékenységére vonatkozó követeléseket a fióktelep bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a tartásdíj megítélésére és az apaság megállapítására irányuló követeléseket a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

az egészségromlásra és halálra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye szerinti, vagy a kár elszenvedésének helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a személy tulajdonában okozott károkra vonatkozó kártérítési keresetet a felperes lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti, vagy a kár okozásának helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a jogellenes elítélésből, a fogva tartás eszközeinek jogellenes alkalmazásából, a jogellenes őrizetből, a korlátozó intézkedések jogellenes alkalmazásából vagy a jogellenes közigazgatási büntetésekből (feltartóztatásokból) – ideértve a bíró vagy bíróság polgári ügyben tartott meghallgatáson tett jogellenes intézkedéseit – származó károkra vonatkozó követelést a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a hajók összeütközéséből eredő károkra vonatkozó kártérítési követeléseket, valamint a segítségnyújtásért és tengeri mentésért való kártérítésre vonatkozó követeléseket – ideértve minden más olyan ügyet is, amely a tengeri hajózással kapcsolatos jogviszonyokból ered – az alperes hajójának helye vagy lajstromozás szerinti kikötője szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a teljesítés helyét meghatározó megállapodásra/szerződésre vonatkozó követelést a teljesítés megállapodásban/szerződésben meghatározott helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a gyámként, gondnokként vagy vagyonkezelőként való eljárásra vonatkozó követeléseket a gyám, gondnok vagy vagyonkezelő lakóhelye (bejegyzett székhelye) szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

a fogyasztói szerződésekre vonatkozó követeléseket a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;

Emellett a több, különböző helyeken élő alperessel szembeni kérelmet a felperes által választott bármely alperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani (a polgári perrendtartás 33. cikkének (1) bekezdése).

a teljesítés helyét meghatározó megállapodásra/szerződésre vonatkozó követelést a felperes választása szerint az alperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon vagy a teljesítés megállapodásban/szerződésben meghatározott helye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani; A fogyasztói szerződésekre vonatkozó követelést az alperes vagy a fogyasztó tartózkodási helye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

A tartás megítélésére vonatkozó követelést a felperes választása szerint az alperes vagy a felperes tartózkodási helye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

A büntetőjogi ügyben felmerült kárért való kártérítésre irányuló polgári követelés tárgyalására akkor kerülhet sor a polgári perrendtartás hatásköri szabályai szerint, ha a követelés benyújtására és rendezésére a büntetőjogi ügyben nem került sor.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A polgári perrendtartás 31. cikkének (1) és (2) bekezdése a bírósági eljárást megindító felperest kötelező illetékesség főszabálya alól az alábbi kivételeket sorolja fel:

az ingatlanra vonatkozó dologi jogokra, az ingatlan használatára – kivéve a házastársi vagyon felosztására vonatkozó kérelmeket válás esetén – és az ingatlan lefoglalásának megszüntetésére irányuló követelések az ingatlan fekvése, vagy a vagyon fő részének fekvése szerinti bíróság illetékessége alá tartoznak.

a hagyatéki hitelezők által az örökösök örökség elfogadása előtt bejelentett követelései az örökség helye vagy az örökség fő részének helye szerinti bíróság illetékessége alá tartoznak.

Kiemelendő emellett, hogy a Litván Köztársaság polgári perrendtartása 33. cikkének (2)–(4) bekezdései szerint:

A viszontkeresetet – függetlenül az arra vonatkozó illetékességtől – minden esetben az eredeti kereset benyújtásának helyén kell benyújtani. Amennyiben a követelés összege megnő, a követelés tárgya megváltozik vagy a viszontkereset következtében megváltozik az ügyben a tárgya alapján meghatározott illetékes bíróság, az eredeti kereset szerinti bíróságnak kell a keresetről (viszontkeresetről) döntenie és annak kell az ügyet érdemben tárgyalnia.

Amennyiben a felperes bármely követelését a kizárólagos illetékesség alapján nyújtja be, a teljes keresetet e szabályok szerint kell benyújtania.

Amennyiben a felperes bármely követelése a törvényszék hatáskörébe tartozik, a teljes keresetről a törvényszéknek kell döntenie.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek írásbeli megállapodásukkal megváltoztathatják az ügyre vonatkozó illetékességet. A felek ilyen megállapodásban sem változtathatják meg azonban a bíróság kizárólagos vagy az ügy tárgyán alapuló hatáskörét (a polgári perrendtartás 32. cikke).

Az ügy tárgyalására vonatkozó illetékességet kivételes esetben az alperes részvétele is indokolhatja.

Amennyiben az az alperes, akinek lakóhelye korábban ismeretlen volt, kéri a bíróságtól, hogy az ügyet a lakóhelye szerinti bírósághoz tegyék át, ennek a bíróság eleget tehet (a polgári perrendtartás 34. cikkének (2) bekezdése).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A Litván Köztársaság területén működő szakosodott közigazgatási bíróságok nem járnak el polgári, kereskedelmi és családjogi ügyekben. E bíróságok a közigazgatási jogviszonyból származó eseteket tárgyalják.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 24/08/2018

Hatáskör és illetékesség - Luxemburg

TARTALOMJEGYZÉK

- **1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?**
- **2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?**
 - **2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?**
 - **2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)**
 - **2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály**
 - **2.2.2 A főszabály alóli kivételek**
 - **2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?**
 - **2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?**
 - **2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?**

- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A Luxemburgi Nagyhercegségben a polgári és kereskedelmi ügyekben eljáró rendes bíróság a kerületi bíróság (*tribunal d'arrondissement*). Két bírósági kerület létezik, Luxembourg város és Diekirch, ahol egy-egy kerületi bíróság működik.

A kerületi bíróság hatáskörébe tartozik minden olyan polgári és kereskedelmi ügy, amelyet a törvény nem utal más bíróságok hatáskörébe.

Néhány más országtól eltérően nincsenek kereskedelmi ügyekben eljáró különös hatáskörű bíróságok. A kerületi bíróságok különös hatáskörű tanácsai egyszerűsített eljárásban bírálják el a kereskedelmi ügyeket.

A különös hatáskörű bíróságok hatáskörébe főként az alábbiak tartoznak:

- Kis értékű követelések: ha a követelés összege nem haladja meg a 10 000 EUR-t, az ügy a békebíróságok (*justices de paix*) hatáskörébe tartozik. A Luxemburgi Nagyhercegségben három ilyen bíróság működik: egy Luxembourg városban, egy Esch-sur-Alzette-ben és egy Diekirchben, és mindegyik egy adott földrajzi terület tekintetében rendelkezik illetékességgel.
- Munkajogi ügyek: a munkaügyi bíróság (*tribunal du travail*) jár el a munkaszerződésekkel kapcsolatos ügyekben. A Luxemburgi Nagyhercegségben három munkaügyi bíróság működik: egy Luxembourg városban, egy Esch-sur-Alzette-ben és egy Diekirchben, és mindegyik egy adott földrajzi terület tekintetében rendelkezik illetékességgel. A gyakorlatban a munkaügyi bíróság a békebíróság épületében működik.
- Bérleti szerződések: a bérleti szerződésekkel kapcsolatos jogvitákban a perérték nagyságától függetlenül a békebíróságok (*ju ge de paix*) járnak el. A bérleti díj összegével kapcsolatos jogvita esetén a per illetékes bíróság előtti megindítása előtt az ügygel az adott település bérleti ügyekkel foglalkozó testületéhez (*commission des loyers*) kell fordulni.
- Szomszédok közötti jogviták: a szomszédok közötti legtöbb jogvita a szolgalmi joggal vagy a telekhatárral kapcsolatos, és a békebíróságok hatáskörébe tartozik. Ha azonban az ügy nagyobb jelentőségűvé válik, és kártérítési keresetet nyújtanak be, a követelés összege határozza meg az eljáró bíróságot: 10 000 EUR-t meghaladó összeg esetén a kerületi bíróságok járnak el.
- Társadalombiztosítással kapcsolatos ügyek: a társadalombiztosítással kapcsolatos ügyekben a társadalombiztosítási választottbírósági tanács (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*) jár el. A választottbíróság székhelye Luxembourg városban van, és az ország egész területére kiterjed az illetékessége.
- Túlzott mértékű eladósodottság: ezek az ügyek a békebíróságok hatáskörébe tartoznak.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Békebíróság jár el a polgári és kereskedelmi ügyekben, ha a követelés (kamatok és költségek nélküli) összege nem haladja meg a 10 000 EUR-t. Ennél nagyobb összeg esetén a kerületi bíróság jár el.

A pénzbeli értéket nem érintő ügyekben, például a családi ügyekben mindig a kerületi bíróság jár el.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Főszabály szerint az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes lakik. E szabály célja az, hogy bizonyos fokú védelmet biztosítson az alperes számára, mert könnyebb a lakóhelyéhez legközelebb eső bíróságok védekeznie.

Ha az alperes természetes személy, akkor a lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság jár el.

A gazdasági társaságok, egyesületek stb. ellen nemcsak a bejegyzett székhelyük szerinti bíróságon lehet pert indítani, hanem a fióktelepük vagy irodájuk szerinti bíróságon is, amennyiben van a harmadik felekkel való eljárásra felhatalmazott képviselőjük, és a jogvita az adott fióktelep vagy iroda működésével kapcsolatos.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

- Szerződések: a felperes keresetet nyújthat be az alperes lakóhelye vagy a szerződés jellegétől függően az áru kézbesítési helye vagy a szolgáltatás teljesítési helye szerinti bíróságon.
- Kárt okozó cselekményekért (jogellenes károkozásért) való felelősség vagy büntetőeljáráshoz kapcsolódó polgári peres eljárás esetén a kereset benyújtható az alperes lakóhelye szerinti bíróságon vagy a kár bekövetkezésének vagy a kárt okozó cselekmény elkövetésének helye szerinti bíróságon.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

- Az alábbi ügyekben:

1. kiskorúak házasságkötésének engedélyezése iránti kérelmek, a házasság érvénytelenítése iránti kérelmek, a házasságkötés elhalasztásának megszüntetése vagy meghosszabbítása iránti kérelmek, a házasság ellen emelt kifogások és az ilyen kifogások elutasítása iránti kérelmek;
2. a házassági szerződésekkel és a házassági vagyoni jogi rendszerekkel kapcsolatos kérelmek, valamint a vagyonmegosztás iránti kérelmek;
3. a házastársak jogaival és kötelességeivel, valamint a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat költségeihez való hozzájárulással kapcsolatos kérelmek;
4. a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése;
5. tartás iránti kérelmek;
6. a láthatási jog gyakorlásával, a gyermekelhelyezéssel, valamint a gyermek eltartásához és oktatásához való hozzájárulással kapcsolatos kérelmek;
7. a szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatos kérelmek, a szülői felügyelet megszüntetésével kapcsolatos kérelmek kivételével;
8. a kiskorúak vagyonának jogszerű kezelésével kapcsolatos határozatok és a kiskorúak feletti gyámsággal kapcsolatos határozatok;
9. a családon belüli erőszakról szóló 2003. szeptember 8-i módosított törvény 1. cikkének (1) bekezdése alapján a lakóhelyükről kitiltott személyek visszatérésének megtiltása iránti kérelmek (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*), az említett tilalom ugyanezen törvény 1. cikkének (2) bekezdése szerinti meghosszabbítására irányuló kérelmek és az ilyen döntésekkel szemben benyújtott fellebbezések;

eltérő rendelkezés hiányában az alábbi kerületi bíróság illetékes:

1. a család lakóhelye szerint bíróság;
2. ha a szülők külön élnek, a szülői felügyelet közös gyakorlása esetén azon szülő tartózkodási helye szerinti bíróság, akinél a kiskorú szokásos tartózkodási helye található, vagy azon szülő tartózkodási helye szerinti bíróság, aki a szülői felügyeletet kizárólagosan gyakorolja;
3. egyéb esetekben a nem az eljárást indító személy tartózkodási helye szerinti bíróság.

Közös kérelmek esetén a felek választják ki a valamelyik fél lakóhelye szerinti bíróságot.

Ha azonban a jogvita tárgya csak a házastárs tartása, a gyermek eltartásához és oktatásához való hozzájárulás, a házasság költségeihez való hozzájárulás, vagy sürgős és ideiglenes intézkedés a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése esetén, a házastárs vagy a volt élettárs vagy a gyermek – adott esetben nagykorú gyermek – neveléséért elsősorban felelős szülő tartózkodási helye szerinti bíróság jár el.

Az illetékességet a kérelem benyújtásának napján vagy házasság felbontása esetén az első beadvány benyújtásának napján érvényes tartózkodási hely határozza meg.

- Gyermek felügyeleti joggal és a láthatósági joggal kapcsolatban a költségmentesség iránti kérelmek: az a bíróság illetékes, amelynek területén a gyermek lakik vagy feltehetően lakik.
- A házasság felbontása vagy különválás, valamint azok következményei: az a bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak közös tartózkodási helye található, ennek hiányában az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes vagy – a házasság kölcsönös megegyezéssel történő felbontása esetén – valamelyik házastárs lakik.
- Öröklés: az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti bíróság jár el.
- Bérleti szerződések: az ingatlan fekvése szerinti bíróság jár el.
- Munkajogi ügyek: a munkahely szerinti bíróság jár el. Bizonyos esetekben azonban, amikor a munkáltató egy másik tagállamban élő munkavállaló ellen indít pert, a munkavállaló lakóhelye szerinti bíróság jár el.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A luxemburgi jog lehetővé teszi a joghatóság kikötését, amelynek értelmében a szerződő felek meghatározott bíróságot jelölnek ki a jogvitáik eldöntésére.

Az eljáró bíróság kikötése különösen a különböző tagállamokban élő felek közötti jogviták esetén hasznos, mert előre meghatározhatják, melyik bíróság járjon el egy adott ügyben. Az uniós tagállamok közötti ilyen kikötések érvényességét a 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szabályozza.

A felek kizárólag belföldi vonatkozású ügyekben is megállapodhatnak az eljáró bíróságról. Ebben az esetben a felek olyan békebíróság elé terjeszthetik a jogvitájukat, amely a követelés összege vagy az illetékességre vonatkozó szabályok értelmében alapvetően nem járhatna el. A felek közötti megállapodás lehet kifejezett, vagy következhet egyszerűen abból, hogy az alperes megjelenik a bíróság előtt, perbe bocsátkozik, és az ellenkérelem előterjesztése előtt nem kifogásolja az ügyet elbíró bíróság joghatóságának hiányát. A felek azonban nem választhatják meg, hogy melyik kerületi bíróság bírálja el ügyüket, mivel a követelés összegén alapuló hatásköri szabályok közpolitikán alapulnak.

A joghatósági kikötés csak akkor érvényes, ha mindkét fél elfogadja. Az általános szabályok szerint kell benyújtani a megállapodás bizonyítékát.

Néhány esetben jogszabályok korlátozzák a feleknek az eljáró bíróság megválasztására vonatkozó szabadságát. A fogyasztói jogi védelméről szóló törvény (*loi sur la protection juridique du consommateur*) például semmisnek nyilvánítja azokat a kikötéseket, amelyek megfosztanak a fogyasztókat a rendes bíróságok előtti keresetindítás jogától.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A luxemburgi jog szerinti különös hatáskörű bíróságok – a munkaügyi bíróság, a bérleti szerződések tekintetében a békebíróság; az elsőfokú közigazgatási bíróság (*tribunal administratif*) vagy a társadalombiztosítási választottbíróság – első fokon tárgyalják a hatáskörükbe tartozó valamennyi ügyet a követelés összegétől függetlenül.

Így például a békebíróságok az általános szabályok szerint általában csak olyan ügyekben rendelkeznek hatáskörrel, amelyek esetében a követelés összege nem haladja meg a 10 000 EUR-t, de ez a korlátozás nem vonatkozik a bérleti szerződésekkel kapcsolatos jogvitákra.

Illetékesség:

- Az illetékességre vonatkozó alapvető szabályok

Főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes, de a különös hatáskörű bíróságok esetében vannak kivételek.

Például általában a munkavégzés helye szerinti munkaügyi bíróság, nem pedig valamelyik fél lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Továbbá, a bérleti szerződésekkel kapcsolatos jogvitákat a bérelt ingatlan fekvése szerinti bíróság elé kell terjeszteni.

Az elsőfokú közigazgatási bíróság és a társadalombiztosítási választottbírósági tanács esetében nem merül fel az illetékesség kérdése, mert Luxemburg egész területére kiterjed az illetékességük.

- Az általános szabály alóli kivételek

A különös hatáskörű bíróságok csak a kifejezetten rájuk ruházott hatáskörrel rendelkeznek, és főszabály szerint a felek nem választhatnak a törvény által megállapított bíróságtól eltérő bíróságot.

Általánosságban elmondható, hogy a joghatóság e tekintetben közpolitikán alapul (például munkajogi ügyekben), ami azt jelenti, hogy a bíróságnak hivatalból kell vizsgálni saját joghatósága hiányát, még akkor is, ha a felek nem kifogásolják azt. Amint fentebb

ismertettük, kivételt jelent ezen elv alól az az eset, amikor a békebíróság a követelés összege miatt nem rendelkezne hatáskörrel az ügy elbírálására, de a felek kifejezett vagy hallgatólagos megállapodást kötnek a joghatóságról. Ebben az esetben a békebíróság nem állapíthatja meg hatásköre hiányát.

Kapcsolódó hivatkozások

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Kapcsolódó dokumentumok

[Az igazságszolgáltatás szervezete\(147 kb\) \(147 Kb\)](#)

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 21/05/2019

Hatáskör és illetékesség - Magyarország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény értelmében Magyarországon egyetlen különbíróság (speciális bíróság) működik, ez a munkaügyi és közigazgatási ügyeket tárgyaló közigazgatási és munkaügyi bíróság. A közigazgatási és munkaügyi ügyek kivételével a rendes bíróságok járnak el az egyéb ügyekben.

Közigazgatási perben azoknak a közigazgatási jogvitáknak az elbírálására kerül sor, amelyet törvény nem utal más eljárásra. A közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának jogszerűsége, továbbá közigazgatási jogvita a közszolgálati és a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos jogvita is.

Közigazgatási ügyben elsőfokon a közigazgatási és munkaügyi bíróság, törvényben meghatározott esetben a törvényszék vagy a Kúria ítélkezik.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság hatáskörébe azok a közigazgatási perek és egyéb közigazgatási bírósági eljárások tartoznak, amelyek elbírálását törvény nem utalja a törvényszék vagy a Kúria hatáskörébe.

A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos per kivételével a törvényszék hatáskörébe tartozik törvény eltérő rendelkezésének hiányában a központi államigazgatási szervekről szóló törvény szerinti önálló szabályozó szerv, autonóm államigazgatási szerv és kormányhivatal, a vasúti igazgatási szerv, a légiközlekedési hatóság és a Magyar Nemzeti Bank közigazgatási tevékenységével kapcsolatos per.

A törvényszék dönt a közigazgatási szerv kijelölésére irányuló eljárásban, a gyülekezési jog gyakorlásával kapcsolatos bírósági eljárásban, a minősített adatok megismerésével kapcsolatos perben, továbbá a köztestületi jogvitában.

A Kúria hatáskörébe tartozik a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás, a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárás és az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének megállapítására irányuló eljárás.

A munkaügyi perek közé tartoznak többek között a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján létesített, a közalkalmazotti, törvényben foglalt kivételekkel a szolgálati, a közfoglalkoztatási, a sporttörvény alapján kötött munkaszerződéses, a szakképzés során kötött tanulószerveződésből eredő, a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgatói munkaszerződésből eredő, a szociális szövetkezettel és foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési jogviszonyból származó perek, valamint a munka törvénykönyvéről szóló törvény szerinti további munkajogi igény érvényesítésével kapcsolatos per. Ha a peres felek bármelyikének személye engedményezés, tartozásátvállalás, munkáltatói jogutódlás, illetve a munkáltató személyében bekövetkező változás alapján módosul, a per változatlanul munkaügyi pernek minősül. A felszámolás kezdő időpontjától a felszámolás alatt álló munkáltatóval szemben a munkavállaló a felszámoló által vitatott, a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos munkajogi igényen alapuló pénzkövetelését munkaügyi perben érvényesítheti.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény szerint a járásbíróság és a törvényszék jár el első fokon. A törvényszék azokban az ügyekben jár el első fokon, amelyek elbírálását törvény nem utalja a járásbíróság hatáskörébe. A járásbíróság hatáskörébe tartoznak:

a) azok a vagyoni perek, amelyek tárgyának értéke a harmincmillió forintot nem haladja meg vagy amelyekben a vagyoni jogon alapuló igény értéke nem meghatározható, kivéve

aa) a szerzői jogi, a szomszédos jogi és az iparjogvédelmi perek,

ab) a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított perek,

ac) a közérdekből indított perek,

ad) a jogi személyek alapításával és törvényes működésével kapcsolatos perek,

ae) a jogi személyek és tagjaik, volt tagjaik közötti, illetve a tagok, volt tagok egymás közötti, a tagsági jogviszonyon alapuló perek,

b) a személyi állapotot érintő perek,

c) a végrehajtási perek.

A törvényszék nemcsak első fokon jár el, hanem másodfokon elbírálja a járásbíróságok, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságok határozatai ellen bejelentett fellebbezéseket.

Az ítéletábla elbírálja a törvényszék határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot, továbbá eljár a hatáskörébe utalt egyéb ügyekben.

A legfőbb bírói szerv a Kúria. A Kúria elbírálja - törvényben meghatározott ügyekben - a törvényszék, továbbá az ítélőtábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot, elbírálja a felülvizsgálati kérelmet, dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az a bíróság, amelynek területén az alperes lakik, mindazokban a perekben illetékes, amelyekre más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincs.

Belföldi lakóhely hiányában az illetékesség az alperes belföldi tartózkodási helyéhez igazodik; ha az alperes tartózkodási helye ismeretlen, vagy külföldön van, az utolsó belföldi lakóhely irányadó, ha pedig ez nem állapítható meg, vagy az alperesnek belföldön lakóhelye nem is volt, az illetékességet a felperes belföldi lakóhelye, ennek hiányában a felperes belföldi tartózkodási helye, ha a felperes nem természetes személy, a felperes belföldi székhelye alapítja meg.

Ha az alperes munkahelye nem azonos lakóhelyével, a bíróság az alperesnek legkésőbb az írásbeli ellenkérelmében előadott kérelmére a pert a munkahely bíróságához teszi át tárgyalás és elbírálás végett.

A nem természetes személyek elleni perekben az általános illetékességet a nem természetes személy székhelye mellett az a hely is megalapozza, ahol a jogvitában érintett ügyben eljáró, képviseletére hivatott szerv, illetve szervezeti egység a működését kifejti. Székhelynek - kétség esetén - az ügyintézés helyét kell tekinteni. Ha a nem természetes személy székhelye Budapesten van, működési köre azonban Pest megye területére terjed ki, a Pest megye területére illetékes bíróság jár el.

Ha a nem természetes személynek belföldön nincs székhelye, belföldi nem természetes személy felperes által indított perben az illetékességet a felperes székhelye vagy működési helye alapítja meg. Ha a felperes belföldi természetes személy, a bíróság illetékességét a felperes lakóhelye, illetve ennek hiányában a tartózkodási helye is megalapítja.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

Kizárólagos illetékesség hiányában a felperes - választása szerint - az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett törvényen alapuló tartásra kötelezés iránti pert az igény érvényesítésére jogosult lakóhelye; az ingatlan tulajdona, birtoka vagy ingatlan terhelő dologi jog tárgyában a pert az ingatlan fekvése; a szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése iránti pert az ügyletkötés vagy a szolgáltatás teljesítésének helye; a fogyasztó által vállalkozással szemben fennálló, szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése iránti pert a felperes belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye; a szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránti pert a károkozás vagy a kár bekövetkezésének földrajzilag meghatározható helye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.

Vagyonjogi perekre - kizárólagos illetékesség hiányában - az a bíróság is illetékes, amelynek területén az alperes huzamosabb tartózkodásra utaló körülmények között (pl. mint munkavállaló, tanuló) tartózkodik. Ezen illetékesség nem alkalmazható az olyan alperessel szemben, akinek nincs perbeli cselekvőképessége.

Külföldi nem természetes személyek ellen az előtt a bíróság előtt is lehet vagyonjogi pert indítani, amelynek területén a külföldi nem természetes személy ügyeinek vitelével megbízott személy lakik, illetve vagyonjogi perre a külföldi nem természetes személy magyarországi fióktelepének, illetve kereskedelmi képviseletének székhelye szerinti bíróság is illetékes.

A mellékkötelezett a főkötelezettel együtt az előtt a bíróság előtt is perelhető, amely a főkötelezett elleni perre bármilyen címen illetékes.

Gondnokság alá helyezés iránt indított perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén az alperes huzamos időn át bentlakásos szociális intézményben vagy fekvőbeteg-gyógyintézetben tartózkodik, illetve amelynek területén az alperes huzamos időn át, életvitelszerűen tartózkodik.

Házassági perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye volt.

A származási pert, a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított pert, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránt indított pert, a szülői felügyelet megszüntetése iránt indított pert, az örökbefogadás felbontása iránt indított pert, a kiskorú gyermek tartása iránt indított pert a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Amikor egyes esetekben a törvény egy-egy bíróság kizárólagos illetékességét írja elő. Így tesz például a következő esetekben.

A vállalkozás által fogyasztóval szemben, szerződéses jogviszonyból eredő igény érvényesítése iránt indított perre - törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában - az alperes belföldi lakóhelye szerinti bíróság kizárólagosan illetékes. Belföldi lakóhely hiányában e kizárólagos illetékesség az alperes belföldi tartózkodási helyéhez igazodik; ha az alperes tartózkodási helye ismeretlen vagy külföldön van, az utolsó belföldi lakóhely az irányadó. Ha az utolsó belföldi lakóhely nem állapítható meg, az illetékességet az általános szabályok szerint kell megállapítani.

Ha felelősségbiztosítási szerződéssel összefüggő törvényi rendelkezés alapján a károsult kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényét a károkozótól eltérő harmadik személlyel szemben is érvényesítheti, e harmadik személlyel szemben indított perre - törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában - az a bíróság, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye, belföldi lakóhely hiányában belföldi tartózkodási helye, vagy ha a felperes nem természetes személy, belföldi székhelye található kizárólagosan illetékes. Ha a felperes belföldi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy székhellyel nem rendelkezik, a bíróság illetékességét az általános szabályok szerint kell megállapítani.

A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított perre kizárólag a végrehajtást elrendelő járásbíróság illetékes, ha pedig a végrehajtást nem járásbíróság rendelte el, az adós lakóhelye szerinti járásbíróság az illetékes.

A végrehajtási igényperre kizárólag az a járásbíróság illetékes, amelynek területén a foglalás történt.

A végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti perre kizárólag az a bíróság illetékes, amely a zálogjogosult kérelmét a végrehajtási eljárásban elutasította.

A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított perre a birtokvédelmi határozatot hozó jegyző székhelye szerinti bíróság kizárólagosan illetékes.

2.2.2.3 *Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?*

Vagyonjogi ügyek tekintetében a felek a felmerült jogvitájukra vagy a meghatározott jogviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére - törvény eltérő rendelkezése hiányában - kiköthetik valamely bíróság illetékességét. Ilyen kikötéssel a felek élhetnek írásban; szóban, írásbeli megerősítéssel; olyan formában, amely megfelel a felek között kialakult üzleti szokásoknak; vagy nemzetközi kereskedelemben olyan formában, amely megfelel az olyan kereskedelmi szokásoknak, amelyet a felek ismertek vagy ismerniük kellett, és amelyet az ilyen típusú szerződést kötő felek a szóban forgó üzletágban általánosan ismernek és rendszeresen figyelembe vesznek.

Nincs helye illetékességi kikötésnek olyan ügyekben, amelyekre törvény valamely bíróság kizárólagos illetékességét állapítja meg. A kikötött bíróság - törvény eltérő rendelkezése vagy a felek eltérő megállapodása hiányában - kizárólagosan illetékes. A kikötés hatálya kiterjed a jogutódokra is. Nincs helye olyan illetékességi kikötésnek, amely kizárja a fogyasztó jogát ahhoz, hogy a vállalkozással szemben fennálló szerződéses jogviszonyból eredő igényét saját belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt érvényesítse.

Vagyonjogi ügyek tekintetében a felek a felmerült jogvitájukra vagy a meghatározott jogviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére nem köthetik ki a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyben a Fővárosi Törvényszék és a Budapest Környéki Törvényszék; a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékességét.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Magyarországon csak a közigazgatási és munkaügyi bíróság nevezhető különleges bíróságnak.

Munkaügyi perben alapvetően a 2.2.1 pontban meghatározott általános illetékességi szabályok irányadóak. Emellett a munkavállaló felperes a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett a saját belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróság előtt is megindíthatja, valamint a munkavállaló felperes a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett megindíthatja azon közigazgatási és munkaügyi bíróság előtt is, amelynek illetékességi területén huzamos ideig munkát végez vagy végzett. Ha valamelyik pertársra, illetve kereseti kérelem elbírálására a munkaügyi perben eljáró bíróságnak, míg a többi pertársra, illetve kereseti kérelemre a járásbíróságnak vagy törvényszéknek van hatásköre, a per a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozik, feltéve, hogy a pertársaság vagy a keresethalmazat törvény által megengedett.

A közigazgatási perek esetében, ha más bíróság kizárólagos illetékessége meghatározva nincs, a perre az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a per tárgyává tett közigazgatási tevékenység megvalósult. Ha a vitatott közigazgatási cselekményt többfokú eljárásban valósították meg, a perre az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén az elsőfokú közigazgatási cselekmény megvalósult.

A közigazgatási tevékenység megvalósulásának helye ingatlanhoz kapcsolódó jog vagy kötelezettség, illetve ingatlanra vonatkozó jogviszony esetében az ingatlan fekvésének a helye; tevékenység bejelentése vagy engedélyezése esetében a tevékenység gyakorlásának helye, vagy tervezett helye; az előzőekben meghatározott két eset kivételével, az országos illetékességgel eljáró területi államigazgatási szerv közigazgatási tevékenysége esetében a felperes lakóhelye, tartózkodási helye - jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében a szervezet székhelye -, ennek hiányában a közigazgatási szerv székhelye; a fővárosi székhelyű, de elsősorban Pest megye területére vagy annak egy részére illetékes közigazgatási szerv székhelyén megvalósult tevékenység esetében Pest megye; mulasztás esetében - az előzőekben meghatározottak első három esetének kivételével - a közigazgatási szerv székhelye.

Az egyes közigazgatási és munkaügyi bíróságok regionális illetékességgel járnak el, ezek: a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság; a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság.

A társadalombiztosítási, szociális vagy gyermekvédelmi ellátással, illetve az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott ellátással vagy támogatással kapcsolatos perre az a közigazgatási és munkaügyi bíróság illetékes, amelynek területén a felperes belföldi lakóhelye - jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetében a szervezet székhelye -, ennek hiányában a közigazgatási szerv székhelye található.

A közigazgatási szerződéssel kapcsolatos perben a szerződés megkötésének helye szerinti regionálisan illetékes bíróság fog eljárni. A főkötelezett elleni perre bármilyen címen illetékes bíróság a mellékkötelezettel szembeni igény elbírálására is illetékes.

Ha a közigazgatási tevékenység külföldön valósult meg, a perre a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kizárólagosan illetékes.

A felek a közigazgatási szerződéssel kapcsolatban felmerült jövőbeli jogvitájuk esetére - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a közigazgatási szerződés egyedileg megtárgyalt szerződési rendelkezésében kiköthetik valamely regionális illetékességű közigazgatási és munkaügyi bíróság illetékességét. E bíróság - törvény eltérő rendelkezése vagy a felek eltérő megállapodása hiányában - a közigazgatási szerződéssel kapcsolatos valamennyi perre kizárólagosan illetékes. A kikötés hatálya kiterjed a jogutódra is.

Nincs helye illetékességi kikötésnek olyan ügyben, amelyre törvény valamely bíróság kizárólagos illetékességét állapítja meg.

A felek a közigazgatási szerződéssel kapcsolatban felmerült jövőbeli jogvitájuk esetére nem köthetik ki a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét.

A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perre a munkavégzés helye szerinti bíróság illetékes. A természetes személy felperes a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert a lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság határozatával szembeni fellebbezés elbírálására, továbbá a törvényszék hatáskörébe tartozó perekre a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 19/04/2019

Hatáskör és illetékesség - Málta

 Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

TARTALOMJEGYZÉK

- [1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz \(például munkaügyi bírósághoz\) kell-e fordulnom?](#)
- [2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel \(azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása\), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?](#)

- 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
 - 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?
-

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Az ügy jellegétől függ, hogy végül mely bíróság elé kerül. A polgári és kereskedelmi ügyek abszolút többsége a rendes polgári bíróság joghatósága alá tartozik, mivel nem létezik külön kereskedelmi bíróság. Léteznek azonban szakosított bíróságok, például:

A Munkaügyi Törvényszék (Tribunal Industrijali) bírálja el a tisztességtelen elbocsátással, valamint a megkülönböztető vagy más módon jogellenes munkahelyi bánásmóddal kapcsolatos ügyeket.

A Bérletszabályozási Tanács (Bord tal-Kera) tárgyalja a bérleti feltételek megváltoztatásával kapcsolatos ügyeket, ideértve a bérleti díj emelését és a bérlet felmondását is. Hatásköre az 1995. június 1-e előtt kötött bérleti szerződésekre terjed ki.

A földügyi döntőbíró (Bord tal-Arbitragg dwar Artijiet) a kisajátított földek besorolásával és a tulajdonost megillető kártalanítás összegével kapcsolatos ügyeket tárgyalja.

Ezek a Bíróságok Vallettában üléseznek, ugyanabban az épületben, amelyben a rendes bíróságok.

Lásd még a „Bírósághoz fordulás” című rész 4. kérdésére adott választ.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Málta Törvényeinek 12. fejezete, azaz a polgári eljárásjogi törvény tartalmaz információt arra vonatkozóan, hogy az adott ügyben mely bírósághoz kell fordulni.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Igen, van különbség a magasabb és az alacsonyabb szintű bíróságok között. A különbség lényege, hogy az alacsonyabb szintű bíróságok a legfeljebb 11 646,87 EUR összegű követelésekre vonatkozó, pusztán polgári jogi ügyeket tárgyalják és csak ezekben hoznak határozatot. Ezzel szemben a magasabb szintű bíróságok a 11 646,87 EUR összeget meghaladó követelésekre vonatkozó, pusztán polgári jogi ügyeket tárgyalják és csak ezekben hoznak határozatot, valamint (a követelés értékétől függetlenül) bármely ingatlannal kapcsolatos vagy az arra vonatkozó szolgalmi joggal, az ingatlan sújtó terhekkel vagy az ingatlanhoz kapcsolódó egyéb jogokkal kapcsolatos ügyekben, az ingatlanból történő kilakoltatást vagy birtokfosztást is ideértve, függetlenül attól, hogy az ingatlan városi vagy vidéki, bérlők vagy ott állandó tartózkodási vagy lakóhellyel rendelkezők lakják. Lásd még a „Bírósághoz fordulás” című rész 4. kérdésére adott választ.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A területi joghatóságot az alapszabály szerint az alperes állandó tartózkodási helye határozza meg. Máltán a joghatóság Málta és Gozo között oszlik meg. Nincsenek külön városi bíróságok. A Máltán lakó vagy állandó tartózkodási hellyel rendelkező személyek

esetében az ügyben máltai bírósághoz kell fordulni. Ezzel szemben a Gozo szigetén élők vagy ott szokásos tartózkodási hellyel rendelkezők esetében gozói bírósághoz kell fordulni.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Lásd a 2.2. kérdésre adott választ.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Kivételt képez az alapszabály alól, ha a kötelezettséget egy bizonyos szigeten kell teljesíteni. Például ha az alperes Gozo szigetén él, de a követelés tárgyát képező kötelezettséget Máltán kell teljesíteni, a máltai bíróságoknak van joghatóságuk, és az ügyet annak ellenére kell máltai bíróság elé vinni, hogy az alperes Gozo szigetén él.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A máltai jog szerint a területi joghatóság szabályai nem adnak lehetőséget arra, hogy a felek válasszanak a bíróságok közül.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Ez arra az esetre vonatkozik, ha a kötelezettséget egy bizonyos szigeten kell teljesíteni.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nincs erre vonatkozó jogi rendelkezés. A máltai jog szerint a felek nem dönthetnek úgy, hogy az egyébként joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő bíróságra ruházzák a joghatóságot, még akkor sem, ha ebben kölcsönösen megállapodnak. A Bíróság illetékességének hiányát maga a bíróság vetheti fel, mivel ez közrendi kérdés/szabály.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A <http://www.judiciarymalta.gov.mt/the-courts> weboldalon olvashat információt arról, hogy ügyével mely bírósághoz kell fordulnia. Érdemes ellátogatni a <http://justiceservices.gov.mt/> weboldalra. Itt megtalálja a máltai törvények szövegét, amelyekből kiderül, hogy ügyével mely bírósághoz kell fordulnia. Az okiratot ellenjegyző jogász vagy ügyvéd adhat tanácsot. A szakosított bíróságokat, azok joghatóságát és illetékességét a létrehozásukról szóló törvény írja le.

<http://www.justice.gov.mt> angolul

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 06/03/2017

Hatáskör és illetékesség - Hollandia

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

- 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A holland eljárásjog szerint nincsenek különös hatáskörű – például kereskedelmi vagy munkaügyi – bíróságok. Főszabály szerint a járásbíróságok rendelkeznek hatáskörrel minden polgári eljárás tekintetében.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Az első fokon eljáró bíróságok tárgyalnak minden – külön jogszabályban hatáskörük alól nem kivont – polgári ügyet. A polgári bíróságok járnak el a két fél (jogi vagy természetes személyek) közti vitákban. A polgári bíróságok nem járhatnak el olyan ügyekben, amelyekben a közigazgatási bíróságot jelölték ki hatáskörrel rendelkező bírósággént. Ezen ügyek a közigazgatási szervekkel (hatóságokkal) folytatott jogviták. A holland igazságszolgáltatási rendszer a magánjog területén három fajta bíróságot különböztet meg: járásbíróságok (*rechtbanken*), fellebbviteli bíróságok (*gerechtshoven*), valamint a holland Legfelsőbb Bíróság (*Hooge Raad der Nederlanden*).

2013. április 1-je óta Hollandia tíz igazságszolgáltatási körzetre tagolódik, amelyek mind saját bírósággal rendelkeznek: összesen négy különböző hatáskörrel bíró tizenegy bíróság. Működik továbbá négy fellebbviteli bíróság és a holland Legfelsőbb Bíróság.

A járásbíróságokon belül szervezeti egységek, úgynevezett „szektorok” kerültek kialakításra. Ezek a következők: aljárásbírósági, közigazgatási, polgári jogi és büntetőjogi szektorok. A bíróság egyesbíró és tanács formájában működik. Az egyesbíró egy bírót jelent, a tanács három bíróból áll. Főszabály szerint az aljárásbírósági, az egyértelmű és a sürgős ügyeket egyesbíró tárgyalja. Sok esetben a családjogi ügyekben is egyesbíró jár el. Az egyesbírói működésre példa a gyermekeket érintő meghatározott ügyekben eljáró fiataikorúak bírósága. A jogilag összetett ügyekben tanács dönt.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A bírósági eljárás általában a járásbíróságon kezdődik. Négy fajta járásbíróságot különböztethetünk meg:

- Polgári jogi (állampolgár állampolgárral szemben)
- Közigazgatási jogi (állampolgár közigazgatási szervvel szemben)
- Büntetőjogi (szabálysértések és bűncselekmények)
- Aljárás szektor

Fellebbviteli bíróságok

Bárki, aki nem ért egyet a bírósági ítélettel, az ellen fellebbezést nyújthat be. A büntető és polgári ügyeket a négy fellebbviteli bíróság valamelyike tárgyalja. A közigazgatási ügyekben a fellebbezést annak tárgyától függően az alábbi intézmények valamelyike tárgyalja:

- Fellebbviteli bíróságok (*gerechtshoven*)
- A társadalombiztosítási ügyekben végső fokon eljáró bíróság (*Centrale Raad van Beroep*)
- A kereskedelmi és iparjogi ügyekben végső fokon eljáró közigazgatási bíróság (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*)
- Államtanács (közigazgatási bíráskodási ágazat) (*Raad van State [afdeling bestuursrechtspraak]*)

Legfelsőbb Bíróság

Hollandia Legfelsőbb Bírósága a legfelsőbb fokú igazságügyi hatóság Hollandiában a polgári, büntető- és adójog területén. A Legfelsőbb Bíróság különösen a fellebbviteli bíróságok ítéleteit érvénytelenítheti (semmisségi eljárás). A Legfelsőbb Bíróság felelős emellett a jogegységességért és a holland jog fejlesztésének ösztönzéséért is.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyben?)

Hollandiában első fokon a járásbíróságok (*arrondissementsrechtbanken*) járnak el. Az első fokon eljáró bíróság döntésével szemben a fellebbviteli bírósághoz lehet fellebbezést benyújtani. Emellett fontos a „relatív illetékesség”, mivel ez határozza meg, hogy a tíz járásbíróság közül melyik illetékes: például az amszterdami járásbíróság vagy a leeuwardeni járásbíróság – az ügyben eljáró bíróság területi illetékessége.

A nemzetközi – vagyis határon átnyúló – ügyek tekintetében, amennyiben megállapításra kerül, hogy a holland bíróság rendelkezik joghatósággal, a helyi illetékesség tekintetében a holland jog az irányadó, kivéve, ha a nemzetközi joghatóságot meghatározó szabály a Brüsszel I. rendelet (a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet) 5. cikkének (1) vagy (3) bekezdése szerint a helyi illetékességgel rendelkező bíróságot is kijelöli.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Az első fokon idézéssel indult eljárásokban főszabály szerint az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás [*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*] 99. cikke). Amennyiben az alperesnek Hollandia területén fekvő lakóhelye nem ismert, az alperes (Hollandia területén található) tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes.

Az aljárásbíróság tárgyalása esetén a bírósági körzeten belüli bíróság meghatározása történhet a másodlagos ítélkezési helyekről (bíróságokról) szóló, 2001. december 10.-i rendelet (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) szerint is (<http://www.overheid.nl/>).

A járásbíróságok helyi illetékességére vonatkozó szabályokat értelemszerűen kell alkalmazni.

Az első fokon kérelemre indult eljárásokban főszabály szerint a kérelmező (vagy az egyik kérelmező, illetve a kérelemben szereplő egyik érdekelt fél) lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 262. cikke). Amennyiben a kérelmezőnek Hollandia területén fekvő lakóhelye nem ismert, a kérelmező (Hollandia területén található) tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a kérelmet idézéssel indult eljárás egészíti ki, az utóbbiról döntő bíróság illetékes ebben az ügyben is.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

A 2.2.2.1, 2.2.2.2, 2.2.2.3 és azt követő pontokban meghatározott szabályok elsősorban az idézéssel indult eljárásokra vonatkoznak.

A kérelemre indult eljárásokban, amelyekben általában a kérelmező szerinti bíróság illetékes, különböző szabályok vonatkoznak a tartás megváltoztatására irányuló kérelmekre.

A házastársi tartás módosítására irányuló kérelmeket a felperesnek a tartásra kötelezett személy lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtania. A módosítást kérő, tartásra kötelezett személy kérelmét a tartásra jogosult személy lakóhelye szerinti bíróságon kell benyújtani.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Az idézésre indult eljárások tekintetében a holland eljárásjogban számos olyan rendelkezés szerepel, amely a főszabály (az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye) szerint illetékes bíróság mellett más bíróságot is illetékesnek jelöl ki. Ezt vagylagos illetékességnek nevezzük. A felperes választhat a főszabály szerint illetékes és a vagylagos szabály szerint illetékes bíróság között. A vagylagos illetékesség az alábbiakban az „is” szó használatával kerül bemutatásra.

Az idézésre indult eljárásokban az alábbi szabályok érvényesülnek:

- Munkaügyi/ügynökségi ügyek

A munkaügyi/ügynökségi ügyekben a munkavégzés általános helye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 100. cikke).

- Fogyasztóvédelmi ügyek

A fogyasztóvédelmi ügyekben a fogyasztó lakóhelye, vagy ennek hiányában a fogyasztó tartózkodási helye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 101. cikke).

- Jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek

A jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben a cselekmény helye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 102. cikke).

- Ingatlan

Az ingatlanra vonatkozó ügyekben az ingatlan, vagy annak jelentős részének fekvése szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 103. cikke). A lakásbérletre vagy üzleti helyiség bérletére vonatkozó ügyekben a bérelt tulajdon vagy annak jelentős részének fekvése szerinti aljárásbíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik.

- Öröklés

Az öröklésre vonatkozó ügyekben az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 104. cikke).

- Jogi személyek

A jogi személyekre vonatkozó ügyekben (például a jogi személy megszüntetésére, a jogi személy határozatainak semmisségére vagy érvényességére, a tagok vagy partnerek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó ügyekben) a jogi személy székhelyének vagy nyilvántartásba vételének helye szerinti bíróság is illetékes.

- Csőd, kifizetések felfüggesztése és adósságrendezés

A természetes személyek csődjére, kifizetések felfüggesztésére és adósságrendezésére vonatkozó jogi rendelkezések alkalmazásával kapcsolatos ügyekben a felügyelő bíró szerinti bíróság, vagy felügyelő bíró kijelölésének hiányában a kifizetések felfüggesztését kimondó bíróság is illetékes (a polgári perrendtartás 106. cikke). A csődtörvény (*Faillissementswet*) is tartalmaz az illetékességre vonatkozó különös rendelkezéseket, amelyek elsőbbséget élveznek a polgári perrendtartás illetékességi szabályaival szemben.

- Illetékességi kikötés

A felek néhány esetben szerződésben kiköthetik a jogszabály szerint illetékes bíróság helyett más bíróság illetékességét (a polgári perrendtartás 108. cikkének (1) bekezdése). E választási szabadság alól a fogyasztóvédelmi ügyekre, a bérleti ügyekre és a munkaszerződésekre vonatkozó kivételek is szerepelnek a törvényben (a polgári perrendtartás 108. cikkének (2) bekezdése). Ilyen esetekben a bíróság megvizsgálja az illetékességi kikötés érvényességét (a polgári perrendtartás 110. cikke).

- A felperes lakóhelye

Amennyiben a fenti helyi illetékességi szabályok szerint Hollandia területén egyetlen bíróság sem jelölhető ki illetékesként, a polgári perrendtartás 109. cikke kimondja, hogy kivételesen a felperes lakóhelye szerinti bíróság is rendelkezhet illetékességgel. E helyzet állhat elő, ha a munkavállaló a külföldi munkáltatóját kívánja perbe vonni a holland bíróságok előtt és a munkát nem egy meghatározott helyen, hanem az ország egész területén kell végezni. Amennyiben így sem sikerül illetékes bíróságot kijelölni, az ügyet a hágai járásbírósághoz kell betérjeszteni.

A házasság felbontásával kapcsolatban fontos megjegyezni a következőt is:

A házasság felbontása tekintetében illetékes bíróság kijelölésének szabályait a polgári perrendtartás 262. cikke tartalmazza. A főszabály szerint: a kérelmező (vagy az egyik kérelmező, illetve a kérelemben szereplő egyik érdekelt fél) lakóhelye szerinti bíróság illetékes, és ha e személynek Hollandia területén fekvő lakóhelye nem ismert, akkor a személy (Hollandia területén található) tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A holland eljárásjog a főszabálytól eltérő különös rendelkezéseket is tartalmaz. Ilyen esetekben a különös helyzetekre vonatkozó szabályt kell alkalmazni. Az alábbi különös helyzetekben az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól eltérő bíróságot kell kijelölni.

- Kiskorúak

A kiskorúakra vonatkozó ügyekben a kiskorú lakóhelye, vagy ennek hiányában a kiskorú tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 265. cikke).

Ez nem vagylagos illetékesség, hanem olyan különös szabály, amely felülírja a főszabályt. Ilyen ügyekben nem a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (főszabály a kérelemre indult eljárásokban), hanem a kiskorú

lakóhelye, a kiskorú Hollandia területén található lakóhelyének hiányában pedig a kiskorú tartózkodási helye szerinti bíróság. Amennyiben e szabály alapján nem jelölhető ki konkrét bíróság, a hágai járásbíróság illetékes.

- Családi állapot

A családi állapot kiegészítésére, nyilvántartásba vételére, törlésére vagy módosítására, illetve az anyakönyvi nyilvántartásokba bejegyzendő vagy már bejegyzett tanúsítványokra irányuló eljárásokban a tanúsítvány bejegyzése vagy jövőbeli bejegyzése szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 263. cikke). Az ilyen, hágai városi anyakönyvi nyilvántartásba való jövőbeli vagy meglévő bejegyzések tekintetében a polgári törvénykönyv (*Burgerlijk Wetboek*) 1. könyve szerint a hágai járásbíróság illetékes.

- A megépített ingatlan bérlete

A megépített ingatlan, vagy annak egy részének bérletére vonatkozó ügyekben a bérelt ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 264. cikke).

- Nagykorúak gyámsága, vagyon pénzügyi kezelése, mentorprogramok

A nagykorúak gyámságára, vagyon *nagykorúak nevében történő* pénzügyi kezelésére és mentorprogramokra vonatkozó ügyekben a gyámsággal érintett, a tulajdonnal rendelkező vagy a mentorprogramban részt vevő nagykorú lakóhelye, vagy ennek hiányában tartózkodási helye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 266. cikke).

- Távollévő vagy eltűnt személyek; a halál megállapítása (a polgári perrendtartás 267. cikke)

Az öröklésre vonatkozó ügyekben az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság illetékes (a polgári perrendtartás 268. cikkének (1) bekezdése).

A távollévő vagy eltűnt személyekre vonatkozó ügyekben a távollévő vagy eltűnt személy által elhagyott lakóhely szerinti bíróság illetékes. A halál megállapítása tekintetében a hágai járásbíróság illetékes (a polgári perrendtartás 269. cikke). A polgári perrendtartás 269. cikke tehát biztonsgági hálóként szolgál.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A polgári perrendtartás 108. cikke szerint a felek írásban kiköthetik valamely bíróság illetékességét. Az illetékességi kikötés csak olyan jogviszonyokban alkalmazható, amelyekről a felek szabadon dönthetnek. Ennek megfelelően a közrendre vonatkozó esetekben nem lehetséges illetékességi kikötést tenni. Az ilyen ügyek közé tartoznak például egyes családjogi, csődre és a kifizetések felfüggesztésére vonatkozó esetek. Az aljárásbírósági ügyekben korlátozottan lehet illetékességi kikötést tenni. Nincs lehetőség illetékességi kikötésre például a 25 000 EUR-t nem meghaladó követelések tekintetében (függetlenül a követelés jellegétől).

Főszabály szerint az illetékességi kikötés alapján illetékes bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. A felek kifejezett megegyezésükkel eltekinthetnek a kizárólagos illetékességtől.

A házasság felbontására irányuló ügyekben (házasság felbontása, különválás, bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése, a házasság különválást követő felbontása) a polgári perrendtartás 270. cikkének (2) bekezdésében szereplő különös szabályt kell alkalmazni. E cikk szerint az illetékességgel nem rendelkező bíróság általánosságban átteszi az ügyet az illetékes bírósághoz. A polgári perrendtartás 270. cikkének (2) bekezdése szerint erre akkor kerül sor, ha a házasság felbontására vonatkozó ügyben az alperes (az a házastárs, akivel szemben az eljárást megindítják) kifogást emel a bíróság illetékessége tekintetében. Az illetékesség hallgatólagos kikötésére akkor van lehetőség, ha az érintett felek megjelennek a bíróságon és nem hivatkoznak az illetékesség hiányára, vagy ha a másik házastárs távol marad.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A holland eljárásjog értelmében nincsenek különbíróságok.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 12/09/2018

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [PL](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Lengyelországban a polgári ügyeket – a különbíróságok hatáskörébe tartozó ügyek kivételével – rendes bíróságok (*sądy powszechne*) és a Legfelsőbb Bíróság (*Sąd Najwyższy*) tárgyalja (lásd: Az igazságszolgáltatási rendszerek a tagállamokban – Lengyelország).

A bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó szabályokat a polgári perrendtartás (PP, *Kodeks Postępowania Cywilnego*) 16–18. cikkei és 27–46. cikkei tartalmazzák.

A kerületi bíróságokon (*sądy rejonowe*) a polgári ügyeket a következő felosztás szerint tárgyalják:

Polgári jog;

Gyermek- és családjog (családjogi bíróságok, *sądy rodzinne*) – a családjogi és gyámsággal kapcsolatos ügyekben; a kiskorúak erkölcsi veszélyeztetésére és az általuk elkövetett büntetendő cselekményekre vonatkozó ügyek; az alkohol-, drog- vagy pszichotróp anyagok függőinek kezelésére vonatkozó ügyek; illetve azok az ügyek, amelyeket más jogszabály a gyámsági bíróság hatáskörébe utal;

Munkaügy és társadalombiztosítás (munkaügyi bíróságok, *sądy pracy*) – a munkajogi és társadalombiztosítási ügyek kezelésére;

Kereskedelem (kereskedelmi bíróságok, *sądy gospodarcze*) a gazdasági társaságok egymás közötti üzleti tevékenységére vonatkozó, kereskedelmi jogi vagy polgári jogi jellegű jogviták; társasági vagy társulási jogviszonyokra vonatkozó ügyek; a gazdasági társaságok igazgatótanácsának tagjaival szemben lefolytatott, az igazgatótanács tagjai által a nemzeti bírósági nyilvántartáshoz benyújtott hamis nyilatkozatokra vonatkozó ügyek; a gazdasági társaságokkal szemben lefolytatott, a környezetszennyezés megszüntetésére irányuló ügyek; valamint a csődeljárások;

Ingatlan-nyilvántartás – az ingatlan-nyilvántartások vezetése és az ingatlan-nyilvántartásra vonatkozó egyéb polgári ügyek;

Lengyelországban a regionális bíróságok (*sądy okręgowe*) – az ingatlan-nyilvántartási, valamint a gyermek- és családjogi tanácsok kivételével – ennek megfelelő kollégiumokra oszlanak. Lengyelországban a regionális bíróságokon belül polgári

családjogi tanácsok működnek, amelyek különösen a házasság felbontására, a különválásra és a különválás megszüntetésére, a házasság érvénytelenítésére, a házasság létének megállapítására, illetve a külföldi bíróságok családjogi ítéleteinek végrehajthatóságának kimondására vonatkozó ügyekben járnak el.

Emellett a varsói regionális bíróság további, tanácsként működő szervezeti egységekre bomlik:

verseny- és fogyasztóvédelmi bíróság (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), amelynek hatásköre kiterjed a monopolisztikus gyakorlatok megelőzésére és az energiaszabályozásra vonatkozó ügyekre;

közösségi védjegyek és formatervezési minták bírósága (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), amely a formatervezési mintákkal és a védjegyekkel kapcsolatos jogsértésekre, a jogsértésekkel fenyegető helyzetekre vagy a jogsértések hiányára, a Közösségi formatervezési minták érvénytelenségére, a védjegyek elévülésére vagy érvénytelenségére, valamint a védjegyek megsértésének hatásaira vonatkozó ügyeket tárgyalja.

Emellett 2010. január 1-jén a lublini kerületi bíróságot hatalmazták fel a más illetékes bíróság hatálya alá tartozó, idézésre megindult elektronikus eljárások tárgyalására.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Főszabály szerint a polgári ügyek első fokon a kerületi bíróságok hatáskörébe tartoznak. A **kerületi bíróságok** rendelkeznek hatáskörrel minden olyan ügyben, amelyet jogszabály (a PP 16. és 507. cikkei) nem utal a regionális bíróságok hatáskörébe.

Első fokon a **regionális bíróságok** rendelkeznek hatáskörrel a PP 17. cikkében felsorolt esetekben, amelyek:

- 1) nem tulajdonjogi igények és az ezekkel együtt érvényesített tulajdonjogi követelések, kivéve [a gyermek származását megállapító vagy vitató ügyek, az apaság elismerésének törlésére vonatkozó ügyek és az örökbefogadás megsemmisítése](#);
- 2) a [szerzői jog védelmére](#) és a szomszédos jogok védelmére irányuló, valamint a [találmányokkal, használati mintákkal, formatervezési mintákkal, védjegyekkel, földrajzi árujelzőkkel és integrált áramkörök topográfiájával](#) kapcsolatos és az egyéb immateriális tulajdonjogok védelmével kapcsolatos ügyek;
- 3) a [sajtótörvényen](#) alapuló követelések;
- 4) azok a tulajdonjogi ügyek, amelyekben az eljárás tárgyának értéke meghaladja a 75 000 PLN-t, kivéve a [tartási ügyeket](#), a [birtokháborítási ügyeket](#), a házastársak [vagyonközösségének szétválasztására irányuló ügyeket](#), az [ingatlan-nyilvántartás tartalmának a valós jogi helyzethez való kiigazítására irányuló ügyeket](#), valamint a [fizetési felszólításra indult elektronikus eljárásokat](#);
- 5) a gazdasági társaság felosztására irányuló, határozat helyett meghozott ítéletek;
- 6) a jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező, de jogszabály által jogi személyiséggel felruházott szervezeti egységek ügyvezető testületei által hozott határozatok visszavonására, megsemmisítésére vagy meghozatalára irányuló ügyek;
- 7) a tisztességtelen verseny megelőzésére vagy megszüntetésére irányuló ügyek;
- 8) a [jogellenes jogerős bírósági határozatok meghozatalával okozott károkért](#) való kártérítés.

Emellett a **regionális bíróságok** hatáskörébe tartoznak például:

- 1) a képességcsökkenési ügyek;
- 2) az állami tulajdonban lévő vállalkozások működésével kapcsolatos jogviták feloldására vonatkozó ügyek: a vállalkozás testülete és a vállalkozás igazgatója, a vállalkozás ügyvezető szervei és alapító szervei, valamint az ügyvezető szervei és a vállalkozás felett felügyeleti jogot gyakorló szervei közötti jogviták;
- 3) a külföldi bíróságok ítéleteinek elismerése és végrehajthatóvá nyilvánítása (a PP 1148.¹ és 1151.¹ cikkei).

A tulajdonjogokkal kapcsolatos ügyekben a kérelmezőnek a kérelemben meg kell jelölnie a pertárgy értékét, kivéve, ha a per tárgya egy adott pénzösszeg.

A pénzkövetelésekkel kapcsolatos ügyekben – akkor is, ha a pénzkövetelés egy másik követeléshez képest másodlagos az ügyben – a megjelölt összeg minősül a pertárgy értékének.

Más vagyoni ügyekben a felperes a PP 20–24. cikkei szerint a keresetlevélben szereplő pénzösszeg meghatározásával köteles kijelölni a pertárgy értékét.

2.1 Léteznek-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Lásd a 2. pontot.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

A lengyel polgári perrendtartás a bíróságok négyfajta illetékességét különbözteti meg: általános (27–30. cikk), párhuzamos (31–37. cikk), kizárólagos (38–42. cikk) és különös (43–46. cikk).

A területi illetékességet a 2.2.1–2.2.3. pontok írják le.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Általános területi illetékesség

A kereseteket az alperes lakóhelye szerint illetékességgel rendelkező első fokú bírósághoz kell benyújtani (a PP 27. cikke).

A polgári törvénykönyv 25. cikke szerint a természetes személy lakóhelye az a település, amelyben e személy a hosszú távú tartózkodás szándékával él. Amennyiben az alperes lakóhelye nem Lengyelországban található, az általános illetékességet tartózkodási helye alapján kell megállapítani, amennyiben pedig ez nem ismert vagy Lengyelországon kívül található, az eljárást az alperes legutolsó lengyelországi állandó lakóhelye szerinti bíróságon kell megindítani.

Az Államkincstárral szembeni kereseteket a jogvitában érintett szervezeti egység bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Amennyiben az Államkincstárt a Lengyel Köztársaság Tanácsa (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*) képviseli, a keresetet a Tanács jogvitában érintett szervezeti egységéért felelős fióktelepének bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Más jogi személyekkel és természetes személynek nem minősülő szervezetekkel szembeni kereseteket azok bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a PP 30. cikke).

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Lásd a 2.2.2.1. pontot.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A **párhuzamos** illetékesség lehetővé teszi a felperes számára, hogy bizonyos esetekben ő válassza meg a bíróságot. A felperes ezt követően az általános illetékességgel rendelkező vagy a PP 32–371. cikkeiben meghatározott másik bírósághoz nyújthatja be kérelmét.

Párhuzamos illetékesség érvényesül a következő esetekben:

- tartási követelések, gyermek származásának megállapítása és az ezzel kapcsolatos követelések – a kereseteket a jogosult személy lakóhelye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani;
- az üzleti vállalkozással szembeni tulajdoni követeléseket ahhoz a bírósághoz lehet benyújtani, amely a vállalkozás székhelye vagy fióktelepe szerint illetékes, ha a követelés a vállalkozás székhelyének vagy fióktelepének tevékenységére vonatkozik. Ez nem vonatkozik azonban azokra az ügyekre, amelyekben a jogszabály szerint az Államkincstár tanácsa képviseli az Államkincstárt;
- a megállapodás létrejöttének megállapítására, a megállapodás teljesítésére, megszüntetésére vagy érvénytelenítésére, valamint a megállapodás nem teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből származó károokra vonatkozó követelések – ilyen esetekben a keresetet a jogvita alapját képező megállapodás teljesítésének helye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani; kétség esetén a megállapodás teljesítésének helyét okirattal kell igazolni;
- a jogellenes károkozásra vonatkozó követelések – a keresetet a károkozás helye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani;
- az ügy viteléért járó pénzüsszeg megfizetésére irányuló követelések – a keresetet ahhoz a bírósághoz lehet benyújtani, amely illetékességgel rendelkezik ott, ahol a jogi képviselő az ügy vitelét teljesítette;
- az ingatlan bérletére (*najem* vagy *dzierżawa*) vonatkozó követelések – a keresetet az ingatlan fekvése szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani;
- a saját váltó vagy csekk kötelezettjével szembeni követelések – a keresetet a kifizetés helye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani. Ha a saját váltó vagy csekk több felet kötelez, azokkal szemben együttesen is lehet eljárást indítani a

kifizetés helye szerint illetékes, illetve a saját váltó vagy csekk elfogadója vagy kibocsátója szerint általános illetékességgel rendelkező bíróságnál;

- munkajogi követelések – a keresetet aszerint a hely szerint illetékességgel rendelkező bírósághoz lehet benyújtani, ahol a munkavégzés történik, történt vagy ahol annak történnie kellett volna, vagy a munkáltató telephelye szerint illetékességgel rendelkező bírósághoz (a PP 461. cikkének 1. §-a).

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A **kizárólagos illetékesség** azt jelenti, hogy az ügyet a polgári perrendtartásban meghatározott bíróságnak kell tárgyalnia.

Kizárólagos illetékesség érvényesül a következő helyzetekben:

- az ingatlan tulajdonára vagy az ingatlanon fennálló más dologi jogokra, valamint az ingatlan birtoklására vonatkozó követelések – a keresetet kizárólag az ingatlan fekvése szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani; amennyiben az eljárás tárgya földterületen fennálló szolgalmat, az illetékesség megállapítása a megterhelt ingatlan fekvése szerint történik;
- öröklésre, kötelesrészre, hagyományra, elrendelésre vagy más végrendeleti intézkedésre vonatkozó követelések – a keresetet kizárólag az örökhagyó utolsó szokásos tartózkodási helye szerint illetékes bírósághoz, és, ha az örökhagyó Lengyelország területén található szokásos tartózkodási helyét nem lehet megállapítani, az örökség vagy annak egy részének helye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani;
- a szövetkezeti, partnerségi, cégekben vagy egyesületekben való tagságra vonatkozó követelések – a kereseteket kizárólag a bejegyzett székhely szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani;
- a házassági követelések – a kereseteket kizárólag a házastársak utolsó közös lakóhelye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani, ha legalább egyikük továbbra is e bíróság illetékességi területén él, vagy ott van szokásos tartózkodási helye. Ilyen jogalap hiányában a kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróság az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság, annak hiányában pedig a felperes lakóhelye szerint illetékes bíróság;
- a szülő-gyermek és örökbefogadó-örökbefogadott közötti kapcsolatra vonatkozó követelések – a kereseteket kizárólag a felperes lakóhelye szerint illetékes bírósághoz lehet benyújtani, feltéve, hogy a kereset általános illetékességi rendelkezések szerinti benyújtásának nincs jogalapja.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A **különös illetékesség** azt jelenti, hogy a különös jogszabályokban meghatározott esetekben a bíróság illetékességére a főszabálytól eltérő meghatározás vonatkozhat:

A bíróság megválasztásának joga a felperest illeti.

Amennyiben több bíróság illetékessége is megalapozott, vagy a keresetet több féllel szemben nyújtották be, amelyek tekintetében az általános illetékességre vonatkozó jogszabályok szerint több bíróság is illetékes. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha a bíróság illetékességét megalapozó ingatlan több bíróság illetékességi területén fekszik.

A bíróság megválasztásának joga megállapodás vagy közös kérelem esetén mindkét felet megilleti.

A felek írásban megegyezhetnek arról, hogy a már folyamatban lévő ügyet vagy a konkrét jogviszonyból esetlegesen később származó ügyeket első fokon olyan bíróság előtt rendezik, amely a törvény szerint nem rendelkezik illetékességgel. E bíróság ilyen esetben kizárólagos illetékességgel rendelkezik, kivéve, ha a felek ettől eltérően állapodtak meg, vagy, ha a felperes fizetési felszólítás alapján induló elektronikus eljárásban nyújtotta be a keresetlevelet. A felek emellett írásbeli megállapodásukkal korlátozhatják a felperes bíróságválasztási jogát az ilyen viták esetén.

A felek azonban nem változtathatnak a kizárólagos illetékességen.

A bíróságok illetékességéről szóló megállapodásokat írásban kell megkötöni. A felek erről anyagi jogi megállapodás részeként (illetékességi záradék) vagy külön megállapodásban rendelkezhetnek.

A munkajogi és társadalombiztosítási ügyekben az illetékes bíróság pergazdaságossági okokból a felek közös kérelmére átteheti az ügyet egy munkajoggal és társadalombiztosítási ügyekkel foglalkozó másik, egyenrangú bírósághoz.

Az illetékes bíróságot felsőbb szintű bíróság vagy a Legfelsőbb Bíróság jelöli ki.

Ha az illetékes bíróság valamely akadály miatt nem tudja tárgyalni az ügyet vagy nem képes más intézkedések meghozatalára, a felsőbb fokú bíróság jelöli ki másik eljáró bíróságot. E kijelölés oka kizárólag az ügy tárgyalásának akadályai lehet, pl. a bíróság kizárása vagy elháríthatatlan külső ok.

A Legfelsőbb Bíróság köteles kijelölni azt a bíróságot, amelyhez a keresetet be kell nyújtani, ha a perrendtartás szabályai szerint az ügy körülményei alapján nem lehet meghatározni az illetékességet (a PP. 45. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A különös hatáskörű bíróságok a közigazgatási bíróságok (*sądy administracyjne*), valamint a katonai bíróságok (*sądy wojskowe*).

A katonai bíróságok működését az 1997. augusztus 21-i katonai törvényszéki (szervezeti felépítési) törvény szabályozza. E bíróságok általában a lengyel fegyveres erőkre vonatkozó büntetőjogi ügyekben járnak el. Egyéb ügyet csak törvény utalhat a hatáskörükbe.

A közigazgatási bíróságok munkáját a közigazgatási bírósági szervezetről szóló 2002. július 25-i törvény szabályozza. A közigazgatási bíróságok a közigazgatási szervek tevékenységének nyomon követésével, valamint a helyi önkormányzati szervek és a kormányzati igazgatási szervek közötti hatáskörre és illetékességre vonatkozó viták feloldásával vesznek részt az igazságszolgáltatásban. Előfordulhat, hogy kivételes esetben a közigazgatási bíróság a közjogi hatóságok tevékenységének felügyeletére irányuló feladatai keretein belül polgári ügyben hoz döntést.

Kapcsolódó linkek

Igazságügyi Minisztérium

<https://www.ms.gov.pl/en/about-the-ministry-of-justice/>

A lengyelországi rendes bíróságok listája (címek)

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 12/06/2018

Hatáskör és illetékesség - Románia

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
 - 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
 - 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?
-

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Romániában a rendes bíróságok mellett egyes ügyek tekintetében a jogvita rendezésére külön kollégiumok és panelek működnek.

Az igazságszolgáltatás szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény szerint a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) 4 kollégiumra – Polgári Kollégium I, Polgári Kollégium II, Büntető Kollégium, Közigazgatási és Adóügyi Kollégium – a kilenc bíróból álló tanácsra és vegyes kollégiumokra osztható fel, amelyek mindegyike saját hatáskörrel rendelkezik. A fellebbviteli bíróságokon, a törvényszékeken és indokolt esetben a járásbíróságokon belül külön kollégiumok vagy panelek járnak el a polgári ügyekben, a büntető ügyekben, a gyermekeket érintő és családjogi ügyekben, a közigazgatási és adójogi ügyekben, a munkajogi, a társadalombiztosításra, a vállalkozásokra, a cégnyilvántartásra, a fizetésképtelenségre, a tisztességtelen versenyre vonatkozó, valamint a tengerjogi és folyami hajózási ügyekben. Különös hatáskörű bíróságokat indokolt esetben a fenti ügyek kezelésének céljából lehet létrehozni.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A polgári perrendtartás szabályozza a polgári ügyekre vonatkozó általános eljárást. A perrendtartás rendelkezései jogszabály ellenkező rendelkezésének hiányában a többi eljárásra is alkalmazandóak.

A polgári perrendtartás 94–97. cikkei határozzák meg a polgári bíróságok hatáskörét.

A járásbíróságok mint *első fokon eljáró bíróságok* tárgyalják a következő olyan kereseteket, amelyeknek tárgya pénzben (nem) mérhető:

- azok a keresetek, amelyek a *polgári törvénykönyv szerint a családjogi bíróságok hatáskörébe tartoznak*;
- a családi állapotok nyilvántartásaiba való feljegyzésekre vonatkozó keresetek;
- a több emeletes épületek/lakóházak/különböző személyek tulajdonában álló terek nyilvántartásba vételére és a lakástulajdonosok szövetségének más természetes vagy jogi személyekkel kapcsolatos jogviszonyára vonatkozó kérelmek;
- kilakoltatási kérelmek;
- a közös falakra és árkokra, az épületek közti területekre és növényzetre, szolgálmi jogokra, terhekre, vagy a tulajdonjog egyéb korlátaira vonatkozó kérelmek;
- a határmódosításra és a határkijelölésre vonatkozó kérelmek;
- birtokvédelmi kérelmek;
- az olyan cselekvési vagy tartózkodási kötelezettségekre vonatkozó kérelmek, amelyek értéke nem fejezhető ki pénzben;
- a bírósági felosztásra vonatkozó kérelmek, azok értékétől függetlenül;
- egyéb, pénzben kifejezhető értékű kérelmek, amelyek értéke 200 000 RON vagy annál alacsonyabb, függetlenül a felek jogképességétől;

A járásbíróságok tárgyalják az illetékes közigazgatási szervek és egyéb testületek határozataival szembeni fellebbezéseket. A járásbíróságok tárgyalnak emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A törvényszékek járnak el:

- *első fokon eljáró bíróságként* minden olyan kérelem tekintetében, amelyet jogszabály nem utal más bíróságok hatáskörébe;
- fellebbviteli bíróságként az első fokon eljáró bírák által hozott ítéletek elleni fellebbezések tekintetében;
- felülvizsgálati bíróságként a jogszabályban meghatározott esetek tekintetében;
- emellett minden olyan kereset tekintetében, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A fellebbviteli bíróságok tárgyalják:

- első fokon eljáró bíróságként a közigazgatási és adóügyi jogvitákra vonatkozó kérelmeket;
- fellebbviteli bíróságként az első fokon eljáró bírák által hozott ítéletek elleni fellebbezéseket;
- felülvizsgálati bíróságként a jogszabályban meghatározott eseteket;
- emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék a következő ügyeket tárgyalja:

- fellebbviteli bíróságok határozatai és más határozatok elleni fellebbezéseket a törvényben előírt esetekben;
- a jogrend érdekében tett felülvizsgálatokat;
- a korábbi ítéletekkel kapcsolatos, egyes jogi kérdések pontosítására irányuló kérelmeket;
- emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörébe utal;

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A román polgári igazságszolgáltatási rendszer alacsonyabb és magasabb fokú bíróságokat különböztet meg, és a különböző szintű bíróságok funkcióbeli (ellátandó feladatok) és eljárási kritériumok szerint felosztott eltérő hatáskörrel rendelkeznek (érték, a jogvita tárgya vagy jellege).

A polgári perrendtartás hatásköri változtatásokat vezetett be, és hatáskörrel ruházta fel a törvényszékeket az ügyek első fokon történő érdemi tárgyalására. A járásbíróságok hatásköre a kisebb és/vagy kevésbé összetett követelések tárgyalására terjed ki, amelyek a gyakorlatban igen sokszor fordulnak elő.

A fellebbviteli bíróságok hatásköre elsősorban a fellebbezések tárgyalására terjed ki, míg a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék a felülvizsgálatok ügyében eljáró rendes bíróság, amely nemzeti szinten biztosítja a jogszabályok egységes értelmezését és alkalmazását.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A román polgári igazságszolgáltatási rendszer illetékességére vonatkozó szabályait a polgári perrendtartás 107. és azt követő cikkei határozzák meg.

Főszabály szerint az alperes lakóhelye vagy székhelye szerinti bírósághoz kell benyújtani a keresetet.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az illetékesség tekintetében különös szabályok is érvényesülnek, például:

- amennyiben az alperes lakóhelye/székhelye nem ismert, a keresetet az alperes tartózkodási helye/képviselési irodája szerinti bíróságon, ha pedig ez sem ismert, a felperes lakóhelye/székhelye/tartózkodási helye/képviselési irodája szerinti bíróságon kell benyújtani;
- a magánjogi jogi személyekkel szembeni keresetet az azok jogi személyiséggel nem rendelkező leányvállalata szerinti bíróságon is be lehet nyújtani;
- az egyesülettel, gazdasági társasággal vagy más, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalannyal szembeni kereseteket az azok vezetésével vagy igazgatásával a tagok által megbízott személy szerint illetékességgel rendelkező bíróságon is be lehet nyújtani; ilyen személy hiányában az érintett szervezett bármelyik tagjára tekintettel illetékes bíróságon be lehet nyújtani a keresetet;
- az állammal, kormányzati vagy önkormányzati szervekkel és intézményekkel, valamint más közjogi jogi személyekkel szembeni kereseteket a felperes lakóhelye/székhelye szerinti vagy az alperes hivatala szerinti bíróságon lehet benyújtani.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A román polgári perrendtartás határozza meg a vagylagos illetékesség szabályait (113–115. cikk). Ezek szerint a következő bíróságok szintén rendelkeznek illetékességgel:

- a felperes lakóhelye szerinti bíróság (származás megállapítására vonatkozó keresetek);
- a jogosult lakóhelye szerinti bíróság (tartási kötelezettségek);

- a szerződéses kötelezettség megállapodásban meghatározott helye szerinti bíróság;
- az ingatlan fekvése szerinti bíróság (bérlet, ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés/igazolás/kijavítás);
- az indulás/érkezés helye szerinti bíróság (szállítási megállapodások);
- a kifizetés helye szerinti bíróság (váltók, csekkek, saját váltók vagy más értékpapírok);
- a fogyasztó tartózkodási helye szerinti bíróság (a fogyasztók és vállalkozások közti megállapodásokból származó károokra irányuló kártérítés);
- a jogellenes károkozás vagy a jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekmény helye, illetve a kár bekövetkezettének helye szerinti bíróság az ilyen ügyekből származó követelések tekintetében.

Amennyiben az alperes a tartózkodási helyén kívüli helyen rendszeresen üzleti tevékenységet/mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari vagy ezekhez hasonló tevékenységet végez, az e tevékenységből származó követelésekre vagy e helyen végzett tevékenységből származó követelésekre vonatkozó keresetet a tevékenység végzésének a helye szerinti bírósághoz is be lehet nyújtani.

Biztosítási ügyek tekintetében a kártérítésre vonatkozó keresetet annál a bíróságnál is be lehet nyújtani, amelynek illetékességi területén a biztosított személy lakóhelye vagy hivatala vagy a biztosított értékek találhatóak, illetve ahol a biztosítási kockázat bekövetkezett.

Az illetékesség megállapodásban történő kikötése semmis, ha azt a kártérítési igény keletkezése előtt teszik, míg a kötelező polgári felelősségbiztosítás tekintetében a kárt elszenvedett harmadik fél a lakóhelye/székhelye szerinti bíróságnál is indíthat közvetlen eljárást.

A védett személy lakóhelye/tartózkodási helye szerinti bíróság dönt az illetékességről azoknak a természetes személyeknek a védelmére vonatkozó keresetek tekintetében, akikre nézve a polgári törvénykönyv szerint a családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel. Az (ingatlanra vonatkozó) jogi aktusok megkötésének családjogi bíróság általi engedélyezésére irányuló kérelmek tekintetében az ingatlan fekvése szerinti bíróság is illetékes. Ez esetben az ítéletet meghozó családjogi bíróság megküldi az ítélet másolatát a védett személy lakóhelye/tartózkodási helye szerinti családjogi bíróságnak.

A házasság felbontására irányuló kereset ügyében az a járásbíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található. Amennyiben a házastársaknak nincs közös lakóhelye, vagy, amennyiben egyikük sem azon a helyen él, amelyre nézve a járásbíróság illetékes és ahol a közös lakóhely található, az alperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben az alperes nem Románia területén él és a román bíróságok rendelkeznek joghatósággal, a felperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben sem a felperes, sem az alperes nem Románia területén élnek, a felek megállapodhatnak, hogy a házasság felbontására irányuló keresetüket bármely román járásbírósághoz benyújthatják. Ilyen megállapodás hiányában a házasság felbontására irányuló keresetet a bukaresti járásbíróság 5. kerületénél kell benyújtani (a polgári perrendtartás 914. cikke).

Az egyedi munkaügyi jogviták feloldására irányuló kereseteket a felperes lakóhelye/munkavégzésének helye szerinti törvényszéken kell benyújtani (az 53/2003. sz. törvény – a Munka Törvénykönyve, 269. cikk).

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok a polgári perrendtartás 117–121. cikkeiben találhatók. Ezek szerint:

- az ingatlanjogokra vonatkozó kereseteket kizárólag az ingatlan fekvése szerinti bírósághoz lehet benyújtani. Amennyiben az ingatlan több bíróság illetékességi területén fekszik, a keresetet az alperes lakóhelye/tartózkodási helye szerinti bíróságon kell benyújtani, ha e bíróság egyike az illetékes bíróságoknak, ennek hiányában pedig bármely bírósághoz, amelynek területén az ingatlan fekszik. E rendelkezések vonatkoznak a birtokvédelmi keresetekre, a határkijelölésre vonatkozó keresetekre, az ingatlanjogok korlátozására vonatkozó keresetekre, valamint az ingatlan bírósági szétválasztására vonatkozó keresetekre, ha az osztatlan közös tulajdon nem öröklésből származik;
- öröklési ügyekben az osztatlan közös tulajdon szétválasztásáig az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel a következő keresetekre:
 - a végrendeleti rendelkezések érvényessége vagy végrehajtása;
 - az öröklés, annak költségei és az örökösök esetleges egymás elleni követeléseinek költségei;
 - az elhunyt hagyományosai vagy hitelezői által valamelyik örökös vagy a végrendeletet végrehajtó személy elleni keresetei;
- a gazdasági társaságokra vonatkozó keresetek tekintetében a felszámolási/nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás befejezéséig az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén a vállalkozás székhelye található;

- az alperes hivatala szerinti törvényszék kizárólagos illetékességgel rendelkezik a fizetésektelenség/hitelezői megállapodások tekintetében;
- a kereskedők fogyasztókkal szemben benyújtott kérelmei tekintetében a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek írásban, vagy folyamatban lévő jogviták esetén a bíróság előtti szóbeli megállapodásban megegyezhetnek, hogy a tulajdonaikra és egyéb jogaikra vonatkozó ügyeket az illetékességgel rendelkező bíróság helyett más bíróság tárgyalja, kivéve, ha a bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. A fogyasztói jogok védelmére vonatkozó és jogszabályban meghatározott egyéb ügyekben a felek kizárólag a kártérítési igény felmerülését követően tehetnek illetékességi kikötést, az ezzel ellentétes megállapodások semmisek (a polgári perrendtartás 126. cikke).

A járulékos, kiegészítő és eseti kérelmeket annál a bíróságnál kell benyújtani, amely a főkövetelés tekintetében illetékes, akkor is, ha azok egyébként más bíróság hatáskörébe vagy illetékessége alá tartoznak, kivéve a fizetésektelenségre vagy a hitelezői megállapodásra vonatkozó kereseteket. E rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha jogszabály határozza meg valamely különös kollégium vagy panel főkövetelésre vonatkozó illetékességét. Amennyiben a bíróság a felek egyike tekintetében kizárólagos illetékességgel rendelkezik, e bíróság minden félre vonatkozóan kizárólagos illetékességgel rendelkezik (a polgári perrendtartás 123. cikke).

Emellett a polgári perrendtartás 124. cikke szerint a főkövetelés tekintetében illetékes bíróság jár el a védelmek és kivételek ügyében is, kivéve a más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó előzetes kérdéseket, az eljárási kérdések tekintetében pedig az a bíróság jár el, amely előtt azok felmerültek.

A bíróságok eljárási jogosultságának általános hiányára mind a felek, mind a bíró az eljárás bármely szakaszában hivatkozhatnak. A hatáskör hiányára és az illetékesség közjogi jellegű hiányára való hivatkozást azon az első fokú tárgyaláson kell megtenni, amelyre a feleket megfelelően beidézték, az illetékesség magánjogi jellegű hiányára pedig kizárólag az alperes hivatkozhat védekezésében, vagy ha a védekezés nem kötelező, akkor legkésőbb azon az első fokú tárgyaláson, amelyre a feleket megfelelően beidézték. Amennyiben az illetékesség hiánya nem közjogi jellegű, az illetékességgel nem rendelkező bírósághoz keresetet benyújtó fél nem kérelmezheti az illetékesség hiányának megállapítását (az új polgári perrendtartás 130. cikke).

A határon átnyúló elemmel rendelkező polgári jogvitákban a felek számára a román jog szerint szabadon biztosított jogok tekintetében, ha a felek érvényesen megállapodtak, hogy e jogokra vonatkozó jogviták esetén a román bíróságok rendelkeznek joghatósággal, kizárólag a román joghatóságok járhatnak el az ügyben. Jogszabály ellenkező rendelkezésének hiányában a kereset elbírálására az a román bíróság jogosult, amely elé az alperest beidézték, ha az alperes a bíróságon megjelenik és az ügyben érdemben védekezik anélkül, hogy legkésőbb az első fokon eljáró bíróság által lefolytatott vizsgálati szakasz végéig kifogásolná a bíróság hatáskörét vagy illetékességét. A fenti két esetben a román bíróságok elutasíthatják a keresetet, ha az ügy összes körülménye alapján egyértelmű, hogy a jogvita semmilyen szempontból nem kapcsolódik szorosan Romániához (az új polgári perrendtartás 1066. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Lásd az 1., 2., 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2. kérdésekre adott válaszokat.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 13/06/2018

Hatáskör és illetékesség - Szlovénia

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [sl](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható: [en](#).

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A követelésekkel kapcsolatos polgári jogi jogviták Szlovéniában első fokon a helyi bíróságok (*okrajna sodišča*) és a kerületi bíróságok (*okrožna sodišča*) hatáskörébe tartoznak. Ezek a bíróságok jogosultak minden tipikus polgári jogi ügy és jogvita (kártérítési, vagyoni, családjogi stb. jogviták) elbírálására. A helyi és a kerületi bíróságok hatáskörének elhatárolásával az alábbiakban foglalkozunk.

Ezzel szemben a gazdasági ügyek megtárgyalására és elbírálására első fokon csak a kerületi bíróságok jogosultak. Gazdasági jogviták azok a polgári jogi jogviták, amelyekben mindegyik fél gazdasági társaság, intézmény (a közintézményeket is ideértve), szövetkezet, az állam vagy helyi önkormányzat. Gazdasági jogvita emellett az egyrésztől egy vagy több egyéni vállalkozó, másrésztől valamely gazdasági társaság, intézmény (a közintézményeket is ideértve), szövetkezet, az állam vagy helyi önkormányzat közötti, az egyéni vállalkozók jövedelemszerző tevékenységéből eredő jogviszonnal kapcsolatos jogvita.

A törvény szerint a munkajogi viták a munkaügyi bíróságok (*delovna sodišča*) és a társadalombiztosítási bíróságok (*Sociálna sodišča*) hatáskörébe tartoznak, még akkor is, ha az ügy polgári jogi jogvitát is magában foglal. A munkaügyi viták tárgyát a munkáltató és a munkavállaló közötti munkaviszony, valamint az abból fakadó jogok és kötelezettségek megsértése képezi. A munkaügyi bíróság hatáskörébe tartoznak az egyedi munkaügyi viták (munkaviszonyból fakadó jogviták és e jogviszonyokkal kapcsolatos tulajdonjogi jogviták), a kollektív munkaügyi viták (olyan jogviták, ahol az egyik fél általában szakszervezet vagy a munkavállalói képviselő más intézményesült formája), a sztrájkok jogszerűségére vonatkozó jogviták és a vállalatvezetésben való munkavállalói részvételhez fűződő – a szlovén jogszabályok által biztosított – munkavállalói jogokkal kapcsolatos jogviták. A társadalombiztosítási bíróságok határoznak a megváltozott munkaképességgel, a nyugdíjbiztosítással, az egészségbiztosítással és a munkanélküliségi biztosítással kapcsolatos jogokról, továbbá a családi és szociális juttatásokhoz fűződő jogokról.

Mivel a hatáskör kérdése csak akkor merül fel, ha a keresetet vagy kérelmet már benyújtották a bírósághoz (mielőtt a bíróság az ügyet érdemben megtárgyalja és határozatot hoz, először megállapítja, van-e az ügyben hatásköre), a sürgősségi kérelem elkerülése érdekében ajánlatos először ügyvéddel konzultálni. A bíróságnak az általa folytatott eljárásokban mindig ügyelnie kell saját hatáskörének kérdésére, és meg kell győződnie arról, hogy az adott ügyben nem valamely más (pl. közigazgatási) szerv rendelkezik-e hatáskörrel. Utóbbi esetben a bíróságnak el kell utasítania a felperes keresetét, ami az érintett fél számára felesleges idővesztéssel és megnövekedett költségekkel jár.

A bíróságok szervezetére, földrajzi elhelyezkedésére és hatáskörére vonatkozó információk megtalálhatók a Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) hivatalos honlapján: <http://www.sodisce.si>.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Keresetet a Szlovén Köztársaságban bármely bírósághoz be lehet nyújtani, de a keresetet benyújtó személynek meg kell győződnie arról, hogy az ügyben az adott bíróság rendelkezik-e hatáskörrel (azaz jogosult-e eljárni az adott ügy tárgyára tekintettel) és illetékességgel. Az összes szlovéniai helyi és kerületi bíróságra vonatkozó alapvető információk (például a bíróságok címe) megtalálhatók a Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának honlapján: <http://www.sodisce.si/>.

Szlovéniában első fokon a helyi és kerületi bíróságok között oszlik meg a bírósági hatáskör, vagyis a bíróság azon lehetősége, hogy valamely peres fél keresetével kapcsolatban határozzon. A következő két körülmény segít annak eldöntésében, hogy mely bíróság határozhat egy adott ügyben: a követelés értéke (a jogvita tárgya), valamint a vitás jogviszony jogalapja (a jogvita tartalma és tárgya).

Az általános szabály az, hogy a kerületi bíróság határoz a fontosabb jogvitákban, vagyis ha a jogvita tárgya nagy értékű, ha a jogvita jelentős kihatással van valamely fél életére, vagy ha jogilag összetett ügyről van szó, mivel a bíróságok határozathozataluk során olyan jogszabályokat kötelesek alkalmazni, amelyek az összetett és érzékeny jogi kérdésekre vonatkoznak (pl. házasság felbontása, gyerektartás).

Szlovéniában négy fellebbviteli bíróság van (*višja sodišča*), amelyek másodfokon döntenek. Ezeknél a bíróságoknál nem lehet közvetlenül eljárást indítani. A fellebbviteli bíróságok határoznak a helyi és kerületi bíróságok határozatai elleni fellebbezések ügyében, valamint az illetékességi területükön működő helyi és kerületi bíróságok közötti hatásköri vitákban.

A Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bírósága rendelkezik hatáskörrel a fellebbviteli bíróság határozatai elleni jogorvoslati kérelmeket illetően, különös tekintettel a törvényesség védelmében előterjesztett kérelmekre és a felülvizsgálati kérelmekkel kapcsolatos döntésekre. Rendkívüli jogorvoslati kérelem benyújtása esetén kötelező az ügyvédi képviselő; a törvény értelmében a Legfelsőbb Bíróság előtt bizonyos eljárási cselekményeket csak képesített jogászok végezhetnek el.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Amint azt az előző pontban kifejtettük, a bíróságok hatásköre első fokon megoszlik a helyi és a kerületi bíróságok között; e két bíróság azonban nem áll szigorú hierarchikus viszonyban egymással. A bíróságok hatáskörét a törvény határozza meg, de általában elmondható, hogy a kerületi bíróságok többnyire olyan ügyeket tárgyalnak, amelyek jogi és tényállási szempontból összetettebbek.

A polgári perrendtartásról szóló törvény (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) értelmében a helyi bíróságok – amelyekből összesen 44 működik Szlovéniában – hatáskörébe a következő ügyek tartoznak:

- vagyoni jogi követelések, ha a jogvita tárgyának értéke nem haladja meg a 20 000 EUR-t;
- birtokháborítással kapcsolatos jogviták;
- szolgalmi és idegen dologbeli jogokkal kapcsolatos jogviták;
- bérleti jogviszonnnyal kapcsolatos jogviták.

A helyi bíróságok jogi segítségnyújtási ügyekben is eljárnak a más bíróságok hatáskörébe nem tartozó ügyekben, valamint a törvényben meghatározott egyéb esetekben.

Kerületi bíróságokból 11 működik Szlovéniában; ezek a következő ügyekben rendelkeznek hatáskörrel:

- vagyoni jogi követelések, ha a jogvita tárgyának értéke meghaladja a 20 000 EUR-t;
- apaság vagy anyaság vélelmének megerősítésére vagy megdöntésére irányuló jogviták;
- házassági jogviták;
- törvényes tartási kötelezettséggel kapcsolatos jogviták;
- gyermekvédelemmel és gyermekneveléssel kapcsolatos jogviták;
- a gyermek szülőkkel és más személyekkel való kapcsolattartására vonatkozó jogviták, amennyiben azokat a gyermekvédelemmel és gyermekneveléssel kapcsolatos jogvitákkal együtt tárgyalják;
- szerzői joggal kapcsolatos jogviták, valamint találmányok és védjegyek védelmével vagy használatával, illetve kereskedelmi név használatával kapcsolatos jogviták, valamint versenyjogi jogviták;
- gazdasági jogviták;

- csődeljárásból eredő jogviták.

A szellemi tulajdonnal kapcsolatos ügyekben első fokon kizárólag a Ljubljana Kerületi Bíróság jár el. A kerületi bíróságok hatáskörébe tartoznak továbbá a nemzetközi jogsegélyügyek, a külföldi bírósági határozatok elismerésével kapcsolatos eljárásokban nyújtandó jogsegéllyel kapcsolatos ügyek, valamint a törvényben meghatározott egyéb ügyek.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

Szlovéniában főszabály szerint a fentiekben említett bármely elsőfokú bírósághoz lehet keresetet benyújtani. Annak a bíróságnak, amelyhez a peres fél keresetet nyújt be, az ügy elbírálásának megkezdése előtt meg kell vizsgálnia az illetékességét. Amennyiben azt állapítja meg, hogy az adott ügyben nem rendelkezik illetékességgel, megállapíthatja illetékességének hiányát, és átadhatja az ügyet másik bíróságnak, feltéve, hogy az ellenérdekelt fél felhívja a bíróság figyelmét az illetékesség hiányára. Enélkül is köteles azonban a bíróság így eljárni, ha az ügyben más bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. Mindazonáltal van néhány, a bíróságok illetékességének meghatározására vonatkozó általános szabály, amelyet a költségek mérséklése és az eljárás lehető legrövidebb idő alatt történő lebonyolítása érdekében figyelembe kell venni.

A polgári perrendtartásról szóló törvény (ZPP) tartalmaz egy általános és egy különös illetékességi szabályt; ezt a jogvita tárgya és a peres felek határozzák meg. A részleteket az alábbi pontok tartalmazzák.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Ez a szabály előírja, hogy a természetes vagy jogi személy ellen benyújtott kereset esetében a keresetet ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amely az alperes lakóhelye vagy a jogi személy székhelye alapján illetékes. Ha az ügy külföldi természetes vagy jogi személy ellen folyik, az a bíróság rendelkezik általános illetékességgel, amelynek illetékességi területén a természetes személy szlovéniai lakóhelye vagy a jogi személy fióktelepe található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Bizonyos esetekben a polgári perrendtartásról szóló törvény (ZPP) a feleknek lehetőséget nyújt arra, hogy a keresetet a főszabály szerint általános illetékességgel rendelkező bíróság helyett egy másik bírósághoz nyújtsák be. Bizonyos esetekben (a jogvita tárgyára vagy tartalmára tekintettel) valamely fél csak ahhoz a bírósághoz nyújthat be keresetet, amely kizárólagosan jogosult az adott ügyben eljárni; ez a kizárólagos illetékesség.

Ha a kérelmező illetékességgel nem rendelkező bíróságnál nyújt be keresetet, megállapítják, hogy a bíróság nem rendelkezik illetékességgel, és az ügy átkerül egy másik – illetékes – bírósághoz, ahol az ügy úgy folytatódik, mintha ott indult volna.

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

Mint már említettük, bizonyos esetekben két bíróság egyidejűleg rendelkezhet illetékességgel. Ez esetben a peres fél eldöntheti, hogy melyik bíróságnál nyújtja be a keresetet (**vagyilagos illetékesség**).

A polgári perrendtartásról szóló törvény 49–65. cikke tartalmazza az ilyen jellegű illetékesség meghatározását, ezért az alábbiakban csak a legfontosabb ügyeket, valamint a peres felek életére legnagyobb hatást gyakorló ügyeket soroljuk fel.

A házastársi tartással kapcsolatos jogvitákban nem csupán az általános illetékességgel rendelkező bíróság járhat el, hanem az a bíróság is, amely a követelést érvényesítő fél, vagyis a tartás kedvezményezettjének állandó lakóhelye szerint illetékes. A bíróság megválasztásának lehetősége házassági jogviták (házasság felbontása) esetén is fennáll. Ebben az esetben az a bíróság az illetékes, amely a házastársak utolsó közös állandó lakóhelye szerint illetékes. Az apaság vagy anyaság vélelmének megerősítésére vagy megdöntésére irányuló jogviták esetén az a bíróság is illetékes, amelynek területén a szlovén törvények értelmében perképes gyermek ideiglenes vagy állandó lakóhellyel rendelkezik. Amennyiben valamely szlovéniai bíróság e jogvitákban joghatósággal rendelkezik (mivel a felperes állandó lakóhelye Szlovéniában található), a felperes állandó lakóhelye szerinti bíróság egyben illetékes is az ügyben. A szerződésen kívüli kártérítési jogviták esetében (ezek leggyakrabban közlekedési balesetekkel kapcsolatos ügyek) az általános illetékességgel rendelkező bíróság mellett az a bíróság az illetékes, amely a káresemény bekövetkezésének helye (pl. közlekedési baleset helyszíne) vagy a káreseményből eredő következmények felmerülésének helye szerint illetékes. Halállal vagy súlyos sérüléssel járó károkozás esetén az a bíróság az illetékes, amely a felperes állandó vagy ideiglenes lakóhelye alapján illetékes. A felek közötti szerződéses jogviszonyból eredő jogviták esetén a szerződés teljesítési helye szerinti bíróság is illetékes; hasonló a helyzet a váltókra vagy csekkekre vonatkozó jogviták esetében (a kifizetés helye szerinti bíróság). Mint már említettük, a vagyilagos illetékesség egyéb eseteit a polgári perrendtartásról szóló törvény tartalmazza.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Egyes esetekben a törvény különleges illetékességről rendelkezik, és megállapítja, hogy az adott ügy elbírálására mely bíróságnak van kizárólagos jogköre. Ezt nevezik **kizárólagos illetékességnek**, esetei pedig az alábbiak:

- ingatlanhoz kapcsolódó jogokkal, birtokháborítással, valamint ingatlanok bérletével kapcsolatos jogviták esetén az ingatlan helye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel;
- tengeri hajók vagy repülőgépek bérletét és az ezekhez kapcsolódó dologi jogokat érintő jogviták esetében a tengeri hajó vagy repülőgép nyilvántartásba vételének helye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel;
- bírósági vagy közigazgatási végrehajtási eljárás során vagy ezek eredményeként felmerülő jogvitákban, illetve csődeljárás során vagy azzal kapcsolatban felmerülő jogviták esetében a végrehajtási vagy csődeljárást lefolytató bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.

2.2.2.3 *Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?*

A szlovén jogszabályok lehetővé teszik a felek számára, hogy egy adott ügyben megállapodásukkal kikössék valamely elsőfokú bíróság illetékességét (**illetékességi megállapodás**). A felek közötti megállapodás módosíthatja a törvény szerinti illetékességet. Azt azonban hangsúlyozni kell, hogy a felek a bíróság hatáskörét nem jelölhetik ki megállapodással, ezt ugyanis csak a törvény határozhatja meg (lásd a fenti magyarázatot).

A felek megállapodhatnak abban, hogy az ügyüket olyan elsőfokú bíróság tárgyalja, amely egyébként nem rendelkezik illetékességgel. Ehhez a feleknek azt az alapfeltételt kell teljesíteniük, hogy az általuk kikötött bíróság jogosult legyen az ügy tartalmának elbírálására vagy hatáskörrel rendelkezzen az ügyben (lásd a helyi és a kerületi bíróságok hatáskörének elhatárolását). Akkor sem köthető illetékességi megállapodás, ha a törvény meghatározza a kizárólagos illetékességgel rendelkező bíróságot (lásd az előző pontot).

A felek közötti megállapodást írásba kell foglalni, és annak egy olyan konkrét, folyamatban lévő vagy jövőbeli jogvitára kell vonatkoznia, amely a felek közötti jogviszonyból ered vagy eredhet. Az írásbeli megállapodást a felperesnek csatolnia kell a keresethez, amellyel az eljárást az adott bíróságnál megindítja. Fontos kiemelni, hogy az illetékességi megállapodás nem köthető meg az eljárás során, vagyis akkor, ha ilyen megállapodás benyújtása nélkül már keresetet indítottak a bíróságon.

3 **Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?**

A szlovén igazságszolgáltatási rendszerben nincsenek a polgári és gazdasági jog terén működő szakosított bíróságok (pl. szakosított családjogi bíróságok a házassági jogviták vagy a szülők és gyermekek közötti jogviták rendezésére), hiszen valamennyi polgári jogi jogvitát a helyi és a kerületi bíróságok rendeznek, vagy ezek polgári és gazdasági csoportjai. A bíróságokat különböző (polgári, családjogi, gazdasági, végrehajtási, nemperes, hagyatéki) csoportok alkotják. E csoportokon belül rendszerint szakosodott bírák határoznak a jogvitákban és hozzák meg a bírósági határozatokat.

Szakosított bíróságok csak a munkaügyi és társadalombiztosítási jogvitákban működnek, ezek hatáskörének és szervezetének bemutatása a bevezetőben található.

Kapcsolódó hivatkozások

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 24/06/2016

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
 - 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
 - 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?
-

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Főszabály szerint a polgári ügyekben első fokon a rendes bíróságok rendelkeznek hatáskörrel, amely az esetek többségében a járásbíróság (*okresný súd*) (a polgári perrendtartás [*Civilný sporový poriadok*, a továbbiakban PP] 12. cikke), és kivételes esetben a regionális bíróság (*krajský súd*) (a PP 31. cikke). Egyes esetekben szakosított bíróságokhoz kell fordulni (lásd a 3. kérdésre adott választ).

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A hatáskör általában a különböző típusú bíróságok közül az első fokon eljárásra jogosult bíróság kijelölését jelenti. Ez azt jelenti, hogy meg kell határozni, hogy az ügyben első fokon a járásbíróság vagy a regionális bíróság dönthet-e. Főszabály szerint a polgári ügyekben első fokon a járásbíróságok rendelkeznek hatáskörrel (a PP 12. cikke). Egyes, jogszabályban meghatározott ügyekben a regionális bíróságok járnak el első fokon (a PP 31. cikke). A bíróság hatáskörének meghatározása során az alapvető szempont az ügy természete.

A bírósági eljárások alapját az első fokon eljáró bíróságok előtt folyó tárgyalások képezik. Minden ügyben először első fokon eljáró bíróságnak kell döntenie. Az eljárás megindításakor – vagyis a kérelem/kereset bírósághoz érkezésének napján – fennálló körülmények határozzák meg a hatáskört. A körülmények eljárás során történő megváltozása nincs hatással a megállapított hatáskörre.

A hatáskör fennállása az egyik alapvető, bíróságokra vonatkozó eljárási feltétel. A bíróság az eljárás minden szakaszában hivatalból vizsgálja, hogy eleget tesz-e ezeknek a feltételeknek, vagyis a hatáskör hiányára nem kell hivatkozni. Amennyiben a bíróság megállapítja, hogy nem rendelkezik hatáskörrel, kötelező az ügyet egy másik, hatáskörrel rendelkező bírósághoz áttenni. A bíróság erről értesíti a felperest/kérelmezőt. Amennyiben a kérelmet/keresetet már megküldték az alperesnek/ellenérdekű félnek, a bíróságnak e felet is értesítenie kell az ügy hatáskörrel rendelkező bírósághoz való áttételéről. Hatásköri vita kizárólag járásbíróság és regionális bíróság között merülhet fel, mivel a Legfelsőbb Bíróság (*Najvyšší súd*) nem rendelkezhet hatáskörrel első fokon tárgyalandó eljárásokban. A járásbíróság és a regionális bíróság közötti, hatáskörre vonatkozó vitában a Legfelsőbb Bíróság hoz döntést, amely mindkét fajta bíróság tekintetében felsőbb fokú, hatáskörrel döntő bírósággént jár el.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

A Szlovák Köztársaság igazságszolgáltatási rendszere három szintű bírósági rendszerből áll: járásbíróságok, regionális bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság. Polgári ügyekben első fokon a járásbíróságok rendelkeznek hatáskörrel (a PP 12. cikke). Másodfokon a regionális bíróságok járnak el, vagyis a járásbíróságok határozataival szembeni fellebbezések ügyében a regionális bíróságok jogosultak dönteni. Ez alól kivétel például a fogyasztóvédelmi ügyek általános felülvizsgálata, ha a járásukon belül a regionális bíróságok (a Pozsonyi Törvényszék, a Besztercebányai Törvényszék és a Kassai Törvényszék) járnak el első fokú bírósággént (a PP 31. cikke).

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyben?)

Az illetékességet a polgári perrendtartás és a polgári nemperes eljárási rendtartás (*Civilný mimosporový poriadok*, a továbbiakban PNER) szabályozza. Az illetékességre vonatkozó rendelkezések döntenek el, hogy az első fokon eljáró, vagyis hatáskörrel rendelkező bíróságok közül melyik konkrét bíróság tárgyalja és dönti el az ügyet. Az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések általános illetékességet és rendkívüli illetékességet különböztetnek meg. A rendkívüli illetékesség a bíróság illetékességének meghatározása során elsőbbséget élvez. Amennyiben ez alapján nem lehet megállapítani az illetékességet, az általános illetékesség szabályait kell alkalmazni. Az illetékesség emellett lehet párhuzamos (vagylagos/fakultatív) vagy kizárólagos is. Amennyiben az illetékesség párhuzamos, a felperes eldöntheti, hogy az alperes szerinti rendes bíróságon vagy a PP-ben meghatározott más bíróságon nyújtja be keresetét. Kizárólagos illetékesség tekintetében létezik azon ügyek listája, amelyekben az alperes szerinti rendes bíróságtól eltérő bíróság rendelkezik illetékességgel. Ebben az esetben egy meghatározott bíróság illetékes függetlenül attól, hogy az alperes szerinti rendes bíróság egy másik bíróság, és attól függetlenül, hogy az ügyben a fél szabadon megválaszthatja-e a bíróságot.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A peres eljárások

A PP rendelkezései szerint ellenkező rendelkezés hiányában mindig az alperes szerinti rendes bíróság az illetékes bíróság (a PP 13. cikke).

A természetes személy szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a természetes személy állandó lakóhelye található (a PP 14. cikke).

A jogi személy szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a jogi személy bejegyzett székhelye található (a PP 15 cikkének (1) bekezdése). A külföldi jogi személy szerinti rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a jogi személy Szlovák Köztársaságon belüli fiókirodája található (a PP 15 cikkének (2) bekezdése).

Amennyiben e szabályok szerint nem lehet meghatározni a rendes bíróságot, a rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén a természetes személy vagy a jogi személy utolsó, Szlovák Köztársaság területén található állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye található; amennyiben nincs ilyen bíróság, az a bíróság illetékes, amelynek területén a személy vagyona található (a PP 16. cikke).

Az állam tekintetében a rendes bíróság az a bíróság, amelynek területén az érvényesítendő jogot kiváltó körülmény megvalósult (a PP 17. cikke).

Nemperes eljárások

A nemperes ügyekben (a PNER 3. cikke) a törvényben meghatározott bíróság rendelkezik illetékességgel. Amennyiben ez alapján nem állapítható meg az illetékesség, a kérelmező szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A vagylagos illetékesség (választott illetékesség) a felperes arra vonatkozó jogát takarja, amely szerint az alperes szerinti rendes bíróság helyett a PP 19. cikke szerint illetékes bíróságot választhatja. Az alperes szerinti rendes bíróság mellett az a bíróság is rendelkezik illetékességgel, amelynek területén:

- a) az alperes munkaszerződésben megállapított munkahelye található;
- b) a kárt okozó esemény megtörtént;
- c) az alperes jogi személy fiókirodája található, ha a jogvita ezen irodára vonatkozik;
- d) a fogyasztó felperes állandó lakóhelye található, ha a jogvita fogyasztóvédelmi jogvita vagy, ha az eljárás fogyasztóvédelmi döntőbírói eljárásra vonatkozó jogvita;

e) a felperes állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye, vagy külföldi jogi személy esetén, a felperes szervezeti egysége található, a megkülönböztetés elleni jogviták esetén.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Peres ügyekben a kizárólagos illetékesség a felperes arra irányuló kötelezettsége, hogy az alperes szerinti rendes bíróság helyett azt a bíróságot válassza, amely a PP 20. cikke szerint illetékes. Eszerint az alábbi esetekben a következő bíróságok illetékesek az eljárás tárgyalására:

a) az ingatlanra vonatkozó dologi jogokkal kapcsolatos jogvitában az a bíróság, amelynek területén az ingatlan fekszik;

b) az öröklési eljárásokra vonatkozó jogvitákban az a bíróság, amelynek területén az öröklési eljárások folynak;

c) amennyiben a jogvitát az eljárások különös jellege okozza, az a bíróság, amely előtt a végrehajtási eljárás folyik;

d) amennyiben a jogvitát az eljárások különös jellege okozza, az a bíróság, amely előtt a csőd- vagy szerkezetátalakítási eljárás folyik, kivéve a házassági osztatlan közös tulajdon rendezését;

e) amennyiben az eljárás döntőbíróági eljárásból származó jogvitára vonatkozik, az a bíróság, amelynek területén a döntőbíróág helye található, kivéve a fogyasztóvédelmi döntőbíróági eljárást; amennyiben a döntőbíróág helye a Szlovák Köztársaság területén kívül található, az a bíróság illetékes, amelynek területén az alperes állandó lakóhelye, bejegyzett székhelye vagy külföldi jogi személy esetén szervezeti egysége található; amennyiben az alperes nem rendelkezik a Szlovák Köztársaság területén állandó lakóhellyel, bejegyzett székhellyel vagy külföldi jogi személy esetén szervezeti egységgel, akkor a felperes állandó lakóhelye, bejegyzett székhelye vagy külföldi jogi személy esetén szervezeti egysége szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel az ügy tárgyalására.

Nemperes ügyekben a kizárólagos illetékesség azt jelenti, hogy a rendes bíróság helyett az alábbi bíróságok rendelkeznek illetékességgel:

A **házasság felbontására** vonatkozó eljárásokban az a bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található, feltéve, hogy legalább egyikük továbbra is e kerületben él. Ellenkező esetben a nem kérelmező házastárs szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel. Amennyiben így nem lehetséges megállapítani az illetékes bíróságot, a felperes szerinti rendes bíróság illetékes (a PNER 92. cikke).

A **házasság érvénytelenségének megállapítására** vagy a **házasság semmisségének kimondására** vonatkozó eljárásokban az a bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található, feltéve, hogy legalább egyikük továbbra is e kerületben él. Ellenkező esetben a nem kérelmező házastárs szerinti rendes bíróság rendelkezik illetékességgel. Amennyiben így nem lehetséges megállapítani az illetékes bíróságot, bármely házastárs szerinti rendes bíróság illetékes (a PNER 101. cikke).

A **kiskorúak bíróági védelmére** vonatkozó eljárásokban az illetékesség azt a bíróságot illeti meg, amelynek területén a kiskorúnak a szülei által megállapodásban vagy a jogszabály által meghatározott egyéb módon, az eljárás kezdetén kijelölt lakóhelye található (a PNER 112. cikkének (1) bekezdése).

Az **örökbefogadásra** vonatkozó eljárásokban az illetékesség azt a bíróságot illeti meg, amelynek területén a kiskorúnak a szülei által megállapodásban vagy a jogszabály által meghatározott egyéb módon, az eljárás kezdetén kijelölt lakóhelye található. Amennyiben nincs ilyen bíróság, az ügy tárgyalására az a bíróság illetékes, amelynek területén a kiskorú él (a PNER 136. cikke).

A **jogi intézkedések megtételére irányuló képességre** vonatkozó eljárásokban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az a személy él, akinek a képessége az ügy tárgya (a PNER 232. cikke).

A **személy egészségügyi intézménybe való felvételére és gyógykezelésére** vonatkozó ügyekben az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az egészségügyi intézmény található (a PNER 252. cikke).

A **gyám kijelölésére** vonatkozó eljárásban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén az érintett személy lakik; amennyiben nincs ilyen bíróság, az a bíróság, amelynek területén a személy vagyona található (a PNER 273. cikke).

A **halál tényét megállapító nyilatkozatra** vonatkozó eljárásokat az elhunytnak nyilvánítandó személy szerinti rendes bíróság tárgyalja (a PNER 220. cikke).

Az **öröklésre** vonatkozó eljárásokban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén:

a) az örökhagyó halálakor állandó lakóhellyel rendelkezett;

b) az örökhagyó vagyona található, kivéve, ha az illetékességet az a) pont alapján meg lehet állapítani;

c) az örökhagyó elhunyt, kivéve, ha az illetékességet az a) vagy b) pontok alapján meg lehet állapítani (a PNER 158. cikke).

A későbbi öröklési eljárásokban az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amely az eredeti öröklési eljárást lezárta (a PNER 159. cikke).

Amennyiben az öröklési eljárással kapcsolatban a bíróságnak kiskorú örökös keresetét kell jóváhagynia, a kereset jóváhagyása tekintetében az a bíróság illetékes, amely előtt az öröklési eljárás folyik (a PNER 160. cikkének (1) bekezdése).

A **közjegyzői letétre** vonatkozó ügyekben az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a pénzüsszeget, dolgot vagy értékpapírt őrző közjegyző bejegyzett székhelye található (a PNER 334. cikke).

A **bank vagy külföldi bank fióktelepe által kibocsátott, elvesztett értékpapír bírósági helyettesítésére** vonatkozó eljárás tekintetében az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a bank vagy a külföldi bank fióktelepének bejegyzett székhelye található. Egyébként a felperes szerinti rendes bíróság illetékes a dokumentumok bírósági helyettesítésére vonatkozó eljárások tekintetében. Amennyiben a felperes szerinti rendes bíróság nem a Szlovák Köztársaság területén található, az a bíróság illetékes, amelynek területén a kifizetés helye található (a PNER 311. cikke).

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Nem.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A különös hatáskörű bíróságok hatáskörét a PNER 22–33. cikkei szabályozzák; különös hatáskörű bíróságok járnak el különösen az alábbi ügyek tekintetében:

- a) a váltókra és csekkekre vonatkozó eljárások;
- b) munkaügyi jogviták;
- c) csőd- és szerkezetátalakítási eljárások;
- d) iparjogvédelmi jogra vonatkozó jogviták;
- e) a tisztességtelen versenymagatartásra és a szerzői jogra vonatkozó jogviták;
- f) gazdasági versenyből eredő jogviták;
- g) választottbírói eljárásra vonatkozó jogviták;
- h) tőzsdei megállapodásokból származó jogviták;
- i) a megállapodások, munkavégzésre vonatkozó koncessziós szerződések vagy keretmegállapodások érvénytelenségének megállapítására vonatkozó jogviták;
- j) a fogyasztói ügyek általános felülvizsgálatából származó jogviták;
- k) a nukleáris károkra vonatkozó kártérítési jogviták;
- l) polgári ügyekben egy másik tagállamban elrendelt biztosítási intézkedésekre vonatkozó ügyek.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 14/01/2019

Hatáskör és illetékesség - Finnország

TARTALOMJEGYZÉK

- [1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz \(például munkaügyi bírósághoz\) kell-e fordulnom?](#)
- [2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel \(azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása\), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?](#)

- 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
 - 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?
-

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Finnországban a polgári peres ügyeket az általános hatáskörű bíróságok tárgyalják. A különös hatáskörű bíróságok általában vagy fellebbviteli ügyekben járnak el, vagy pedig olyan ügyekben, amelyeket nem magánszemélyek kezdeményeztek.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Finnországban polgári jogi ügyekben az általános hatáskörű elsőfokú bíróság a kerületi bíróság (*käräjäoikeus*). A fellebbviteli bíróságok (*hovioikeus*) elsősorban fellebbviteli bíróságként járnak el.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A főszabály az, hogy a keresetet az alperes lakóhelye szerinti általános hatáskörű elsőfokú bíróságon kell benyújtani. Ez vonatkozik azokra az esetekre is, amikor az alperes jogi személy. A kereseteknek csak elenyésző részével foglalkozik más bíróság.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Erre a következő esetekben van lehetőség:

A házasság felbontására, az együttélés megszüntetésére, a házasság érvényességére, vagy a tulajdonnak a házastárs elhalálásától eltérő esetekben történő megosztásra vonatkozó kereseteket a házastársak bármelyikének tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani.

Jogi személy fióktelepére, részlegére, képviselőtársára vagy egyéb telephelyére, illetve egyéni vállalkozó telephelyének működésére vonatkozó kereseteket az adott telephely helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani, ha az említett jogi személy vagy egyéni vállalkozó az alperes.

A fogyasztó által valamely kereskedő ellen a fogyasztóvédelmi jogszabályok alapján benyújtott keresettel az érintett fogyasztó tartózkodási vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróság is foglalkozhat.

A gazdasági ügyek bírósága (*markkinaoikeus*) jár el elsőfokú bíróságként az iparjogvédelmi és szerzői jogi jogviták, keresetek és panaszok ügyében.

A munkaszerződésekkel kapcsolatos kereseteket a szerződés tárgyát képező munkavégzés szokásos helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani. Azokban az esetekben, amikor a munkavégzés általában nem ugyanabban a bírósági kerületben történik, a munkavállaló által a munkáltatója ellen benyújtott kereset kapcsán a munkáltató telephelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróság is eljárhat.

A szerződésen kívüli kártérítéssel kapcsolatos kereseteket a követelés alapjául szolgáló cselekmény vagy mulasztás, vagy az abból eredő veszteség keletkezésének helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani. A fent említett kereseteket a felperes tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani, amennyiben a követelés a gépjármű-felelősségbiztosításról szóló törvényen (*liikennevakuutuslaki*), a betegetek ért károkról szóló törvényen (*potilasvahinkolaki*), a termékfelelősségről szóló törvényen (*tuotevastuulaki*), környezeti károokra vonatkozó biztosításról szóló törvényen (*Laki ympäristövahinkovakuutusesta*) vagy a vasúti közlekedési felelősségbiztosításról szóló törvényen (*raideliikennevastuulaki*) alapul.

Az ingatlannal kapcsolatos kereseteket az ingatlan helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani.

A tartással kapcsolatos kereseteket a felperes vagy a tartásra jogosult személy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon is meg lehet indítani.

Nemzetközi ügyekben az uniós rendeletekben és nemzetközi szerződésekben megállapított joghatósági szabályokat lehet alkalmazni.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az illetékes bíróság nem mindig az alperes lakóhelye szerinti bíróság. Például:

Az apaság megállapításával kapcsolatos kereseteket az anya vagy a gyermek tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani. Az apaság elismerésének visszavonásával kapcsolatos kereseteket a gyermek tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

A szülői felügyeleti joggal és a láthatási joggal kapcsolatos kereseteket a gyermek tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

A szülői felügyeleti jogra és a láthatási jogra vonatkozó határozatok érvényesítésével kapcsolatos kereseteket a gyermek szokásos vagy ideiglenes tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

A gyám kinevezésével vagy a gyámság megszüntetésével, illetve a jog- és cselekvőképesség korlátozásával vagy e korlátozások megszüntetésével vagy módosításával kapcsolatos kereseteket a jog- és cselekvőképességében korlátozott személy tartózkodási helye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

Az örökbefogadás elismerésével kapcsolatos kereseteket az örökbefogadó szülő tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bíróságon kell megindítani.

Az örökléssel és hagyatékkal kapcsolatos kereseteket az elhunyt személy tartózkodási helye vagy lakóhelye szerinti bírósági kerületben található elsőfokú bírósághoz kell benyújtani.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Polgári jogi kereseteknél (a nem peres eljárások kivételével) az érdekelt felek bizonyos feltételek mellett a főszabály szerint illetékes bíróságtól (elsőfokú bíróság) eltérő bíróságot is választhatnak.

A fogyasztóknak, a munkavállalóknak vagy tartásdíjat követelő vagy abban részesülő személyeknek a perrendtartásról szóló törvényben (*oikeudenkäymiskaari*) meghatározott bíróságnál történő perindításra vonatkozó jogait nem lehet az illetékes bíróságot kijelölő megállapodásokkal korlátozni, kivéve azokat az eseteket, amikor e megállapodásokat a jogvita keletkezése után kötik.

Az illetékes bíróságot kijelölő megállapodást írásba kell foglalni, amely csak egy adott jogvitára korlátozódhat, vagy kiterjedhet egy adott jogviszonyból eredő esetleges jogvitákra is.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A gazdasági ügyek bírósága jár el elsőfokú bírósággként az iparjogvédelmi és szerzői jogi jogviták, kérelmek és panaszok ügyében. Ezt leszámítva Finnországban a különös hatáskörű bíróságok rendszerét csak rendkívüli esetekben alkalmazzák.

Hivatkozások

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 02/03/2018

Hatáskör és illetékesség - Svédország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?
- 2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?
 - 2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?
 - 2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)
 - 2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály
 - 2.2.2 A főszabály alóli kivételek
 - 2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?
 - 2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?
 - 2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?
- 3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári jogi jogvitákat rendszerint az általános hatáskörű bíróságok tárgyalják. Az adott ügygel az illetékes kerületi bírósághoz („tingsrätt”) kell fordulni.

Két olyan különös hatáskörű bíróság is létezik, amely csak bizonyos polgári peres ügyekkel foglalkozik: a munkaügyi bíróság („*Arbetsdomstolen*”) és a kereskedelmi bíróság („*Marknadsdomstolen*”). Léteznek ezen kívül olyan kerületi bíróságok is, amelyek csak bizonyos ügytípusokkal foglalkoznak. E bíróságok hatáskörére vonatkozó információk [lentebb, a 3. kérdésnél](#) olvashatók.

Az általános hatáskörű bíróságokra vonatkozó további információk [itt](#) találhatóak, a különös hatáskörű bíróságokra vonatkozóak pedig [itt](#).

Egyes polgári jogi jogvitákkal olyan szervek is foglalkozhatnak, amelyek ténylegesen nem minősülnek bíróságnak. Egyszerűsített eljárás alkalmazásával a végrehajtó hatóság fizetés teljesítésére vagy egyéb cselekmény elvégzésére szólíthatja fel az érintett felet. Az e hatóság által meghozott döntések ellen a kerületi bírósághoz lehet fellebbezni. Bizonyos bérleti vagy lízinggel kapcsolatos jogvitákat a bérleti bíróság („*hyresnämnder*”) vagy a lízingbíróság („*arrendenämnder*”) tárgyal.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

Gyakorlatilag minden polgári peres ügy tárgyalása a legalacsonyabb fokú bíróságon, a kerületi bíróságon („tingsrätt”) kezdődik.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Általános szabály, hogy az ügyet az alperes tartózkodási helye szerint illetékes bíróság elé kell vinni. A természetes személy tartózkodási helye ott található, ahol a személyt a népességnyilvántartásba bejegyezték. Az adott személy népességnyilvántartási adatairól a Svéd Adóhivatal („Skatteverket”) tud tájékoztatást nyújtani (tel.: +46 (0)8 56 48 51 60). Jogi személy tartózkodási helye általában az a hely, ahol a székhelye található.

Egyes ügyekben akkor is lehet svéd bírósághoz fordulni, ha az érintett személy nem Svédországban él. Ha az alperesnek nincs állandó lakcíme, az ügy a tartózkodási helye szerint illetékes bíróság elé, vagy – egyes esetekben – a legutóbbi lakcíme vagy tartózkodási helye szerinti bíróság elé vihető. Bizonyos polgári jogi jogviták esetén az ügy akkor is tárgyalható svéd bíróság előtt, ha az alperes külföldön rendelkezik állandó lakcímmel. Ha a felek Svédországban ingatlannal rendelkeznek, vagy Svédországban írtak alá szerződést, ennek a joghatóság megállapítása szempontjából döntő jelentősége van.

Nemzetközi ügyeknél nem szabad elfelejteni, hogy a bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó svéd rendelkezések csak ott érvényesek, ahol Svédország joghatósággal bír. A legtöbb esetben fennáll a svéd joghatóság, ha valamely svéd bíróság a bíróságok hatáskörére és illetékességére vonatkozó nemzeti rendelkezések alapján jogosult eljárni. Ebben az összefüggésben az alkalmazandó nemzetközi megállapodásokat is fontos figyelembe venni. Svédország esetében e nemzetközi megállapodások közül a legfontosabbak: a Brüsszel I. rendelet, a Brüsszeli Egyezmény és a Luganói Egyezmény, amelyek mind a bíróságok joghatóságát szabályozzák olyan esetekben, amikor az alperes tartózkodási helye a rendelet vagy az egyezmények hatálya alá tartozó országban van. E jogi aktusok egyebek mellett kimondják, hogy azon joghatósági okok, amelyek alapján a fizetési kötelezettség teljesítésére irányuló keresetek megindíthatók az alperes ingatlanának helyén, nem alkalmazhatók olyan személyre, akinek tartózkodási helye valamely tagállamban vagy az egyezményben részes államban van.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságot) és egy másik bíróságot között?

A joghatósággal kapcsolatban számos szabály vonatkozik arra, hogy az adott ügyet tárgyalhatja-e az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróságtól eltérő bíróság. Számos nemzetközi megállapodás – például a Brüsszel I. rendelet, valamint a Brüsszeli és a Luganói Egyezmény – foglalkozik a versengő joghatóság kérdésével.

A versengő illetékességre vonatkozó legfontosabb svéd szabályok az alábbiak:

- Bármely károsult személy fordulhat a káresemény vagy károkozás bekövetkezésének helye szerinti bírósághoz. Ez a rendelkezés főszabály szerint nem vonatkozik a szerződésesre. A bűncselekményből fakadó károkozás miatt kártérítési kereset a bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárással összefüggésben is indítható.
- A fogyasztók valamely kereskedő ellen saját bíróságukon indíthatnak eljárást kis összegű fogyasztói ügyekben.
- Szerződéses fizetési kötelezettséggel kapcsolatos ügyekben adott esetben a szerződéskötés helyének bíróságához is lehet fordulni. Másrészről azonban a svéd jog nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely alapján a szerződés teljesítési helyének bírósága rendelkezne illetékességgel.
- Valamely kereskedővel szemben üzleti tevékenysége kapcsán felmerült jogvita esetén bizonyos esetekben az üzletvitel helye szerinti bírósághoz is lehet fordulni.
- Gyermekefelügyeleti, -elhelyezési és láthatási joggal kapcsolatos ügyekben a tárgyalás többnyire a gyermek állandó tartózkodási helye szerinti bíróságon folyik (lásd még: a „Szülői felügyeleti jog – Svédország” című fejezetet).
- Gyermektartási ügyekkel általában az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság foglalkozik, de apasági pereknél, házassági ügyekben és szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben (szülői felügyelet és gyermekelhelyezés) más bírósághoz is lehet fordulni.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A svéd jog számos szabályt tartalmaz a kizárólagos illetékességre vonatkozóan, amelynél az adott ügyben csak egy adott bíróság járhat el. Számos nemzetközi megállapodás – például a Brüsszel I. rendelet, valamint a Brüsszeli és a Luganói Egyezmény – foglalkozik a kizárólagos joghatóság kérdésével. Ha ezen szabályok hatálya alá tartozó bármely ügyben a kizárólagos joghatósággal rendelkező bíróságtól eltérő bírósághoz fordulnak, a bíróságnak tilos az ügyben eljárnia.

A kizárólagos illetékességre vonatkozó legfontosabb svéd szabályok az alábbiak:

- Az ingatlanokkal kapcsolatos jogviták nagy részével az ingatlan helye szerinti bíróság foglalkozik.
- Egyes, ingatlannal kapcsolatos jogviták esetén ingatlanbírósághoz („fastighetsdomstol”) vagy bérleti/lízingbírósághoz („hyresnämnd”, illetve „arrendenämnd”) kell fordulni. Ez megint csak az ingatlan helyétől függ.
- Örökösödési ügyekben az elhunyt lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.
- Házassági és a házastársi vagyonmegosztási ügyekben a peres felek valamelyikének lakóhelye szerinti bírósághoz kell fordulni.
- Amennyiben valamely jogvita esetén a munkaügyi bíróság („Arbetsdomstolen”) vagy a kereskedelmi bíróság („Marknadsdomstolen”) rendelkezik joghatósággal, az ügyet nem tárgyalhatja az alperes tartózkodási helye szerinti általános hatáskörű bíróság.
- Környezetvédelmi, tengerjogi és szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos ügyekben külön szabályok érvényesek, amelyek szerint egyetlen bíróság rendelkezik illetékességgel.
- A Svea Fellebbviteli Bíróság („Svea hovrätt”) kizárólagos illetékességgel rendelkezik bizonyos, külföldi bíróságok által hozott határozatok érvényesítésére vonatkozó kérelmek esetében.

2.2.2.3 *Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?*

A felek megállapodhatnak abban, hogy egy adott jogvitát mely bíróság tárgyaljon. Ez az ún. illetékességi megállapodás, amelyet írásban kell megkötni. A megállapodás kikötheti valamely bíróság kizárólagos illetékességét. Megállapodást lehet kötni arról is, hogy a szokásos szabályok szerint illetékességgel rendelkező bíróságtól eltérő bíróság foglalkozzon egy adott ügygel. A felek ezenkívül egynél több illetékes bíróságot is kijelölhetnek.

Főszabály szerint a felek által illetékesként megjelölt bíróság köteles befogadni az ügyet. Ez azonban nem érvényes akkor, ha a megállapodás ellentétes a kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok bármelyikével. Ha valamely fél azt állítja, hogy az illetékességi megállapodás érvénytelen, a bíróságnak is meg kell vizsgálnia ezt az állítást, aminek eredményeként kiderülhet, hogy az adott bíróság nem illetékes.

Az egyébként nem illetékes bíróság mégis rendelkezhet illetékességgel, ha az alperes nem hivatkozik arra, hogy az ügy tévesen került az adott bírósághoz (ezt hívják az illetékesség hallgatólagos kiterjesztésének). A kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok fennállásakor azonban nem ez a helyzet; a bíróságnak ezt a kérdést saját hatáskörben kell eldöntenie. A bíróság ugyanakkor nem vizsgálja automatikusan azt a kérdést, hogy az ügyet a főszabály, a versengő illetékességre vonatkozó szabályok vagy az illetékességi megállapodás megsértésével tárgyalják-e. A bíróság illetékességének hiányára vonatkozó állítást az adott ügyben tett első nyilatkozattal együtt kell a feleknek megtenniük. Ha azonban az alperes egyáltalán nem nyilatkozik és a bíróságnak mulasztási ítéletet kell hoznia, a bíróságnak mérlegelnie kell, hogy rendelkezik-e illetékességgel.

3 **Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?**

Két különbíróóság is létezik, amely polgári jogi jogvitákkal foglalkozik: a munkaügyi bíróság („Arbetsdomstolen”) és a kereskedelmi bíróság („Marknadsdomstolen”). A munkaügyi bíróság munkaviszonnyal kapcsolatos jogvitákkal foglalkozik, azaz olyan jogvitákkal, amelyek a munkáltató és a munkavállaló közötti jogviszonyra vonatkoznak. A kereskedelmi bíróság versenyjogi és kereskedelmi jogi kérdésekben dönt.

Egyes kerületi bíróságok („tingsrätter”) csak bizonyos polgári ügyekkel foglalkoznak. A svéd kerületi bíróságok közül öt egyben földügyekben és környezetvédelmi ügyekben is hatáskörrel rendelkezik („mark- och miljödomstolar”). E bíróságok foglalkoznak a Környezetvédelmi Törvénykönyv („miljöbalken”) hatálya alá tartozó ügyekkel, valamint a kisajátítással és földfelosztással kapcsolatos ügyekkel. A tengerjogi kérdésekben hét kerületi bíróság, azaz tengerjogi bíróság („sjörättsdomstolar”) dönthet. Külön szabályok vonatkoznak a szellemi tulajdonjoggal, főként a szabadalmakkal kapcsolatos jogvitákra, amelyek szerint ezek a stockholmi kerületi bíróság („Stockholms tingsrätt”) kizárólagos hatáskörébe tartoznak.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami

hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 12/11/2015